

RAPORT O STANIE GMINY MSZANA DOLNA ZA ROK 2021

Spis treści

Rozdział I	7
Finanse Gminy.....	7
Dochody.....	9
Podatki	11
Wymiar podatków	19
Wydatki	23
Rozdział II	29
Urząd Gminy	29
Rozdział III.....	31
Organy Gminy	31
Rozdział IV	34
Bezpieczeństwo publiczne.....	34
Rozdział V	42
Rynek pracy i działalność gospodarcza	42
Rozdział VI	44
Pomoc Społeczna.....	44
Rozdział VII	61
Polityka Gminy wobec problemów uzależnień	61
Rozdział VIII.....	77
Edukacja	77
Rozdział IX	98
Gminna Biblioteka Publiczna	98
Rozdział X.....	102
Promocja Gminy, Kultura i Sport.....	102
Rozdział XI	133

Inwestycje gminne, zagospodarowanie przestrzenne	133
Inwestycje kubaturowe:	141
Rozdział XI	143
Ochron Środowiska, gospodarka komunalna	143

Wstęp:

Na podstawie art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym, Wójt Gminy Mszana Dolna przedstawia niniejszym raport o stanie gminy w roku 2021.

Szanowni Państwo, poniższy dokument przedstawia najważniejsze obszary działalności gminy w roku 2021. Podejmowane działania zmierzają do osiągnięcia celów gminy, zawartych w strategii rozwoju na lata 2017 – 2023. W tekście raportu znajdziecie Państwo szczegółowe informacje dotyczące prowadzonych działań w zakresie oświaty, inwestycji, ochrony środowiska, pomocy społecznej, profilaktyki i przeciwdziałania problemom społecznym, bezpieczeństwa publicznego itp. Pokazujemy jak poszczególne działania odnoszą się do założeń i celów określonych w dokumentach strategicznych.

Zachęcam Państwa do zapoznania się z opracowanym raportem a także do udziału w debacie o stanie gminy.

Realizacja Polityk, programów i strategii

W gminie Mszana Dolna w roku 2021 obowiązywały następujące dokumenty strategiczne:

- Strategia Rozwoju Gminy na lata 2017 – 2023

oraz

- Gminny Program Rewitalizacji na lata 2017 - 2023
- Gminny Program Ochrony Środowiska
- Program Unieszkodliwiania Wyrobów Zwierających Azbest
- Program ochrony zwierząt i zapobiegania bezdomności zwierząt na rok 2021
- Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w roku 2021
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 - 2021
- Program profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych na rok 2021
- Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021
- Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021

W strategii Rozwoju Gminy określono w następujący sposób wizję, misję i cel nadrzędny gminy:

Wizja:

Gmina Mszana Dolna bogata w tradycje kulturowe i prężna gospodarczo, przyjazna dla swych mieszkańców i gości, chętnie odwiedzana przez turystów, znana z bogactwa rzemiosła, przyrody i ekologicznej żywności. Przyjazne miejsce dla wszystkich ceniących sobie spokój, zdrowie i czyste środowisko naturalne.

Misja strategiczna:

Wspieramy mieszkańców w realizacji ich pomysłów, wspólnie działamy na rzecz rozwoju gminy Mszana Dolna, dbamy o warunki dla tego rozwoju.

Cel nadrzędny:

Rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Mszana Dolna służący podnoszeniu jakości życia mieszkańców.

Strategia Rozwoju Gminy zakłada osiągnięcie celu nadrzędnego poprzez osiąganie celów strategicznych w czterech obszarach priorytetowych:

1. Turystyka:

Cel strategiczny: zrównoważony rozwój turystyki na terenie gminy Mszana Dolna z wykorzystaniem potencjałów środowisk naturalnego, społecznego i kulturowego.

Podjęte działania w roku 2021: wydawnictwa promocyjne, promocja w mediach lokalnych, współpraca z organizacjami pozarządowymi, współpraca z gminami ościennymi w ramach akcji „Odkryj Beskid Wyspowy”, ze względu na sytuację pandemiczną nie zorganizowano zaplanowanych imprez o zasięgu ponadlokalnym. W ciągu całego roku prowadzone były działania mające na celu budowę i kreowanie Marki Gminy Mszana Dolna „Zagórzańskie Dziedziny”.

II. Przedsiębiorczość

Cel strategiczny: Rozwój gospodarczy gminy Mszana Dolna z wykorzystaniem lokalnych uwarunkowań.

Podjęmowane działania w roku 2021: szkolenia dla lokalnych twórców i rzemieślników, wydawnictwa promocyjne lokalną przedsiębiorczość, imprezy wystawiennicze z udziałem lokalnych przedsiębiorców, modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej (dróg gminnych i wewnętrznych, sieci kanalizacji sanitarnej, chodników dla pieszych itp.) .

III. Edukacja, kultura, rekreacja i sport

Cel strategiczny: stały rozwój oferty edukacyjnej i czasu wolnego

Działania: tworzenie miejsc rekreacji na terenie gminy, współpraca z organizacjami pozarządowymi, podnoszenie standardów zasobów informatyczno-audiowizualnych w szkołach, organizacja zajęć pozalekcyjnych w szkołach, stałe doposażanie szkół w niezbędne pomoce dydaktyczne i sprzęt, budowa boiska sportowego, zapewnienie dostępu do szerokopasmowego internetu w szkołach, oddanie do użytku środowiskowego domu samopomocy, otwartej strefy aktywności, placu zabaw.

IV Bezpieczeństwo publiczne

Cel strategiczny: wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców i gości.

Podjęmowane działania w roku 2021: świadczenie pomocy rodzinom w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, inwestycje sprzętowe dla straży pożarnej, podniesienie kwalifikacji straży pożarnej poprzez szkolenia, modernizacja dróg, budowa chodników dla pieszych i oświetlenia ulicznego, zimowe utrzymanie dróg, budowa kanalizacji sanitarnej, prowadzenie efektywnej gospodarki odpadami komunalnymi, usuwanie wyrobów zawierających azbest, prowadzenie monitoringu stanu powietrza, ograniczanie niskiej emisji poprzez wsparcie do wymiany źródeł ciepła, edukacja ekologiczna mieszkańców.

Szczegółowe dane dotyczące skali podejmowanych działań i nakładów finansowych umieszczone są w poszczególnych rozdziałach raportu.

Rozdział I

Finanse Gminy

Szczegółowe dane o realizacji budżetu Gminy Mszana Dolna przedstawione zostały w „Sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2021 rok.” Podstawowe dane z wykonania budżetu Gminy Mszana Dolna kształtują się następująco:

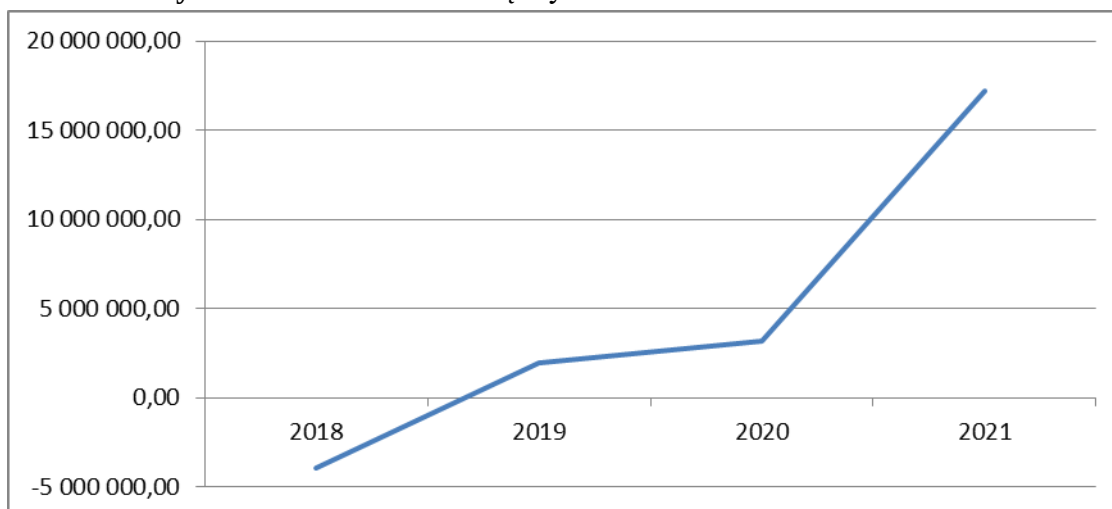
W ramach gospodarki finansowej gmina realizowała budżet przyjęty Uchwałą XXIX/309/20 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 29 grudnia 2020 w sprawie budżetu Gminy Mszana Dolna na rok 2021. Uchwała ta na przestrzeni roku była zmieniana poprzez uchwały Rady Gminy Mszana Dolna i zarządzenia Wójta Gminy Mszana Dolna. Wynik budżetu za 2021 rok ukształtował się następująco:

Tab. 1 Wynik budżetu za 2021 rok

NAZWA	PLAN	WYKONANIE
DOCHODY	95 038 527,69	110 727 971,52
WYDATKI	99 512 019,37	93 489 705,86
Nadwyżka/deficyt	-4 473 491,68	17 238 265,66
PRZYCHODY w tym:	9 058 430,28	9 520 432,34
- z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek	0,00	0,00
- wolne środki jako nadwyżka środków pieniężnych z lat ubiegłych	80 000,00	80 000,00
- spłaty udzielonej pożyczki	7 717 136,47	8 179 138,53
- niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 Ustawy o finansach publicznych	1 261 293,81	1 261 293,81
ROZCHODY w tym:	4 584 938,60	4 584 938,60
- spłaty kredytów i pożyczek	3 865 774,60	3 865 774,60
- udzielone pożyczki	719 164,00	719 164,00
FINANSOWANIE/przychody – rozchody/	4 473 491,68	0,00

Kształtowanie się wyniku budżetu za lata 2018 – 2021 przedstawiono na wykresie 1.

Wykres 1. Kształtowanie się wyniku budżetu za lata 2018 – 2021

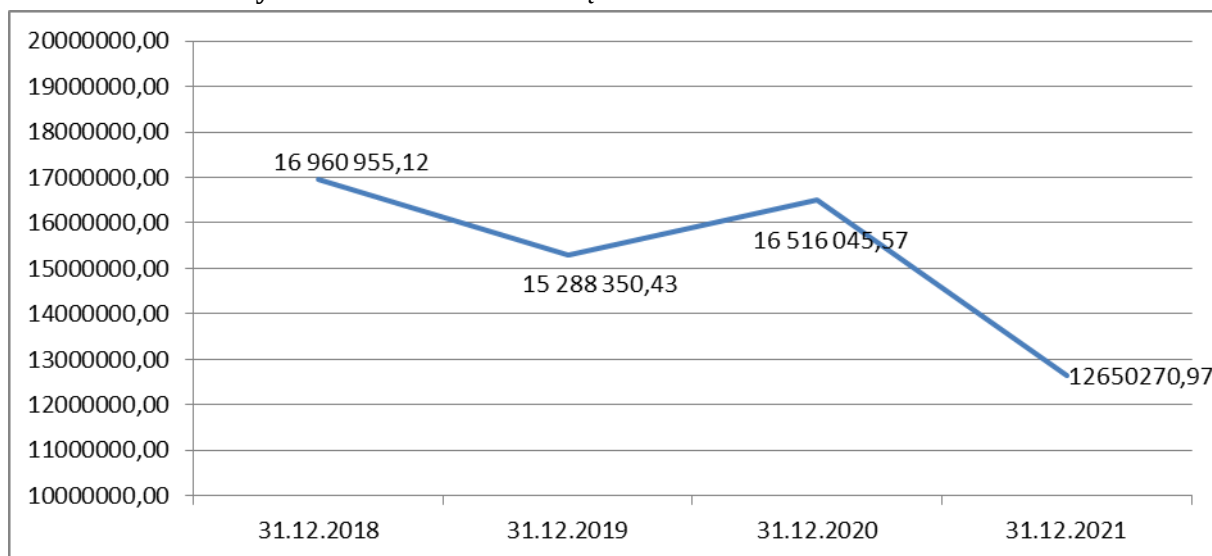

Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek na dzień 31 grudnia 2021 r. wyniosły **12 650 270,97 zł**. Kształtowanie się zadłużenia w roku 2021 przedstawiono poniżej w tabeli, z kolei kształtowanie się zadłużenia w latach 2018-2021 zobrazowano na wykresie 2.

Tab. 2 Kształtowanie się zadłużenia w 202 roku (stan na dzień 31.12.2021)

Zadłużenie na dzień 01.01.2021r	Kredyty /pożyczki zaciągnięte w 2021	Splaty rat w okresie 01.01-31.12 2021r.	Umorzenia Pożyczek	Zadłużenie na dzień 31.12.2021
16 516 045,57	0,00	3 865 774,60	0,00	12 650 270,97

Wykres 2. Kształtowanie się zadłużenia w latach 2018-2021

Majątek netto (pomniejszony o odpisy umorzeniowe i aktualizacyjne) Gminy Mszana Dolna na dzień 31.12.2021 roku wynosił 142 705 412,92 zł i zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego o 3 792 380,75 zł, co spowodowane było głównie przekazaniem instalacji solarnych mieszkańcom oraz dokonaniem odpisów aktualizujących należności.

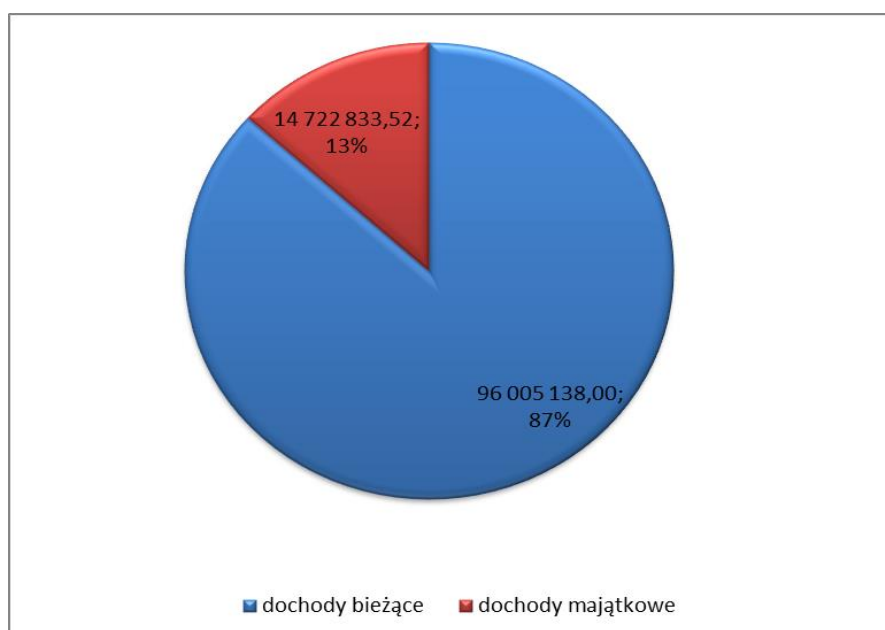
Tab. 3 Wartość netto majątku Gminy Mszana Dolna

Lp	Wyszczególnienie	Stan na dzień 31.12.2020	Stan na dzień 31.12.2021	Zmiana wartości
1	Rzeczowy majątek trwały	134 316 615,34	137 639 508,77	3 322 893,43
2	Długoterminowe aktywa finansowe	542 500,00	552 500,00	10 000,00
3	Inwestycje rozpoczęte	8 709 671,33	3 174 341,59	- 5 535 329,74
4	Majątek obrotowy	2 929 007,00	1 338 770,00	-1 590 237,15
	OGÓŁEM	146 497 793,67	142 705 120,36	-3 792 673,46

Dochody

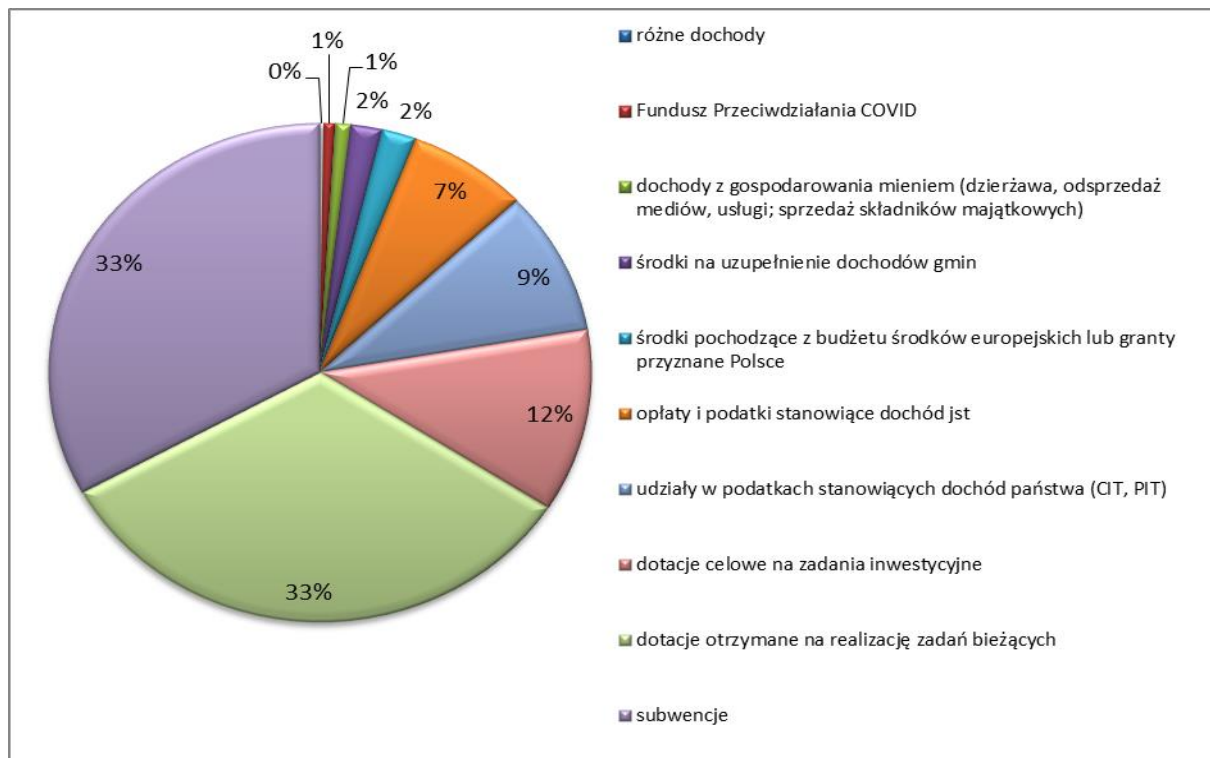
Dochody Gminy Mszana Dolna w roku 2021 wykonano na poziomie 110 727 971,52 zł (100,70% zakładanego planu), które najogólniej podzielić można na majątkowe oraz bieżące. Do dochodów majątkowych zaliczają się dochody z tytułu sprzedaży składników majątkowych oraz wszelkie dotacje i inne środki otrzymane na realizację zadań inwestycyjnych. Pozostałe dochody stanowią dochody bieżące. Podział dochodów Gminy Mszana Dolna zrealizowanych w 2021 roku zaprezentowano na wykresie 3 i 4.

Wykres 3. Dochody Gminy Mszana Dolna zrealizowane w 2021 roku

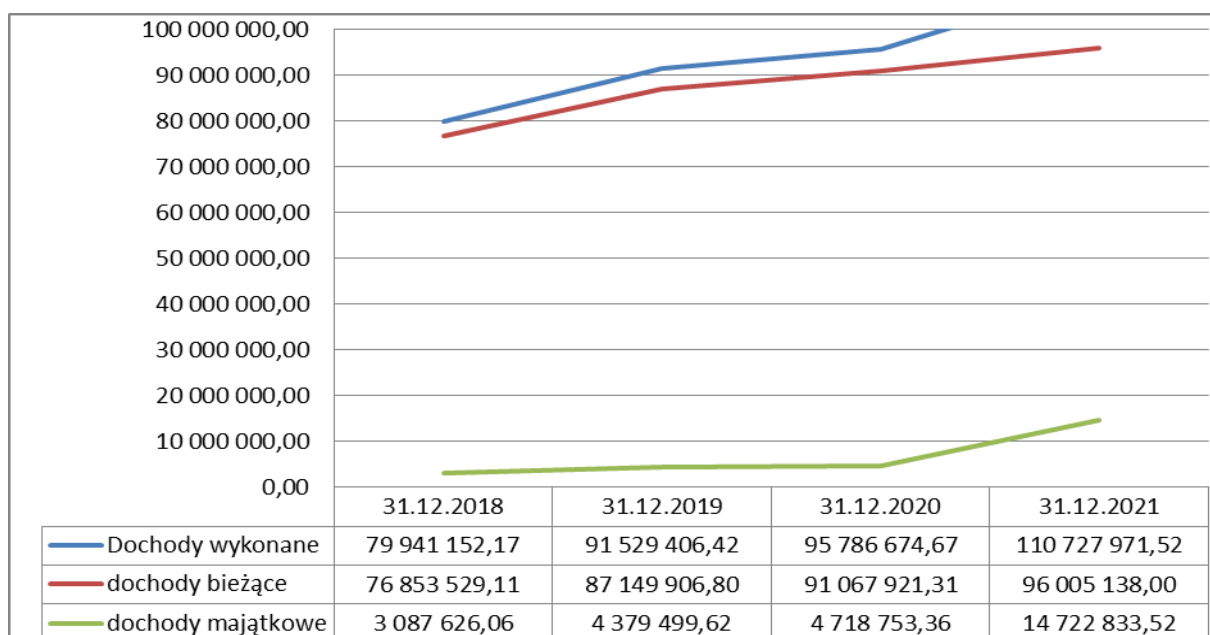
Największy udział w dochodach Gminy Mszana Dolna w 2021 roku stanowiły dotacje na zadania bieżące oraz subwencje, które łącznie stanowią 78%. Udział poszczególnych rodzajów dochodów przedstawiono na wykresie 4

Wykres 4. Dochody Gminy Mszana Dolna zrealizowane w 2021 roku

W okresie od 2018 do 2021 roku dochody ogółem Gminy Mszana Dolna wykazują tendencję rosnącą. Kształtowanie się dochodów w latach 2018 -2021 przedstawiono na wykresie 5.

Wykres 5. Dochody wykonane w latach 2018-2021

Należności wobec Gminy Mszana Dolna na dzień 31.12.2021 roku wyniosły **1 455 268,20 zł.**

Należności wymagalne ogółem wobec Gminy /których termin płatności upłynął przed 31 grudnia 2021 roku / wynoszą ogółem: **1 333 209,53 zł:**

1/ z tytułu mandatów	500,00
2/ z podatków, w tym:	
- podatek rolny:	
od os. fizycznych	7 299,73
od os. prawnych	21,00
- podatek leśny	
od os. fizycznych	20 503,65
- podatek od nieruchomości	
od os. fizycznych	64 147,66
od os. prawnych	235 779,44
- podatek od środków transportowych	66 580,82
- podatek od czynności cywilno-prawnych	
od os. fizycznych	1 537,98
od os. prawnych	25,00
- podatek od działalności gospodarczej - karta podatkowa	26 080,35
- podatek od spadków i darowizn	3 774,00
3/ z tytułu funduszu alimentacyjnego	651 828,49
4/ z tytułu opłat za zagospodarowanie odpadami komunalnymi	150 562,35
5/ z tytułu opieki nad stadem	99 917,42
6/ pozostałe	4 584,9

Podatki

Uchwałą Rady Gminy Mszana Dolna ukształtowane zostały stawki podatków, które w większości przypadków były niższe niż maksymalne stawki podatku wynikające z ustawy. Stawki podatku obowiązujące w Gminie Mszana Dolna w 2021 roku wraz z maksymalnymi stawkami wynikającymi z ustawy zaprezentowano w poniższych tabelach.

Tab. 4. Stawki podatku od nieruchomości

L.p.	Przedmiot opodatkowania	STAWKI PODATKU w zł	Maksymalne stawki podatku (wynikające z ustawy)
Grunty:			
a)	związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	0,78	0,99
b)	znajdujące się pod wodami powierzchniowymi	4,92	4,99
c)	pozostałe	0,16	0,52
d)	niezabudowane - objęte rewitalizacją	3,23	3,28
Budynki:			
a)	mieszkalne	0,50	0,8
b)	związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	15,42	24,84
c)	budynki związane z prowadzeniem dział. gospodarczej w zakresie obrotu mat. siewnym	11,46	11,62
d)	budynki - świadczenia zdrowotne	4,44	5,06
e)	wykorzystywane sezonowo - cele rekreacyjne	7,39	8,37
f)	pozostałe	3,91	8,37

Tabela 5. Stawki podatku od środków transportowych
– samochody ciężarowe poniżej 12 t, autobusy

L.p.	RODZAJ I DOPUSZCZALNA MASA CAŁKOWITA POJAZDU SAMOCHODOWEGO	STAWKI PODATKU w zł	Maksymalne stawki podatku
1.1	Samochód ciężarowy o DMC powyżej 3,5 tony do 5,5 tony włącznie	539,00	880,77
1.2	Samochód ciężarowy o DMC powyżej 5,5 tony do 9 ton włącznie	679,00	1 469,31
1.3	Samochód ciężarowy o DMC powyżej 9 ton i poniżej 12 ton	936,00	1 763,16
2.	Ciągnik siodłowy i balastowy o DMC zespołu pojazdów od 3,5 tony i poniżej 12 ton	1 404,00	2 056,99
3.	Przyczepa i naczepa o DMC zespołu pojazdów od 7 ton i poniżej 12 ton	819,00	1 763,16
4.1	Autobusy z liczbą miejsc do siedzenia (poza miejscem kierowcy) mniejszą niż 22	1 346,00	2 081,96
4.2	Autobusy z liczbą miejsc do siedzenia (poza miejscem kierowcy) równą i wyższą niż 22	1 965,00	2 632,17

Tabela 5a. Stawki podatku od środków transportowych – samochody ciężarowe powyżej 12 ton

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita (DMC)	STAWKI PODATKU w zł					
		od 1 pojazdu					
		Stawki podatku		Maksymalne stawki		Minimalne stawki podatku	
		Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi
1.Samochód ciężarowy o 2 osiach o DMC:							
1.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 13 ton	883,00	883,00	3 364,56	3 364,56	0,00	138,95
1.2	nie mniej niż 13 ton i mniej niż 14 ton	1 008,00	1 008,00	3 364,56	3 364,56	138,95	383,99
1.3	nie mniej niż 14 ton i mniej niż 15 ton	1 071,00	1 071,00	3 364,56	3 364,56	383,99	540,96
1.4	nie mniej niż 15 ton i więcej	1 366,00	1 589,00	3 364,56	3 364,56	540,96	1 224,18
2.Samochód ciężarowy o 3 osiach o DMC:							
2.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 17 ton	1 134,00	1 134,00	3 364,56	3 364,56	138,95	241,69
2.2	nie mniej niż 17 ton i mniej niż 19 ton	1 197,00	1 197,00	3 364,56	3 364,56	241,69	495,77
2.3	nie mniej niż 19 ton i mniej niż 21 ton	1 259,00	1 259,00	3 364,56	3 364,56	495,77	643,73
2.4	nie mniej niż 21 ton i mniej niż 23 tony	1 322,00	1 322,00	3 364,56	3 364,56	643,73	991,52
2.5	nie mniej niż 23 tony i mniej niż 25 ton	1 720,00	1 992,00	3 364,56	3 364,56	991,52	1 541,49

2.6	nie mniej niż 25 ton i więcej	1 720,00	1 992,00	3 364,56	3 364,56	991,52	1 541,49
3.Samochód ciężarowy o 4 osiach i więcej o DMC:							
3.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 25 ton	1 638,00	1 638,00	3 364,56	3 364,56	643,73	652,76
3.2	nie mniej niż 25 ton i mniej niż 27 ton	1 701,00	1 701,00	3 364,56	3 364,56	652,76	1 018,62
3.3	nie mniej niż 27 ton i mniej niż 29 ton	1 816,00	2 313,00	3 364,56	3 364,56	1 018,62	1 617,14
3.4	nie mniej niż 29 ton i mniej niż 31 ton	2 313,00	3 078,00	3 364,56	3 364,56	1 617,14	2 398,61
3.5	nie mniej niż 31 ton i więcej	2 313,00	3 078,00	3 364,56	3 364,56	1 617,14	2 398,61

Tabela 5b. Stawki podatku od środków transportowych – ciągniki siodłowe i balastowe, przyczepy i naczepy

L.p.	WYSZCZEGÓLNIENIE Liczba osi i dopuszczalna masa całkowita zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa; ciągnik balastowy + przyczepa	STAWKI PODATKU w zł					
		od 1 pojazdu					
		Stawki podatku		Maksymalne stawki podatku		Minimalne stawki podatku.	
		Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi	Zawieszenie osi pneumatyczne i uznane za równoważne	Inne systemy zawieszenia osi
1. Ciągnik siodłowy lub balastowy o 2 osiach i DMC zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa, ciągnik balastowy + przyczepa							
1.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 18 ton	1 487,00	1 487,00	2 600,58	2 600,58	0,00	37,29
1.2	nie mniej niż 18 ton i mniej niż 25 ton	1 514,00	1 514,00	2 600,58	2 600,58	259,78	469,81
1.3	nie mniej niż 25 ton i mniej niż 31 ton	1 538,00	1 538,00	2 600,58	2 600,58	547,73	898,94
1.4	powyżej 31 ton	2 381,00	2 381,00	2 600,58	2 600,58	1 381,13	1 894,94
2. Ciągnik siodłowy lub balastowy o 3 osiach i więcej i DMC zespołu pojazdów: ciągnik siodłowy + naczepa, ciągnik balastowy + przyczepa							
2.1	nie mniej niż 12 ton i do 40 ton włącznie	1 638,00	2 180,00	3 364,56	3 364,56	1 218,53	1 684,91
2.2	nie mniej niż 40 ton i więcej	2 180,00	3 078,00	3 364,56	3 364,56	1 684,91	2 492,33

1. Przyczepy i naczepy o jednej osi i DMC:							
1.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 18 ton	944,00	944,00	1 763,16	1 763,16	0,00	24,89
1.2	nie mniej niż 18 ton i mniej niż 25 ton	983,00	983,00	1 763,16	1 763,16	173,93	312,84
1.3	nie mniej niż 25 ton	1 008,00	1 008,00	1 763,16	1 763,16	312,84	548,86
2. Przyczepy i naczepy o dwóch osiach i DMC:							
2.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 28 ton	1 032,00	1 032,00	2 056,99	2 056,99	205,57	302,69
2.2	nie mniej niż 28 ton i mniej niż 33 tony	1 071,00	1 071,00	2 056,99	2 056,99	599,67	831,18
2.3	nie mniej niż 33 ton i mniej niż 38 tony	1 108,00	1 638,00	2 600,58	2 600,58	831,18	1 262,56
2.4	nie mniej niż 38 ton	1 448,00	2 142,00	2 600,58	2 600,58	1 123,66	1 662,33
3. Przyczepy i naczepy o trzech osiach i więcej i DMC:							
3.1	nie mniej niż 12 ton i mniej niż 38 ton	1 198,00	1 198,00	2 600,58	2 600,58	661,79	921,50
3.2	nie mniej niż 38 ton i powyżej	1 198,00	1 625,00	2 600,58	2 600,58	921,50	1 252,40

W skutek obniżenia górnych stawek podatków, zastosowania zwolnień w podatkach lokalnych, udzielenia umorzeń - do budżetu gminy nie wpłynął dochód w wysokości **4 032 514,78 zł** , z czego:

1. z tytułu obniżenia górnych stawek podatków:	2 409 024,89
- podatek od nieruchomości osoby prawne:	829 555,44
- podatek od nieruchomości osoby fizyczne:	855 978,11
- podatek od środków transportowych osoby fizyczne:	723 491,34
 2. z tytułu zastosowanych zwolnień	 1 479 154,89
- podatek od nieruchomości osoby prawne :	1 342 870,67
- podatek od nieruchomości osoby fizyczne:	26 138,22
- opłata za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	110 146,00
 3. z tytułu umorzeń zaległości:	 142 535,00
- podatek od nieruchomości osoby fizyczne:	6 292,00
- podatek od nieruchomości osoby prawne:	93 576,00
- podatek rolny osoby fizyczne:	39,00
- podatek od środków transportowych os. fizyczne:	19 192,00
- podatek od spadków i darowizn	17 093,00
-opłata za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	3 012,00
- odsetki	3 331,00
 4. z tytułu rozłożenia na raty:	 1 800,00
- podatek od nieruchomości osoby fizyczne:	1 254,61
- podatek rolny osoby fizyczne:	62,72
- podatek leśny osoby fizyczne:	82,67
- odsetki	400,00

Wymiar podatków

Tabela 6a. Podatki naliczane i pobierane od osób fizycznych – dane za 2021 rok

Rodzaj podatku	Ilość podatników	Wymiar (naliczenie podatku)	Wpłaty podatku (zł)	
			Nadpłaty (zł)	
			przelew	gotówka
podatek od nieruchomości	10 814	1 191 052,00	1 208 826,32	
			10 548,03	
			641 972,31	566 854,01
podatek rolny		144 490,00	144 212,36	
			5 294,28	
			40 056,11	104 156,25
podatek leśny		214 043,00	212 019,25	
			5 433,51	
			45 690,11	166 329,14
podatek od środków transp.	194	781 989,30	783 862,97	
			7 045,40	
			575 208,97	208 654,00

Tabela 6b. Podatki naliczane i pobierane od osób prawnych – dane za 2021 rok

Rodzaj podatku	Ilość podatników	Wymiar (naliczenie podatku)	Wpłaty podatku (zł)	
			Nadpłaty (zł)	
			przelew	gotówka
<i>podatek od nieruchomości</i>	81	1 438 267,00	1 328 225,76	
			196,00	
			1 319 441,76	8 784,00
<i>podatek rolny</i>	20	879,00	920,00	
			13,00	
			341,00	579,00
<i>podatek leśny</i>	19	62 448,00	62 417,00	
			80,78	
			61 333,00	1 084,00

Na dzień 31.12.2021 zaległości z tytułu podatku od nieruchomości, podatku rolnego i podatku leśnego wyniosły 464 232,19 zł. Zaległości powstały u 974 podatników. Podstawowe dane dotyczące zaległości i egzekucji w 2021 roku zaprezentowano w tabeli 7.

W porównaniu do roku poprzedniego stan zaległości ogółem wzrósł. Porównanie danych z roku 2019, 2020 oraz 2021 przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 6. Stan zaległości ogółem z tytułu podatków lokalnych w latach 2019, 2020 i 2021

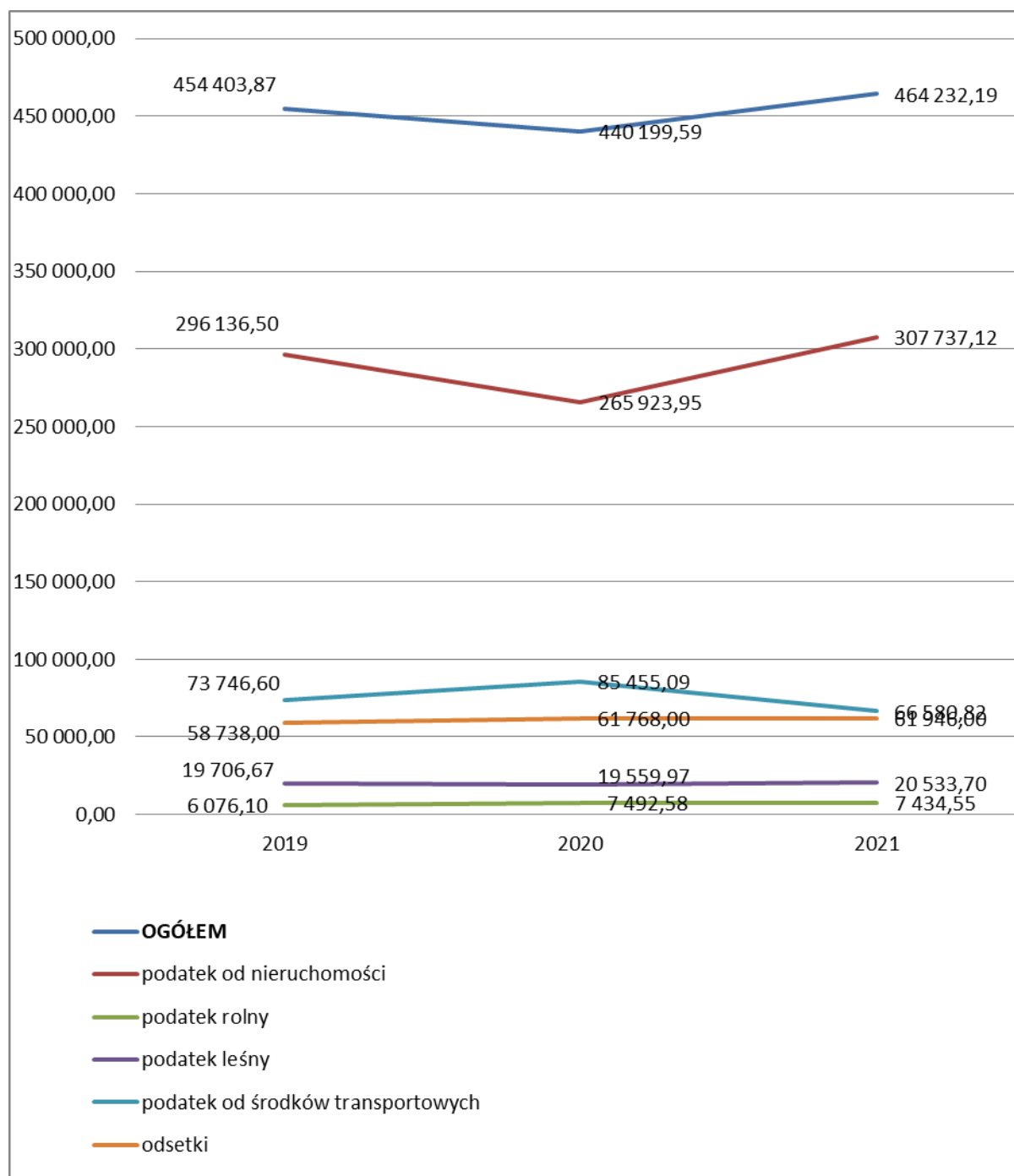

Tabela 7. Egzekucja należności z tytułu podatków w 2021 roku

		Ilość podatników	Wysokość zaległości	Wysokość zaległości objętych hipoteką	Ilość wystawionych w 2021 roku upomnień (u), tytułów wykonawczych (t)
Osoby fizyczne	Podatek od nieruchomości	899	71 957,68	0,00	899 (u) 16 (t)
	Podatek rolny		7 413,55		
	Podatek leśny		20 533,70		
	Odsetki		9 358,00		
	RAZEM		109 262,93		
	Podatek od środków transportowych	72	66 580,82	0,00	72 (u)
	Odsetki		7 061,00		
	RAZEM		73 641,82		
Osoby prawne	Podatek od nieruchomości	3	235 779,44	291 791,10	5 (u) 8 (t)
	Podatek rolny		21,00		
	Podatek leśny		0,00		
	Odsetki		45 527,00		
	RAZEM		281 327,44		
RAZEM			464 232,19		

KONTROLE PODATKOWE

W 2021 roku dokonano planowej kontroli podatkowej 3 podatników. Informacje dotyczące kontroli podatkowej i jej wyników przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Kontrole podatkowe w 2021 roku

Liczba skontrolowanych podmiotów	3
Wynik kontroli	przypis: 7.355,00 zł odpis: 0,00zł łącznie: 7.355,00 zł
Na dzień 31.12.2021 roku	wpłacono: 7.355,00 zł zaległość: 0,00 zł

Ponadto w ramach czynności sprawdzających wezwano 1 podatnika do skorygowania informacji podatkowej w skutek czego zwiększono przypis o kwotę 3.465,00 zł.

Ulgi podatkowe

W 2021 roku udzielono łącznie 20 ulg, z czego 4 polegały na umorzeniu podatku od nieruchomości od osób fizycznych, 7 na umorzeniu podatku od nieruchomości od osób prawnych, a 9 dotyczyło umorzenia podatku od środków transportowych.

W związku z wystąpieniem stanu epidemii Sars-Cov-2 w 2020 roku, Gmina Mszana Dolna opracowała „Pakiet pomocowy dla przedsiębiorców”, w ramach którego udzielano ulg przedsiębiorcom, u których nastąpił negatywny wpływ COVID-19 na ich sytuację finansową. O pomoc tego typu zwróciło się 17 przedsiębiorców, z czego pomoc otrzymało 7 podmiotów. Zestawienie ulg udzielonych podatnikom w 2021 roku przedstawiono w poniższej tabeli.

Tab. 9 Liczba umorzonych należności - ogółem

	Umorzenia należności	
	Ilość ulg	kwota
Wpływy z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego	4	6 410,00
Wpływy z podatku od środków transportowych	9	19 192,00
Odsetki		1 079,00
RAZEM	13	26 681,00

W skutek ulg udzielonych w ramach Pakietu pomocowego dla przedsiębiorców ubytek dochodów w 2021 roku wyniósł 74 718,00 zł. Dane zaprezentowano w tabeli 10.

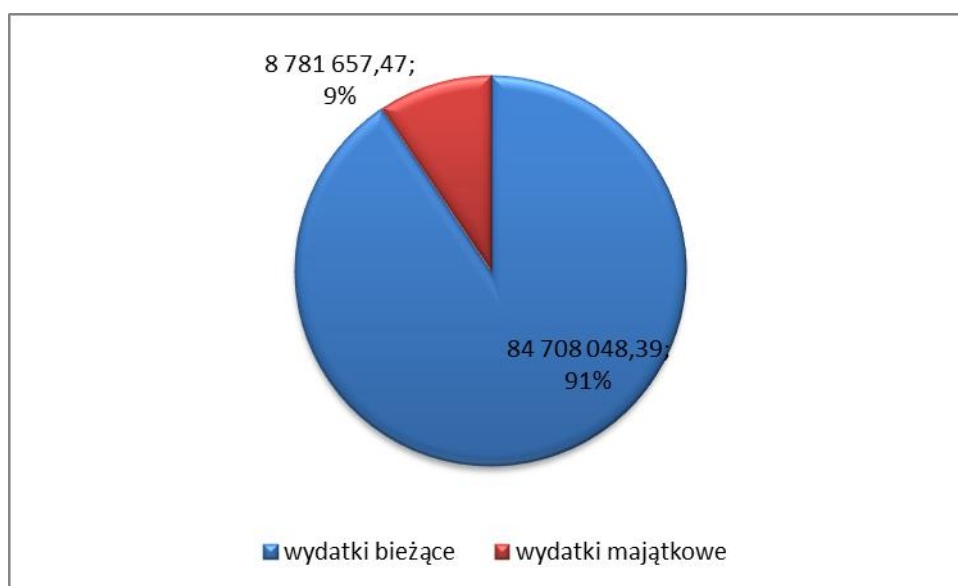
Tab. 10. Ubytek dochodów (wraz z należnymi odsetkami) w 2021 roku
w związku z udzieleniem pomocy przedsiębiorcom

	Rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności	Umorzenia, niedochodzenie należności	Obniżenie stawek podatków, stawek czynszu	Zwolnienia
Wpływy z podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego od os. prawnych		74 045,00		
Wpływy z podatku od środków transportowych		673,00		
Wpływy z najmu i dzierżawy		0,00		
OGÓŁEM	0,00	74 718,00	0,00	0,00

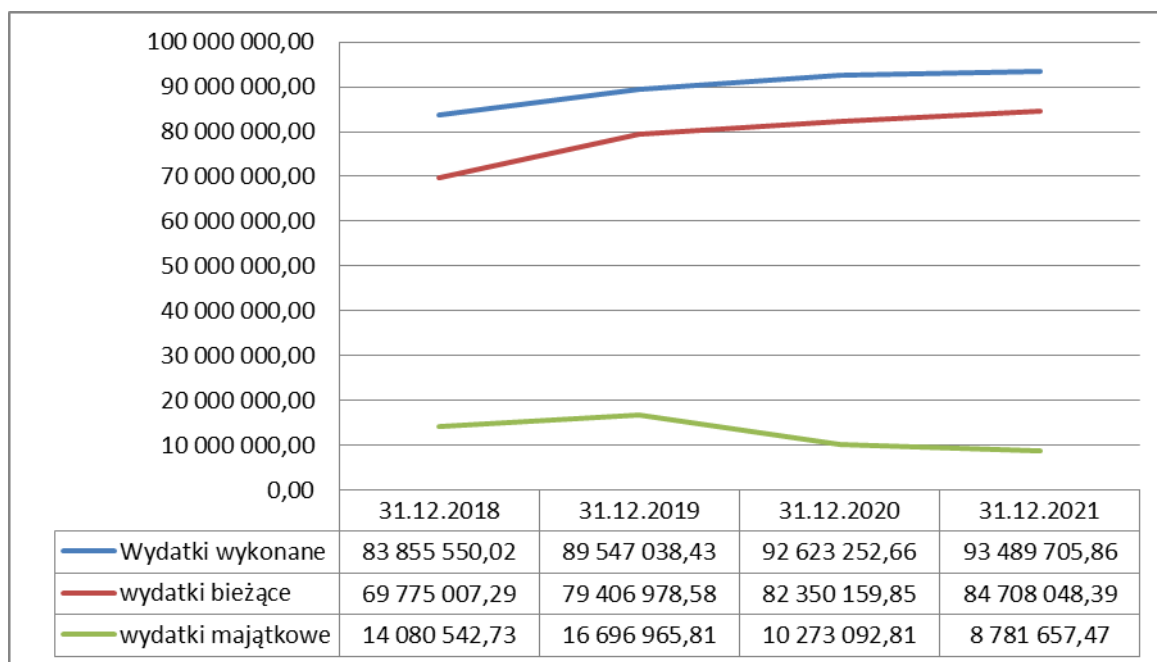
Wydatki

Wydatki Gminy Mszana Dolna w 2021 roku wyniosły **93 489 705,86 zł** (93,95 % planu), z czego wydatki bieżące zrealizowano w kwocie: **84 708 048,39 zł**, natomiast wydatki inwestycyjne w kwocie **8 781 657,47 zł**. Wydatki Gminy Mszana Dolna w 2021 roku w podziale na bieżące i inwestycyjne przedstawiono na wykresie 7, z kolei poziom wydatków w okresie od 2018 do 2021 roku na wykresie 8.

Wykres 7. Wydatki Gminy Mszana Dolna w 2021 roku.

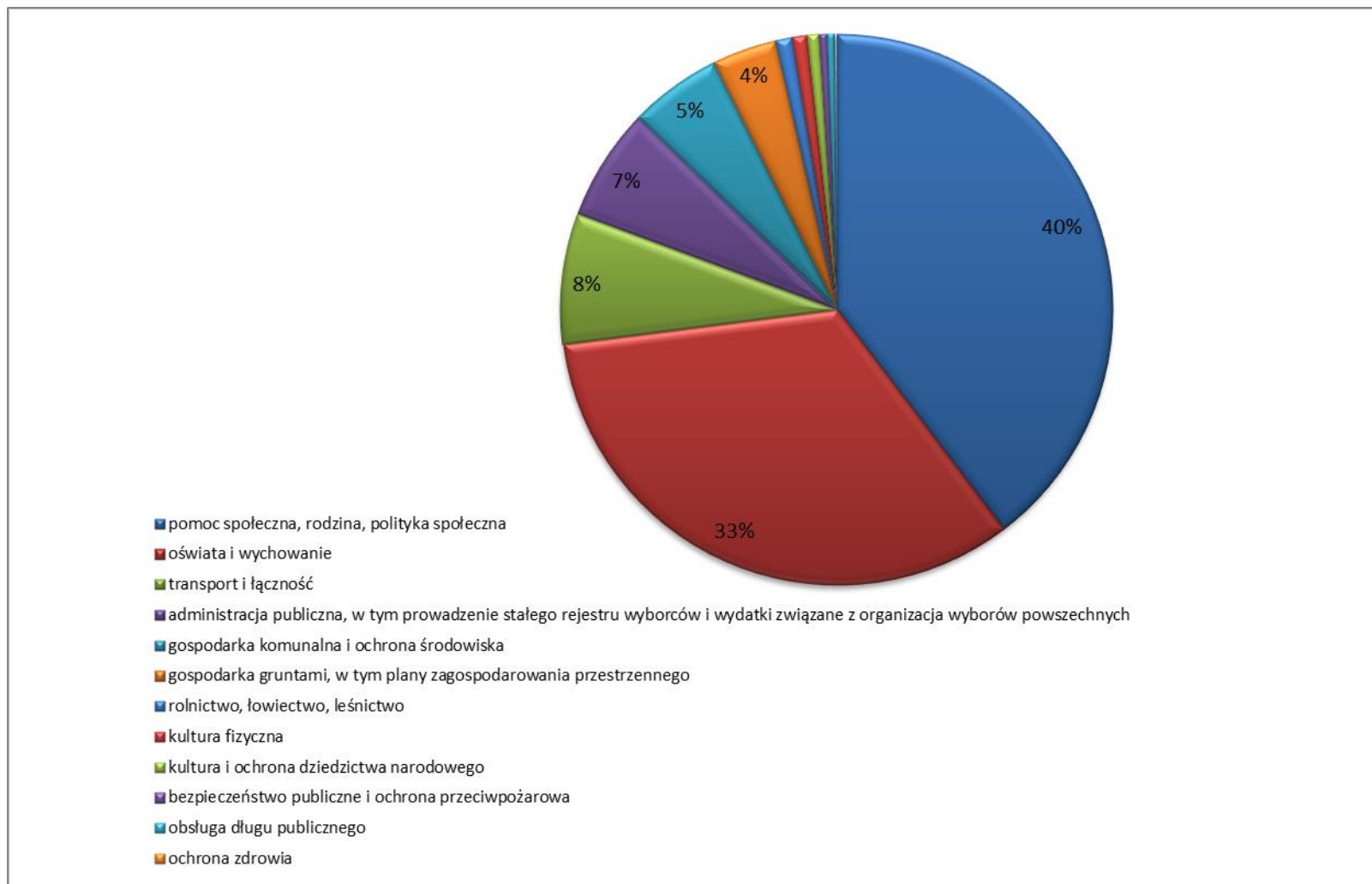

Wykres 8. Wydatki Gminy Mszana Dolna w latach 2018 – 2021

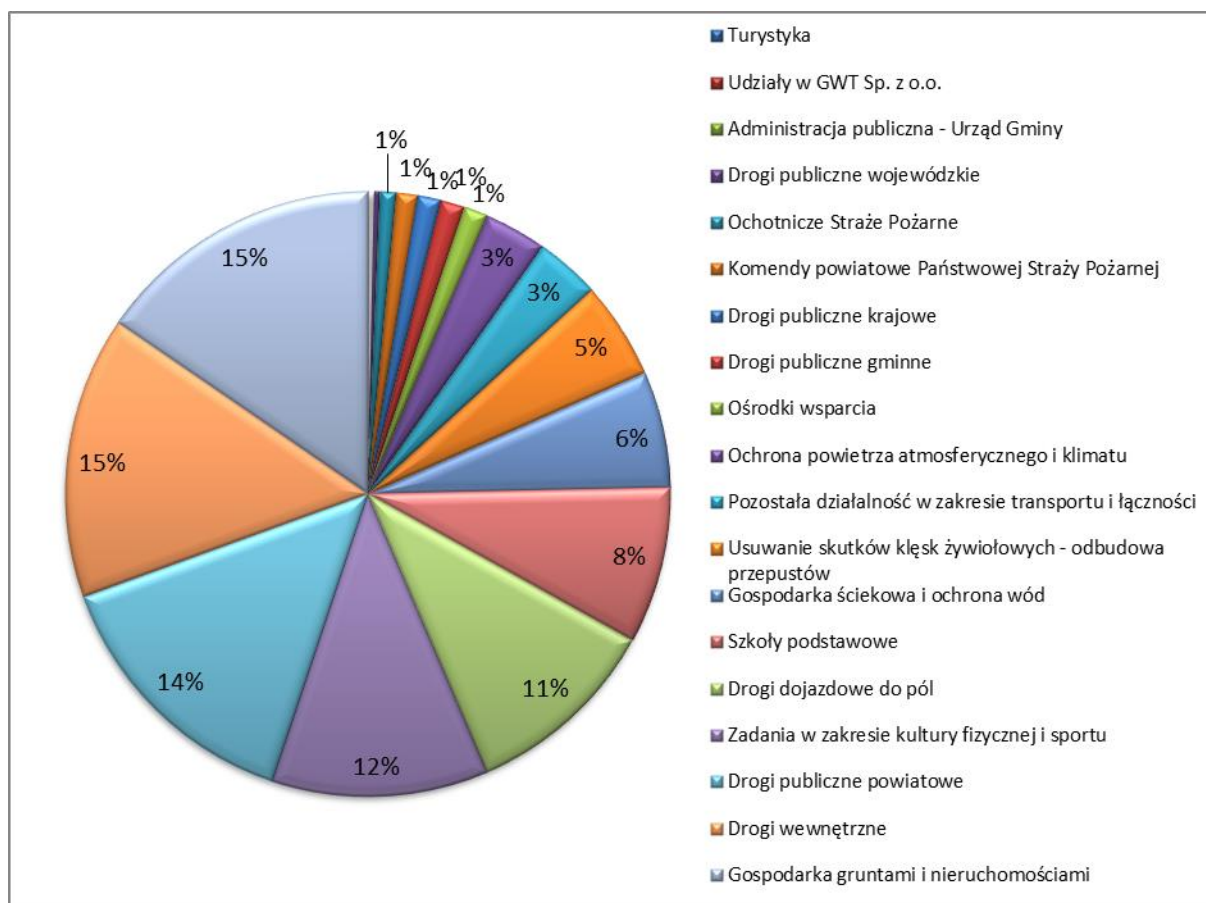
Wydatki Gminy Mszana Dolna w 2021 roku w podziale na kierunki wydatkowania środków przedstawiono na wykresie 9.

Wykres 9. Kierunki wydatkowania środków w Gminie Mszana Dolna w 2021 roku

Wydatki majątkowe w 2021 wyniosły 8 781 657,47 zł. Inwestycje związane były przede wszystkim z modernizacją dróg na terenie Gminy Mszana Dolna, rozbudową i przebudową Ośrodka Zdrowia w Mszanie Górnej na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy Społecznej oraz rozbudową kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Mszana Dolna oraz. Kierunki wydatków inwestycyjnych przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 10. Kierunki wydatków inwestycyjnych

W 2021 roku Gmina Mszana Dolna realizowała programy finansowane bądź współfinansowane ze środków europejskich bądź grantów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje. Łączne nakłady wyniosły 1 678 407,68 zł, z czego środki zewnętrzne stanowiły 74,20% (1 245 450,56 zł). Programy zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Programy realizowane przez Gminę Mszana Dolna finansowane bądź współfinansowane ze środków europejskich bądź grantów przyznanych Polsce przez poszczególne kraje lub instytucje.

Lp.	Nazwa programu	Okres realizacji projektu	Kwota wydatków w 2021	w tym:
				środki zewnętrzne
1	Przebudowa i rozbudowa budynku ośrodka zdrowia na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy w Mszanie Górnej	2018 2021	506 475,32	232 387,40
2	Projekt „English Teaching”	2020 2021	7 000,00	7 000,00
3	Realizacja projektu „Cała naprzód”	2018 2021	266 615,54	240 396,69
4	Realizacja projektu „Cała naprzód II”	2021 2023	243 501,59	189 148,80
5	Budowa kanalizacji sanitarnej wsi Raba Niżna	2020 2021	7 378,72	2 467,78
6	Wymiana starych pieców węglowych na nowoczesne kotły w ramach RPO działanie 443	2018 2021	291 894,42	288 159,55
7	Realizacja projektu "Demontaż i bezpieczne składowanie wyrobów zawierających azbest z obszaru województwa małopolskiego"	2018 2021	268 715,07	228 407,81
8	Realizacja programu "Wdrażanie programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego LIFE Małopolska"	2016 2024	86 777,74	57 435,57
9	Modernizacja kształcenia zawodowego w Małopolsce	2017 2021	49,28	46,96
RAZEM			1 678 407,68	1 245 450,56

W ramach funduszu sołeckiego, sołectwa Gminy Mszana Dolna wydatkowały 414 445,99 zł (98,30%). Środki funduszu sołeckiego przeznaczone zostały, zgodnie z decyzjami podjętymi na zebraniach sołeckich, na różnego rodzaju wydatki służące poprawie warunków życia mieszkańców danego sołectwa. Wydatki z funduszu sołeckiego zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tab. 12 Wydatki wykonane w ramach funduszu sołeckiego w 2021 roku

Opis	Plan	Realizacja
Sołectwo MSZANA GÓRNA	49 452,40	49 452,40
Remont dróg do osiedla Dudziki, Krzystki, Węglarze Górne	36 452,40	36 452,40
Zakup aparatów powietrznych na potrzeby Ochotniczej Straży Pożarnej	10 000,00	10 000,00
Zakup sprzętu sportowego dla Szkoły Podstawowej nr 2 w Mszanie Górnej	3 000,00	3 000,00
Sołectwo ŁĘTOWE	49 452,40	49 451,47
Remont dr. na osiedla Nowaki, remont odwodnienia w ciągu drogi na os.: Dział , Trybuny	26 452,40	26 452,40
Promocja wsi- zakup art. spożywczych na organizację uroczystości „Dzień seniora”	2 000,00	1 999,07
Rozbudowa remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Łętowie	15 000,00	15 000,00
Zakup monitora interaktywnego dla Szkoły Podstawowej w Łętowie	6 000,00	6 000,00
Sołectwo OLSZÓWKA	49 452,40	49 452,40
Remont drogi na osiedle Filipy	13 652,40	13 652,40
Zakup strojów regionalnych dla Stowarzyszenia Folklorystycznego, zakup gorsetu regionalnego i chust regionalnych dla Koła Gospodyń Wiejskich	2 900,00	2 900,00
Zakup ubrań specjalnych na potrzeby Ochotniczej Straży Pożarnej	12 000,00	12 000,00
Zakup mebli na potrzeby oddziału przedszkolnego w Zespole Szkoły i Przedszkola	2 000,00	2 000,00
Odnowienie nagrobka pomordowanych w 1939 r	11 900,00	11 900,00
Przewóz zawodników klubu sportowego	7 000,00	7 000,00
Sołectwo RABA NIŻNA	49 452,40	47 880,34
Remont dr. do osiedla Rzepki	20 000,00	20 000,00
Opracowanie dokumentacji projektowej remontu parkingu przy kościele	6 000,00	6 000,00
Opłata za energię elektryczną i gaz w budynku OSP Raba Niżna	3 000,00	3 000,00
Remont budynków przy stadionie, utrzymanie boiska sportowego (energia , paliwo, serwis traktorka)utrzymanie czystości na boisku sportowym	20 452,40	18 880,34
Sołectwo ŁOSTÓWKA	49 452,40	49 402,40
Remont drogi do osiedla Stachury	22 952,40	22 952,40
Utrzymanie czystości, wykaszanie traw na przystankach parkingach i wzdłuż chodnika	6 500,00	6 500,00
Wykonanie nawierzchni na placu manewrowym przy remizie Ochotniczej Straży Pożarnej	20 000,00	19 950,00
Sołectwo KASINKA MAŁA	49 452,40	49 371,50
Modernizacja drogi do os. Kuce wraz z opracowaniem operatu wodnoprawnego	32 072,40	32 072,40
Odnowienie i pomalowanie wiat przystankowych, mycie wiat, zakup lustra drogowego, montaż kamery na Otwartej Strefie Aktywności przy kompleksie sportowym, utrzymanie czystości na Otwartej Strefie Aktywności przy kompleksie	10 213,00	10 132,10

sportowym		
Zakup bluzek regionalnych dla Koła Gospodyń Wiejskich "Paradne Gosposie"	4 000,00	4 000,00
Zakup zestawu wolnostojącego do koszykówki dla Zespołu Placówek Oświatowych w Kasince Małej	3 167,00	3 167,00
Solectwo LUBOMIERZ	49 452,40	49 316,28
Utworzenie placu i drogi przy budynku siedziby Związku Podhalan w Lubomierzu	10 000,00	10 000,00
Wykonanie prac remontowych wiat przystankowych na os. Przysłop i Redykacz, zakup przenośnej kamery montowanej na przystankach	19 452,40	19 420,40
Remont budynku OSP Lubomierz	12 000,00	11 895,88
Zakup materiałów na potrzeby remontu budynku: SP 1, SP 2	8 000,00	8 000,00
Solectwo GLISNE	26 011,36	23 785,29
Prace porządkowe na parkingu przy cmentarzu na os. Kiece	2 000,00	1 996,29
Zakup art. spożywczych i upominków – Dzień św. Floriana	2 011,36	0,00
Zakup podkrzesywarki akumulatorowej na potrzeby Ochotniczej Straży Pożarnej	5 000,00	4 789,00
Dokończenie budowy ogrodzenia przy boisku przyszkolnym	17 000,00	17 000,00
Solectwo KASINA WIELKA	49 452,40	46 333,91
Modernizacja drogi wewnętrznej na os. Mazgaje	40 000,00	40 000,00
Zakup szyb i materiałów do odnowienia wiat przystankowych	4 452,40	1 339,87
Zakup art. spożywczych i środków czystości na organizację uroczystości patriotycznej na przysiółku " Mogiła", dożynek wiejskich, realizacja filmu promującego wieś Kasina Wielka	5 000,00	4 994,04
OGÓŁEM	421 630,56	414 445,99

Rozdział II

Urząd Gminy

1. Urząd Gminy Mszana Dolna jest jednostką organizacyjną gminy nie posiadającą osobowości prawnej. Kierownikiem urzędu jest wójt.
2. Przeciętna liczba zatrudnionych w 2021 roku w Urzędzie Gminy Mszana Dolna w przeliczeniu na pełne etaty wynosiła 48,5. W porównaniu do 2020 roku nastąpiło zwiększenie o 1 etat. Na wzrost zatrudnienia wpłynęło zatrudnienie socjalne realizowane w ramach porozumienia z Powiatowym Urzędem Pracy w Limanowej oraz zatrudnienie w ramach zastępstwa za pracowników długotrwale nieobecnych.
3. Na koniec 2021 roku Urząd Gminy Mszana Dolna zatrudniał 51 pracowników z czego 37 to kobiety.
4. W okresie objętym niniejszym raportem przeprowadzono 5 naborów na stanowiska urzędnicze: Inspektora ds. kontroli i wymiaru podatków, Podinspektora ds. gospodarki nieruchomościami, Inspektora ds. sportu, kultury i współpracy z organizacjami pozarządowymi, Inspektora ds. rozliczeń z tyt. VAT, Kierownika nowo utworzonej jednostki organizacyjnej Środowiskowego Domu Samopomocy w Mszanie Górnej.
5. Przeciętne wynagrodzenie miesięczne brutto w Urzędzie Gminy Mszana Dolna w przeliczeniu na pełny etat w 2021 roku wynosiło 5642,43 złotych. W kwocie tej zawiera się także wysokość nagród jubileuszowych oraz nagród rocznych w przeliczeniu na jeden etat.
6. W okresie objętym raportem pracownicy podnosili swoje kwalifikacje uczestnicząc w 37 szkoleniach. Rok 2021 z uwagi na ograniczenia wynikające z konieczności zachowania bezpieczeństwa sanitarnego dotyczącego SARS-CoV-2, był pod tym względem szczególny. W tym roku instytucje świadczące tego rodzaju usługi znacząco ograniczyły swoją ofertę a dopiero w III i IV kwartale pojawiły się szkolenia w formie zdalnej czego rezultatem jest znaczące obniżenie udziału pracowników urzędu w tej formie podnoszenia kwalifikacji.
7. W prowadzonym centralnym rejestrze skarg i wniosków obywateli zarejestrowano 8 skarg z czego 4 to skargi na Wójta rozpatrywane przez Radę Gminy a 4 stanowią skargi na pracownika Urzędu, które zgodnie z właściwością były rozpatrywane przez Wójta. Wszystkie skargi rozpatrzone z zachowaniem obowiązujących terminów. Zarejestrowano 1 wniosek.

Ponadto wpłynęło 5 petycji dotyczących szczepień przeciwko SARS-CoV-2, budowy infrastruktury na terenie gminy oraz Młodzieżowej Rady Gminy.

Rozpatrzone 84 wnioski dotyczące informacji publicznej. Wszystkie zostały rozpatrzone w obowiązującym terminie.

8. W ramach realizacji zadań z zakresu spraw obywatelskich:
 - a) wydano 1013 dowodów osobistych,
 - b) dokonano łącznie 647 zameldowań i wymeldowań,
 - c) wydano łącznie 12 decyzji w sprawie zameldowani i wymeldowania.
9. Działający w urzędzie punkt potwierdzający profil zaufany dokonał weryfikacji i potwierdził profil zaufany 1194 osobom. Ta usługa administracyjna świadczona jest nie tylko mieszkańcom gminy ale również mieszkańcom gmin sąsiednich.
10. W oparciu o prowadzoną w Urzędzie ewidencje ustalono, iż na koniec 2021 roku liczba ludności wyniosła **17 561** z czego **8 566** kobiet i **8 995** mężczyzn. W stosunku do 2020 roku liczba ta zmniejszyła się o 10.

Liczbę mieszkańców w poszczególnych sołectwach przedstawiono w poniższej tabeli.

LICZBA MIESZKAŃCÓW W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH W TYM Kobiet I MĘŻCZYZN NA DZIEŃ 31.12.2020 roku			
	ilość mieszkańców	ilość kobiet	ilość mężczyzn
Glisne	326	157	169
Kasina Wielka	3097	1475	1622
Kasinka Mała	3756	1814	1942
Lubomierz	2179	1062	1117
Lętowe	1267	615	652
Łostówka	1433	707	726
Mszana Górna	2756	1378	1378
Olszówka	1581	776	805
Raba Niżna	1166	582	584
RAZEM	17561	8566	8995

(źródło: rejestr mieszkańców)

11. W 2021 roku urodziło się **223** dzieci. W stosunku do 2020 roku nastąpił nieznaczny wzrost liczby urodzeń. Odnotowano **210** zgonów, w porównaniu do 2020 roku nastąpił wzrost zgonów.

Przyrost naturalny Gminy Mszana Dolna w 2021 roku wykazywał tendencję dodatnią, liczba urodzeń była o 13 większa od liczby zgonów.

Rozdział III

Organy Gminy

1. Organ stanowiący i kontrolny gminy – funkcję tę pełni Rada Gminy Mszana Dolna licząca 15 radnych, wybranych w wyborach bezpośrednich w dniu 21 października 2018 r. w jednomandatowych okręgach wyborczych. Wykaz okręgów wyborczych reprezentowanych przez poszczególnych radnych zawiera poniższa tabela:

Numery i granice okręgów wyborczych reprezentowanych przez poszczególnych radnych.

Numer okręgu	Granice okręgu	Radny
1	Sołectwo Kasina Wielka (część): Przymiarki, Kotówka, Górna Kasina od osiedla Sabury do osiedla Burdziany	KUBOWICZ Rafał
2	Sołectwo Kasina Wielka (część): Pańskie, Podlesie, Stacja PKP, Puty do osiedla Wójciki, Kalety, Kocuby do osiedla Wojtasie	KALETA Stanisław
3	Sołectwo Kasina Wielka (część): Kasina Dolna, Rynek, Brzegi do osiedla Kaletki	BUBILEK Halina Wiktoria
4	Sołectwo Kasinka Mała (część): od Świątkowki do Jędrzkowca, od Kaletów do Grocholi	SKOLARUS Jan Tadeusz
5	Sołectwo Kasinka Mała (część): Zagródcze, Podgródek, Cieże, Bolsęgi, Kuce, Muchy, Babiarze, Kanie, Bydłonie, Muchówka, Cyrki, Szarki, Cieżaki, Lachy	KANIA Helena
6	Sołectwo Kasinka Mała (część): Łopuszne, Bartoszki, Łabuzy, Seusy, Potok, Kulówka, Brzegi, Ksiki, Kowale, Lipienie, Michalaki, Płoskonki, Szczypki, Widzisz	KANIA Aleksandra Danuta
7	Sołectwo Lubomierz (część): od osiedla Ogiele do osiedla Cerki, Zagrody, Królewska Góra	WOJCIARCZYK Jan Julian
8	Sołectwo Lubomierz (część): od osiedla Butory do osiedla Rzeki	GNIECKI Krzysztof
9	Sołectwo Łętowe	NIEDOJAD Krzysztof
10	Sołectwo Łostówka	CHORAĞWICKI Jan
11	Sołectwo Mszana Górna (część): od osiedla Zagórki do osiedla Witki	MAJDA Maria Anna
12	Sołectwo Mszana Górna (część): od osiedla Janie do osiedla Marki	KUCZAJ Krzysztof
13	Sołectwo Olszówka (część): od osiedla Mikuły do osiedla Folwark, od osiedla Waligóry do osiedla Gilówka, Dział, Skalisne	MARDAUSZ Jolanta Maria

14	Sołectwo Olszówka (część): od osiedla Kościelniaki do Jasionowa, od osiedla Kunochy do osiedla Barany, Zarębki	ŻUREK Piotr
15	Sołectwa: Raba Niżna, Glisne	MASŁOWIEC Bolesław

2. W Radzie Gminy Mszana Dolna zostały utworzone następujące komisje:

- 1) Komisja Rewizyjna.
 - 2) Komisja Skarg, Wniosków i Petycji.
 - 3) Komisja Budżetu, Finansów i Rozwoju Gospodarczego.
 - 4) Komisja Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Porządku Publicznego.
 - 5) Komisja Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej.
3. W roku 2021 zwołano 14 sesji zwyczajnych, na których podjęto łącznie 145 uchwał. Wszystkie zostały przekazane organom nadzoru z zachowaniem ustawowego terminu. Wobec żadnej podjętej uchwały nie było rozstrzygnięć nadzorczych.

Określona wyżej liczba uchwał obejmuje:

- 1) 13 uchwał dotyczących zmian budżetu gminy;
 - 2) 11 uchwał dotyczących zmian w wieloletniej prognozie finansowej;
 - 3) 24 uchwały stanowiące akty prawa miejscowego opublikowano w Dzienniku Urzędowym Województwa Małopolskiego, regulujące różne obszary działania gminy.
4. W 2021 roku odbyło się łącznie 61 posiedzeń komisji rady gminy:
- 1) Komisja Rewizyjna – 8 posiedzeń,
 - 2) Komisja Skarg, Wniosków i Petycji – 10 posiedzeń,
 - 3) Komisja Budżetu, Finansów i Rozwoju Gospodarczego – 15 posiedzeń,
 - 4) Komisja Gospodarki Przestrzennej, Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Porządku Publicznego – 17 posiedzeń,
 - 5) Komisja Oświaty, Kultury, Sportu, Zdrowia i Opieki Społecznej – 11 posiedzeń.

5. Organem wykonawczym Gminy jest Wójt Gminy Mszana Dolna. Obecnie funkcję tą pełni Bolesław Żaba, wybrany w pierwszej turze wyborów bezpośrednich w dniu 21 października 2018 roku.

Wójt wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Gminy Mszana Dolna oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Wójt powołał swojego zastępcę – Katarzynę Szybiak, która w ramach udzielonego pełnomocnictwa realizuje m. in. zadania z zakresu ochrony środowiska, budowy i bieżącego utrzymania infrastruktury technicznej gminy, gospodarki komunalnej oraz rozwoju gminy.

Skarbnik Gminy realizuje zadania związane z wykonywaniem obowiązków Głównego Księgowego Budżetu.

Sekretarz Gminy wykonuje zadania związane z ogólną organizacją urzędu gminy, zatrudnianiem i zwalnianiem pracowników urzędu oraz obsługą administracyjno-biurową organów gminy.

Rozdział IV

Bezpieczeństwo publiczne

Ochotnicze straże pożarne

1. Na terenie Gminy funkcjonuje **9** jednostek ochotniczych straży pożarnych które łącznie liczą **374** strażaków. Liczbę strażaków w poszczególnych jednostkach według stanu na koniec 2021 roku zawiera poniższa tabela.

LICZBA STRAZAKÓW W POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTACH OSP NA TERENIE GMINY MSZANA DOLNA W GRUDNIU 2021 ROKU

Jednostka OSP	liczba strażaków
Glisne	21
Kasina Wielka	42
Kasinka Mała	53
Lubomierz	28
Łętowe	35
Łostówka	37
Mszana Górna	46
Olszówka	60
Raba Niżna	51
RAZEM	374

2. Jednostki OSP z terenu Gminy Mszana Dolna brały udział w 2021 roku w akcjach ratunkowych w **159** zdarzeniach, zarówno pożarach, wypadkach oraz usuwaniu skutków powodzi. (*źródło: rejestry i ewidencje prowadzone w Urzędzie Gminy*)
3. Zestawienie sił i środków jednostek OSP z terenu gminy:

Z wyżej wymienionych jednostek, 5 zostało wyłączonych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, tj. OSP Mszana Górna, OSP Raba Niżna, OSP Olszówka, OSP Kasinka Mała i OSP Kasina Wielka.

OSP RABA NIŻNA

- 1) samochody pożarnicze:
 - a) MERCEDES nr. rej. KLICK 95,
 - b) MAN nr. rej. KLI3214A,
 - c) NISSAN NAVARA nr. rej. KLI07606.
- 2) agregat prądotwórczy – 3 szt.
- 3) pompy pływakowe – 2 szt.
- 4) pompy szlamowe – 2 szt.
- 5) motopompy – 2 szt.
- 6) pilarka spalinowa – 1 szt.
- 7) maszty oświetleniowe – 2 szt.

OSP OLSZÓWKA

- 1) samochody pożarnicze:
 - a) MAN nr. rej. KLICE 20,
 - b) RENAULT nr. rej. KLI85015.
- 2) agregat prądotwórczy przenośny /2,5Kw/ – 1 szt.
- 3) pompa pływająca – 1 szt.
- 4) pompa szlamowa – 1 szt.
- 5) pilarka spalinowa – 1 szt.
- 6) aparaty nadciśnieniowe z maskami – 4 szt.
- 7) lekki zestaw hydrauliczny do ratownictwa technicznego – 1 szt.

OSP KASINKA MAŁA

- 1) samochody pożarnicze:
 - a) IVECO nr. rej. KLI8998A,
 - b) LAND ROVER nr. rej. KLI6008A,
 - c) MAN nr. rej. KLI8535C

- 2) agregaty prądotwórcze przenośne /2,2Kw i 2,5Kw/ – 2 szt.
- 3) pompa pływająca – 1 szt.
- 4) pompa szlamowa – 1 szt.
- 5) pompa elektryczna – 1 szt.
- 6) pilarki spalinowe – 2 szt.
- 7) drabina D10W – 1 szt.
- 8) torby medyczne PSP-R1 + deska – 2 szt.
- 9) aparaty nadciśnieniowe z maskami – 4 szt.
- 10) lekki zestaw hydrauliczny do ratownictwa technicznego – 1 szt.
- 11) maszty oświetleniowe – 2 szt.
- 12) Defibrylator AED – 1 szt.

OSP MSZANA GÓRNA

- 1) samochody pożarnicze:
 - a) MERCEDES nr. rej. KLI4363C,
 - b) MERCEDES nr. rej. KLI90YG.
- 2) lekki zestaw hydrauliczny do ratownictwa technicznego – 1 szt.
- 3) agregaty prądotwórcze – 4 szt.
- 4) pompy pływające – 2 szt.
- 5) pompy szlamowe – 2 szt.
- 6) torby medyczne PSP-R1 + deska – 2 szt.
- 7) maszty oświetleniowe – 2 szt.
- 8) motopompy – 3 szt.
- 9) aparaty nadciśnieniowe z maskami – 4 szt.
- 10) defibrylator AED – 1 szt.

OSP LUBOMIERZ

- 1) samochody pożarnicze:
 - a) DAF nr. rej. KLI6648A,
 - b) NISSAN TERANO nr. rej. KLI89306.
- 2) pilarka spalinowa – 1 szt.
- 3) pompa szlamowa – 1 szt.
- 4) pompa pływająca – 1 szt.
- 5) agregat prądotwórczy – 1 szt.
- 6) torba medyczna R-1 – 1 szt.

OSP KASINA WIELKA

- 1) samochody pożarnicze:
 - a) MERCEDES nr. rej. K1OSPKW,
 - b) FORD RANGER nr. rej. K2OSPKW.
- 2) pompa pływająca – 1 szt.
- 3) pompa szlamowa – 1 szt.
- 4) pompy elektryczne – 2 szt.
- 5) pilarka – 2 szt.
- 6) średni zestaw do ratownictwa technicznego – 1 szt.
- 7) agregaty prądotwórcze przenośne /2,2Kw/ – 2 szt.
- 8) maszt oświetleniowy – 1 szt.
- 9) aparaty podciśnieniowe z maskami – 4 szt.

OSP ŁOSTÓWKA

- 1) samochody pożarnicze:
 - a) MERCEDES nr. rej. KLI2541A,
 - b) OPEL VIVARO nr. rej. KLI6727A.
- 2) agregat prądotwórczy przenośny /2,2Kw/ – 1 szt.

- 3) pilarka spalinowa – 1 szt.
- 4) motopompy – 2 szt.
- 5) pompy szlamowe – 2 szt.
- 6) maszt oświetleniowy – 1 szt.
- 7) aparaty powietrzne – 2 szt.
- 8) torba medyczna R-1 – 1 szt.

OSP ŁĘTOWE

- 1) samochody pożarnicze:
 - a) MERCEDES nr. rej. KLI08YS,
 - b) MISUBISI PAJERO nr. rej. KLI2501A.
- 2) pompa pływakowa – 1 szt.
- 3) pompa szlamowa – 1 szt.
- 4) motopompa – 1 szt.
- 5) pilarka spalinowa – 1 szt.
- 6) agregat prądotwórczy przenośny /2,2Kw/ – 1 szt.
- 7) drabina D10W2 – 1 szt.
- 8) maszt oświetleniowy – 1 szt.
- 9) torba medyczna R-1 – 1 szt.

OSP GLISNE

- 1) samochód pożarniczy – MAGIRUS DEUTZ nr. rej. KLI2515A
- 2) pompa pływakowa – 1 szt.
- 3) pompa szlamowa – 1 szt.
- 4) pilarka spalinowa – 1 szt.
- 5) agregat prądotwórczy – 1 szt.

4. Zestawienie wydatków na Ochotnicze Straże Pożarne za 2021 r.

1) Wypłata ekwiwalentu za udział w akcjach i szkoleniach	41 766, 00
2) Zakup materiałów i wyposażenia	161 816, 50
w tym:	
- paliwo	22 628,40
- zakup akumulatora OSP Glisne	1 520, 00
- zakup akumulatora OSP Raba Niżan	1 406, 00
- zakup lampy akumulatorowej i akumulatora OSP Mszana Górna	2 879, 99
- zakup detektora, drążka teleskopowego OSP Mszana Górna	3 863, 05
- zakup materiałów do malowania garażu OSP Lubomierz	2 938, 61
- zakup podkaszarki akumulatorowej OSP Glisne (fundusz sołecki)	4 789, 00
- zakup aparatów powietrznych OSP Mszana Górna	20 000, 00
w tym (10 000,00 z funduszu sołeckiego)	
- zakup ubrań ochronnych do działań bojowych OSP Olszówka	12 000, 00
- prenumerata czasopisma „Strażak”	1 188, 43
- drobne zakupy	8 075, 64
- zakup ubrania koszarowego oraz obuwia OSP Lubomierz	3 771, 03
- zakup ubrania specjalnego , lancy, obuwia specjalnego OSP Lubomierz	5 787, 15
- zakup ubrania specjalnego, latarek, uchwytów do hełmów OSP Lubom.	9 969, 15
- zakup ubrań specjalnych OSP Lubomierz	12 523, 27
- zakup motopompy oraz węży ssawnych OSP Lubomierz	9 949, 40
- zakup pilarek spalinowych OSP Mszana Górna	2 629, 60
- zakup sprzętu i wyposażenia OSP Łostówka	14 124, 52
- zakup ubrań specjalnych OSP Mszana Górna	15 990, 00
- zakup drabiny nasadkowej OSP Mszana Górna	5 783, 26
3) Zakup energii	22 862, 99
4) Zakup żywności na ćwiczenia	558, 78
5) Zakup usług pozostałych	69 153, 76
w tym:	
- badania techniczne i przeglądy samochodów	3 635, 00
- przegląd urządzeń ratowniczych	7 992, 04
- badania lekarskie strażaków	16 880, 00
- konserwacja pieca gazowego OSP Raba Niżna, OSP Lubomierz	2 388, 66
- wydruk czyszczenie mundurów OSP Lubomierz	742, 00
- przegląd gaśnic	629, 76
- legalizacja butli	2 890, 64
- naprawa masztu oświetleniowego OSP Kasina Wielka	1 020, 90
- koszty przesyłki części OSP Kasina Wielka, OSP Kasinka Mała	46, 06
- szkolenie strażaków	10 380, 00
- przegląd szelek	1 030, 70

- przegląd budowlany remizy OSP Lubomierz	525, 00
- wykonanie nawierzchni na placu remizy OSP Łostówka	19 950, 00
- polisa na samochód OSP Łętowe	803, 00
- legalizacja czujnika wielogazowego OSP Mszana Górna	240, 00
6) Opłaty za telefon	3 342, 10
7) Polisy ubezpieczeniowe	16 072, 00
w tym:	
ubezpieczenie strażaków	1 488, 00
samochodów	13 384, 00
budynków	1 200, 00
RAZEM:	315 572, 13
5. Szkolenie strażaków:	
1) OSP Lubomierz	
a) ratownicy medyczni – 3,	
b) kierujący działaniami ratowniczymi – 3,	
c) naczelników – 4,	
d) kierowca, konserwator – 2	
e) BHP strażaków – 16	
2) OSP Kasinka Mała	
a) ratownicy medyczni – 5	
b) podstawowe - 13	
c) kierowca, konserwator – 2	
d) współdziałanie z lotniczym pogotowiem ratunkowym – 5	
3) OSP Olszówka	
a) podstawowe – 5,	
b) ratownicy medyczni – 6	
c) udział w ćwiczeniach „KOSTRZA” – 5	

4) OSP Łętowe

- a) ratownicy medyczni – 1

5) OSP Mszana Górna

- a) ratownicy medyczni – 1,
- b) udział w ćwiczeniach „KOSTRZA” - 5.

6) OSP Kasina Wielka

- a) podstawowe – 2,
- b) kierowca, konserwator – 4
- c) udział w powiatowych ćwiczeniach KSRG – 3,
- d) ratownicy medyczni – 5.

7) OSP Raba Niżna

- a) kierowca, konserwator – 2
- b) ratownicy medyczni – 2

8) OSP Łostówka

- a) ratownicy medyczni – 3

9) OSP Glisne

- a) ratownicy medyczni – 2

Rozdział V

Rynek pracy i działalność gospodarcza

1. Na koniec 2021 roku na terenie Gminy działało 1054 podmiotów gospodarczych. W stosunku do 2020 roku o 29 zmniejszyła się liczba podmiotów gospodarczych. (źródło: CEIDG)
2. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej bezrobocie na terenie gminy dotyczyło 531 osób.

Wybrane kategorie bezrobotnych zarejestrowane w PUP Limanowa stan na dzień 31 grudnia 2021 roku określa poniższa tabela.

	Bezrobotni ogółem	Kobiety	Bezrobotni z prawem do zasiłku	Udział kobiet w %	Udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w %
1.	2.	3.	4.	3:2	4:2
Gmina Mszana Dolna	531	316	55	59,5%	10,4%

3. Struktura bezrobocia w Gminie Mszana Dolna, stan na dzień 31 grudnia 2021 r.

	Ogółem	W tym w szczególnej sytuacji na rynku pracy					
		do 30 roku życia	powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni	posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub niepełnosprawne do 18 roku życia	korzystające ze świadczeń pomocy społecznej niepełnosprawni	niepełnosprawni
Gmina Mszana Dolna	531	200	84	290	159	1	13

4. Informacje dotyczące bezrobocia rodzinnego, stan na 31 grudnia 2021 r.

	Liczba osób bezrobotnych dotkniętych bezrobociem rodzinnym	% ogółu zarejestrowanych	Liczba rodzin	Liczba rodzin z liczbą osób bezrobotnych				
				2 osoby	3 osoby	4 osoby	5 osób	Powyżej 5 osób
Gmina Mszana Dolna	102	23,3%	41	42	6	-	-	-

(Źródło: Opracowania własne Powiatowego Urzędu Pracy w Limanowej)

Rozdział VI

Pomoc Społeczna

Obszarem działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest Gmina Mszana Dolna obejmująca 9 sołectw. Liczba mieszkańców wynosi ponad 17 600. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 15% liczby wszystkich mieszkańców. Ma to swoje odzwierciedlenie wśród osób korzystających z pomocy społecznej, przede wszystkim jest zapotrzebowanie na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej, na usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne, wsparcie finansowe, a także na zajęcia integracyjne i aktywizujące osoby starsze. Jest to największa grupa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Populacja rodzin korzystających z pomocy społecznej jest różnorodna, tak ze względu na liczebność gospodarstw domowych, typy rodzin jak i problemy jakie je dotyczą, które są coraz bardziej skomplikowane.

W 2021 r. najczęstszym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej było:

- ubóstwo, rozumiane jako brak dochodów, a także jako niezdolność do pełnowartościowego życia, spowodowaną niedostatkiem środków ekonomicznych
- długotrwała i ciężka choroba; wynika to ze specyfiki grup klientów pomocy społecznej, wśród których dominują osoby starsze, często samotne, emeryci i renciści
- niepełnosprawność, która często bez pomocy osoby trzeciej uniemożliwia samodzielne funkcjonowanie lub podjęcie pracy

POMOC SPOŁECZNA i RODZINA

Nazwa	Kwota w zł	
	Plan	Wykonanie
DZIAŁ 852 POMOC SPOŁECZNA		
Odpłatność za Domy Pomocy Społecznej	418 400,00	370 052,86
Dopłata do transportu żywności	6 000,00	4 500,00
Składka zdrowotna od zasiłków stałych	16 537,33	14 863,86
Wypłata zasiłków okresowych i celowych	223 000,00	218 007,35
Zakup usług – schronisko	10 000,00	6 720,00
Wypłata zasiłków stałych	155 678,86	137 047,56
Utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej	1 028 234,27	951 425,17
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki i kurateli	205 016,36	204 716,36
Usługi opiekuńcze	71 575,00	70 438,20
Dożywianie dzieci	199 162,80	191 023,53
Zasiłki celowe na żywność, koszty dowozu żywności	56 937,20	56 562,00
Usuwanie klęsk żywiołowych	0,00	0,00
Środki na realizację Programu „Cała Naprzód”	549 377,47	429 545,49
Wkład własny projektu „Cała Naprzód”	84 637,22	80 571,64
Program „Wspieraj seniora”		0,00
Pozostała działalność		
Zwrot nienależnie pobranych świadczeń		
RAZEM	3 024 556,51	2 735 474,02

Nazwa	Kwota w zł	
	Plan	Wykonanie
DZIAŁ 855 RODZINA		
Świadczenia wychowawcze	23 540 065,00	23 539 808,67
Świadczenia rodzinne	9 611 480,00	9 571 217,52
Wydatki związane z wydawaniem Kart Dużej Rodziny (dotacja celowa)		
Wspieranie rodziny – Asystent rodziny	64 664,00	60 641,11
Świadczenie Dobry start	22 320,00	22 320,00
Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinie zastępczej	60 000,00	59 503,09
Współfinansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych	20 668,88	15 900,00
Składka zdrowotna od świadczeń rodzinnych	67 776,00	67 042,59
Zwrot nienależnie pobranych świadczeń		
RAZEM	33 386 973,88	33 336 432,98

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mszanie Dolnej realizuje zadania zlecone oraz zadania własne, na które wydatkował w 2021 roku 36 071 907,00 zł.

Charakterystyka systemu świadczeń rodzinnych

W ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej Ośrodek realizuje zadania w zakresie ustawy o świadczeniach wychowawczych, świadczeniach rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, wypłaca wynagrodzenia za sprawowanie opieki dla opiekunów prawnych jak również opłaca składkę zdrowotną.

System świadczeń rodzinnych jest systemem pozaubezpieczeniowym, zorganizowanym na zasadzie zaopatrzeniowej, finansowanym z budżetu państwa. W gminie Mszana Dolna realizacją świadczeń rodzinnych jak i również świadczeń wychowawczych zajmuje się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadza następujące rodzaje świadczeń:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy,
- 3) jednorazową zapomogę z tyt. urodzenia się dziecka,
- 4) świadczenie rodzicielskie

Do zasiłku rodzinnego przysługują **dodatki** z tytułu:

- 1) **urodzenia dziecka** (jest to świadczenie jednorazowe);
- 2) **opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego**
- 3) **samotnego wychowywania dziecka**
- 4) **dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie**
- 5) **kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego**
- 6) **rozpoczęcia roku szkolnego**
- 7) **podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania**

Aby skorzystać z dodatków należy mieć prawo do zasiłku rodzinnego. Prawo do poszczególnych dodatków ustalane jest po spełnieniu warunków w ustawie.

Poza zasiłkami rodzinnymi i przysługującymi do nich dodatkami, w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych realizowane są trzy rodzaje **świadczeń opiekuńczych**:

1. **zasiłek pielęgnacyjny** - świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny i osoby, dlatego przyznawane jest nie na okres zasiłkowy, lecz na okres ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Przeznaczone jest dla niepełnosprawnych dzieci i niepełnosprawnych osób dorosłych oraz dla osób, które ukończyły 75 lat. Do zasiłku pielęgnacyjnego nie mają prawa osoby, które nabyły uprawnienie do dodatku pielęgnacyjnego wypłacanego przy emeryturze lub rencie z ZUS i KRUS;

2. **świadczenie pielęgnacyjne** -przyznawane jest osobom, które rezygnują bądź nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zawodowej, by opiekować się niepełnosprawnym członkiem rodziny wymagającym szczególnej opieki, na których ciąży obowiązek alimentacyjny. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała nie później niż do ukończenia 18-go roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej jednak nie później niż do 25 roku życia.
3. **Specjalny zasiłek opiekuńczy**- przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego zależne jest od dochodu rodziny sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagaj w rodzinie (od XI.2016r opiekuńczego niezbędne jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu a po sześciu miesiącach aktualizacji)

Świadczenie rodzicielskie- przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a te które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego.

Wypłata świadczenia nie jest uzależniona od kryterium dochodowego

Świadczenie wychowawcze - Program „Rodzina 500 plus” to szerokie i uniwersalne wsparcie dla polskich rodzin, którego celem jest pomoc w wychowaniu dzieci oraz odwrócenie negatywnego trendu demograficznego w Polsce. Wiele rodzin nie podejmuje decyzji o kolejnym dziecku, ze względu na swoją sytuację materialną. Program ten zakłada wypłatę nieopodatkowanego świadczenia wychowawczego w wysokości 500 zł miesięcznie na dziecko w wieku do 18 roku życia.

Wypłaty świadczenia wychowawczego i koszty jego obsługi są finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa.

Za Życiem- jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł. Świadczenie przysługuje niezależnie od wysokości dochodu osiąganego przez członka rodziny.

Aby uzyskać jednorazowe świadczenie, konieczne jest spełnienie kilku warunków.

Wniosek o wypłatę świadczenia należy złożyć w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Ponadto podstawowym warunkiem jest posiadanie zaświadczenia lekarskiego, potwierdzającego

ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Liczbę świadczeniobiorców i wydatki w tych zadaniach obrazuje poniższa tabela.

Rozdz.	Zadanie	Liczba osób	Plan	Wykonanie
85502				
I.	Świadczenia rodzinne		8 552 065,00	8 516 489,27
1.	Zasilki rodzinne	1961		2 701 389,24
2.	Dodatki z tyt. urodzenia dziecka	98		87 294,23
3.	Opieka nad dzieckiem w czasie urlopu wychowawczego	50		226 413,25
4.	Dodatek z tyt. samotnego wychowywania dziecka	49		109 671,84
5.	Kształcenie i rehabilitacja dziecka niepełnosprawnego	56		71 793,38
6.	Rozpoczęcie roku szkolnego	1398		136 122,47
7.	Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zam.	438		300 806,31
8.	Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	409		451 920,47
9.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	153		153 000,00
10.	Zasilki pielęgnacyjne	306		790 406,08
11.	Świadczenia pielęgnacyjne	120		2 791 571,00
12.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	34		250 588,00
13	Zasiłek dla opiekuna	40		161 109,00
14	Świadczenie rodzicielskie	26		284 404,00
II.	Składki emerytalno rentowe od świadczeń rodzinnych	140	561 000,00	560 072,15
III.	Koszty obsługi świadczeń rodzinnych		276 048,00	272 289,10
IV.	Fundusz Alimentacyjny	37	206 367,00	206 367,00
V.	Jednorazowe świadczenie z tyt. urodzenia dziecka u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie.	4	16 000,00	16 000,00
Ogółem wydatki realizowane przez GOPS:			9 611 480,00	9 571 217,52

Wydatki realizowane przez Urząd Gminy:				
<i>zwrot dotacji pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości</i>				
RAZEM 85502:				
85501	Świadczenia wychowawcze	2230	23 339 975,00	23 339 719,75
	Obsługa Świadczeń wychowawczych		200 090,00	200 088,92
85513	Składka zdrowotna od świadczeń rodzinnych	51	67 776,00	67 042,59
	Zwrot nienależnie pobranych świadczeń			
85219	Wynagrodzenie za sprawowanie opieki	46	190 016,36	190 016,36
85219	Koszty obsługi od wynagrodzenia za sprawowanie opieki		2 850,24	2 850,24
85504	Świadczenia – Dobry start	72	21 600,00	21 600,00
85504	Obsługa świadczeń – Dobry start		720,00	720,00
85278	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych		0,00	0,00
	RAZEM		33 434 507,60	33 393 255,38

ZADANIA WŁASNE GMINY

W 2021 roku z pomocy finansowej skorzystało 389 osób. W ramach zadania własnego 15 osobom pokryto koszty utrzymania w domu pomocy społecznej i wydatkowano na ten cel 370 052,86 zł ze środków własnych Gminy. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych. Analizując wydatki na poszczególne rodzaje świadczeń należy zwrócić szczególną uwagę na znaczny wzrost kosztów utrzymania osób przebywających w domach pomocy społecznej. Warto zaznaczyć, że wzrasta liczba osób kierowanych do Domów Pomocy Społecznej a tym samym zwiększeniu ulegają środki samorządowe przeznaczone na koszty utrzymania tych osób.

W 2021r. 24 osobom wypłacono zasiłki stałe tj. osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub inwalidztwa nie posiadającym uprawnień do renty. Zasiłek stały jest świadczeniem przysługującym osobom całkowicie niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe i stanowi dochód bądź uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. Na w/w zadanie otrzymano dotację Wojewody w wysokości 137 678,86 zł i wydatkowano 137 047,56 zł.

Opłacano składkę zdrowotną 28 osobom otrzymującym zasiłki stałe. Na w/w zadanie również otrzymano dotację Wojewody w wysokości 15 987,33 i wydatkowano kwotę 14 863,86 zł.

Ponadto wypłacono zasiłki okresowe adresowany jest do osób i rodzin bez dochodów lub o dochodach niższych niż ustawowe kryterium oraz zasobach pieniężnych nie wystarczających na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych, zwłaszcza ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, brak możliwości nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Na w/w zadanie otrzymano dotację Wojewody w wysokości 158 000,00 zł i wydatkowano 158 000,00 zł, a ze środków własnych wydatkowano 33 863,69 zł. Łącznie na zasiłki okresowe wydatkowano 191 863,69 zł. dla 68 osób.

W ramach środków własnych gminy GOPS udzielił 50 rodzinom pomocy w postaci zasiłków celowych na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, a w szczególności na zakup opału, odzieży, obuwia oraz na częściowe pokrycie kosztów leczenia celowego. Łącznie wydatkowano kwotę 26 143,66 zł. Na pokrycie kosztów utrzymania w gotowości miejsca w noclegowni Ośrodek wydatkował kwotę 6 720,00 zł.

Dla 5 osób Ośrodek wypłacał wynagrodzenie za sprawowanie kurateli i wydatkowano ze środków własnych 14 700,00 zł.

Ośrodek realizował rządowy program wieloletni „Posiłek w szkole i domu”. którego celem jest wsparcie samorządów gminnych w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienia posiłku osobom go pozbawionym. Program obejmuje dzieci i młodzież w szkołach oraz osoby dorosłe. W ramach tego programu dożywianiem zostało objętych 169 uczniów w szkołach podstawowych. Otrzymano dotację w wysokości 152 162,80 zł i wydatkowano kwotę 152 162,80 zł, natomiast ze środków własnych wydatkowano 38 860,73 zł. Ponadto w ramach

w/w programu 70 osób otrzymało zasiłki celowe na żywność i wydatkowano na ten cel kwotę 56 562,00 zł, w tym z dotacji Wojewody 33 937,20 zł ze środków własnych 22 624,80 zł. Łączny koszt programu wyniósł 247 585,53 zł.

Ośrodek zatrudnia 1 opiekunkę, która świadczy usługi opiekuńcze dla 11 osób. Osoby starsze zostały objęte specjalistycznym wsparciem przez co zwiększyło się u nich poczucie bezpieczeństwa i przynależności do środowiska. Osoby te mają zabezpieczone wszystkie podstawowe potrzeby życiowe. Osoba wykonująca ten zawód zajmuje się pomaganiem innym, a dokładniej pomaganiem i udzielaniem wsparcia społecznego swoim podopiecznym. Chodzi tu o najprostsze czynności takie jak mycie i ubieranie, podawanie leków, karmienie, ćwiczenia, spacer, robienie zakupów, ale także wsparcie psychiczne. Opiekunka środowiskowa pomaga także swoim podopiecznym w prowadzeniu domu – sprzątaniu, gotowaniu oraz gospodarowaniu pieniędzmi. Tworzy optymalne warunki życia dla osoby pozostającej pod swoją opieką. Poza tym opiekunka motywuje podopiecznych do podejmowania aktywności fizycznej, intelektualnej oraz społecznej. Jest często po trosze psychologiem, przyjacielem i powiernikiem. Najczęściej podopiecznymi są osoby przewlekle chore, starsze i samotne. Ciągły proces starzenia się społeczeństwa w Gminie Mszana Dolna implikuje konieczność zapewnienia opieki osobom starszym, które są jej pozbawione ze strony rodziny lub gdy rodzina sama nie jest w stanie zapewnić jej opieki. Sukcesywnie w kolejnych latach zwiększa się liczba osób korzystających z usług opiekuńczych zwłaszcza wśród osób najstarszych wymagających stałej wielogodzinnej opieki. Co za tym idzie wzrastają nakłady finansowe z budżetu Gminy na ten cel. Wydatkowano na ten cel 70 438,20 zł.

GOPS realizuje również ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W ramach tej ustawy Ośrodek ze środków własnych współfinansował dla 10 dzieci pobyt w rodzinie zastępczej na łączną kwotę 59 503,09 zł oraz współfinansował dla 1 dziecka pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej w kwocie 15 900,00 zł. Naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka jest rodzina, to też umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie, o których mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Główną przyczyną, z powodu której dzieci trafiły do pieczy zastępczej, jest uzależnienie rodziców od alkoholu, a tym samym brak zaspakajania podstawowych potrzeb dzieci oraz gdy jest zagrożone życie i zdrowie dzieci. Tut. Ośrodek

zanim wystąpi z wnioskiem do Sądu o zainteresowanie się sytuacją dzieci w rodzinie, podejmuje określone formy działania we współpracy z instytucjami, które w swoim zakresie obowiązków mają wpisaną pomoc dziecku i rodzinie. Jeżeli rodzice nie podejmują współpracy, a sytuacja dziecka jest zagrożona wówczas o sprawie zostaje powiadomiony Sąd. W przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, z rodzicami podejmowana jest dalsza współpraca asystencka na rzecz powrotu dzieci do rodziny biologicznej. Jednak z doświadczenia tutaj Ośrodka wynika, że niewielu rodziców podejmuje wyzwanie, jakim jest podjęcie działań, aby dzieci mogły wrócić do domu rodzinnego.

Ponadto pracownicy socjalni przeprowadzają średnio co pół roku analizę sytuacji rodziny biologicznej, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. W przeprowadzanej analizie brane są pod uwagę między innymi warunki mieszkaniowe, sytuacja zawodowa, relacje z dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej, powody umieszczenia dziecka poza rodziną biologiczną. Tak przeprowadzona analiza daje obraz, czy rodzice biologiczni chcą podjąć współpracę na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej oraz czy nie występują przesłanki uniemożliwiające podjęcie takiej współpracy.

Dzieci trafiają również do pieczy zastępczej sprawowanej przez dziadków, którzy wnioskują do Sądu o ustanowienie ich rodziną zastępczą spokrewnioną dla wnuków, gdy rodzice nie są w stanie opiekować się dziećmi. Te działania zazwyczaj odbywają się poza wiedzą Ośrodka, gdy rodzina nie korzysta z żadnych form pomocy i nie dochodzą żadne sygnały ze środowiska. W takich przypadkach Ośrodek otrzymuje informację z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wraz z kompletem dokumentów dziecka dotyczących odpłatności za pobyt w pieczy zastępczej.

W strukturach ośrodka od lat funkcjonuje stanowisko asystenta rodziny.

Zatrudniony asystent rodziny pracował z 10 rodzinami niezaradnymi życiowo, mającymi problemy opiekuńczo-wychowawcze i pomagał tym rodzinom w codziennym funkcjonowaniu, zwłaszcza w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi oraz obejmował monitoringiem 5 rodzin. Łączne koszty wyniosły 60 641,11 zł.

Zgodnie z art.15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej asystent rodziny w tym samym czasie może pracować nie więcej niż z 15 rodzinami. Ich liczba uzależniona jest jednak od stopnia trudności wykonywanych przez asystentów zadań.

Rodziny, z którymi w 2021 r. pracował asystent rodziny, tak jak w poprzednich latach, to rodziny korzystające z pomocy społecznej udzielanej przez GOPS w Mszanie Dolnej w zakresie świadczeń finansowych oraz pracy socjalnej, a które w opinii pracowników socjalnych wymagały dodatkowego wsparcia w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej. Praca z tymi rodzinami skupiona była przede wszystkim na poprawieniu bieżącej sytuacji oraz podniesieniu kompetencji rodzicielskich, by mogli oni prawidłowo sprawować pieczę nad dziećmi.

Do zadań asystentów rodziny określonych w art.15 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, oprócz pracy z rodziną i na jej rzecz, należy również monitorowanie jej sytuacji po zakończeniu pracy z asystentem. W okresie monitoringu (który trwa na ogół 6 miesięcy) asystent kontaktuje się z rodziną przeciętnie raz w miesiącu, z wyjątkiem sytuacji, kiedy rodzina sama inicjuje kontakt , bądź kiedy asystent pozyska niepokojące informacje na temat funkcjonowania rodziny.

Ponadto w ramach monitoringu asystent zasięga informacji o rodzinie, a zwłaszcza o sytuacji dzieci, w tym w jednostkach ochrony zdrowia, jednostkach oświatowych i od kuratorów. Systematycznie też konsultuje się w sprawach rodziny z rejonowym pracownikami socjalnymi.

Przydzielenie rodzinie asystenta następuje głównie na wniosek pracownika socjalnego, który zdiagnozował w rodzinie problemy opiekuńczo-wychowawcze. W roku ubiegłym pracownicy socjalni wnioskowali o objęcie asystą rodzinną 2 nowe rodziny. Ogółem asystent rodziny obejmował wsparciem łącznie 10 rodzin. Analizując poprzednie lata stwierdzić należy, że w roku 2021 liczba rodzin objętych asystą była mniejsza w porównaniu z rokiem 2020 r. W roku ubiegłym asystent zakończył pracę z 5 rodzinami z powodu realizacji celów przyjętych w planie pracy z rodziną, zmiany formy pracy z rodziną lub zmiana miejsca zamieszkania.

Asystent prowadził pracę z rodzinami w oparciu o plany pracy z rodziną, o których mowa art. 15 ust.1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Plany te sporządzane były przez asystenta we współpracy z rodziną i w konsultacji z pracownikiem socjalnym oraz w uzasadnionych przypadkach z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Podobnie jak w poprzednich latach asystent rodziny dokumentował pracę sporządzając sprawozdania oraz oceny okresowe sytuacji rodziny, które zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ww. ustawy są zobowiązani sporządzać nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy. W trakcie

swojej pracy asystent rodziny współpracuje z różnymi instytucjami, działającymi na rzecz rodziny. Lista instytucji, które poprzez swoje działania wspierają rodzinę w trudnej sytuacji jest bardzo długa, podobnie jak zakres udzielanych przez nie usług i świadczeń.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dla Instytucji Pośredniczącej i beneficjentów biorących udział w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym kwalifikował i wydawał skierowania osobom, które spełniały kryteria ww. programu. Ośrodek poniósł także koszt w wysokości 4 500,00 zł na dofinansowanie dowozu żywności przez Polski Komitet Pomocy Społecznej w Rabce dla 59 rodzin z terenu naszej Gminy.

Ośrodek realizował projekt „Cała naprzód I i II !”. Środki na realizację programu pochodzą z Budżetu Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego. Celem projektu jest aktywizacja społeczno-zawodowa osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz podnoszenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. Celem projektu jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny i jej zdolności radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Poprzez udział w projekcie rodzice nabędą szereg umiejętności potrzebnych do prawidłowego i efektywnego pełnienia ról rodzicielskich a także wzmocnią już posiadane umiejętności rodzicielskie z zakresu opieki i wychowania. Podczas indywidualnego spotkania z rodzicem/-ami, psycholog miał możliwość zapoznania się z konkretną sytuacją rodzicielską i konkretnym problemem a także zasugerowania sposobu rozwiązania tego problemu. Dzięki indywidualnej formie poradnictwa przekaz jest dostosowany do potrzeb konkretnego odbiorcy i dotyczył tego, co w konkretnej sytuacji jest najbardziej potrzebne: radzenia sobie z trudnymi emocjami, wyznaczania granic, pozytywnej motywacji bądź budowania autorytetu rodzica.

W ramach szkoleń wyjazdowych 9 osób nabyło umiejętności świadomości dotyczącej celów, wartości i mechanizmów własnego działania. Dzięki ćwiczeniom u Uczestników następuje poprawa sprawności i efektywności zawodowej, potrafią oni rozpoznawać potencjalne źródła konfliktów motywacyjnych, przyjmować częściej postawę nastawioną na szukanie rozwiązań,

a nie problemów. Szkolenie automotywowanie dostarcza również narzędzi do kształtowania poczucia odpowiedzialności za siebie i innych oraz przyczynia się do wzrostu wiary w siebie, mocy i skuteczności działania. Zajęcia opierają się na treningu zawierającym następujące moduły: mój czas- czyli praca z celami, wartościami, samoorganizacją, priorytetami, poza tym: natura motywacji wewnętrznej i zewnętrznej, automotywacja w sytuacji zmiany, profilaktyka wypalenia zawodowego, budowanie pewności siebie, radzenie sobie z trudnymi emocjami. W ramach projektu „Cała naprzód!” w 2021r. przeprowadzono indywidualne konsultacje psychologiczne dla 14 osób dorosłych dostosowanych do indywidualnych potrzeb uczestników projektu zgodnie z diagnozami oraz indywidualną ścieżką udziału w projekcie. Ponadto, dla 3 dzieci przeprowadzono indywidualne konsultacje psychologiczne dostosowane do indywidualnych potrzeb uczestników projektu zgodnie z diagnozami oraz indywidualną ścieżką udziału w projekcie. Dużym zainteresowaniem cieszą się kursy zawodowe wspierane przez doradcę zawodowego oraz staże zawodowe. W procesie realizacji różnorodnych form wsparcia na rzecz rodziny problemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasady podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować i wyręczać rodziny w wypełnianiu jej roli, należy przede wszystkim wspierać i wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Należy budować system wspierania rodzin biologicznych oraz rozwijać rodzinne formy opieki zastępczej. Bardzo ważne zatem jest, aby wszystkie podmioty i instytucje uczestniczyły w procesie wspierania rodziny. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny i ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Na te zadania poniesiono koszty w wysokości 429 545,49 zł. Osoby które uczestniczyły w projekcie otrzymywały zasiłki celowe, okresowe i stałe. Łącznie wydatkowano 80 571,64 zł.

Poniżej tabela obrazuje liczbę świadczeniobiorców i kwoty wydatków na poszczególne świadczenia realizowane w ramach zadań własnych Gminy w 2021 roku:

Rozdz.	Zadanie	Liczba osób	Plan	Wykonanie
85202	Odpłatność za Domy Pomocy Społecznej	15	418 400,00	370 052,86
85213	Składka zdrowotna od zasiłków stałych	28	16 537,33	14 863,86
85214	Zasiłki okresowe	68	196 000,00	191 863,69
	Zasiłki celowe	50	27 000,00	26 143,66
	Wkład własny projektu „Cała Naprzód”	10	21 528,73	20 570,15
	Zakup usług – noclegownia	1	10 000,00	6 720,00
85216	Zasiłki stałe	24	155 678,86	137 047,56
	Wkład własny projektu „Cała Naprzód !”	9	44 078,64	44 078,64
85219	Utrzymanie Ośrodka Pomocy Społecznej		1 025 384,03	948 574,93
	Wynagrodzenie za sprawowanie kurateli	5	15 000,00	14 700,00
85228	Usługi opiekuńcze	11	71 575,00	70 438,20
85230	Dożywianie dzieci	169	199 162,80	191 023,53
	Zasiłki celowe na żywność	70	56 937,20	56 562,00
	Koszty dowozu żywności	59	6 000,00	4 500,00
85278	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych		0,00	0,00
85295	Środki na realizację Programu „Cała Naprzód !”		549 377,47	429 545,49
	Wkład własny projektu „Cała Naprzód !”	25	19 029,85	15 922,85
85295	Pozostała działalność - Wspieraj seniora		0,00	0,00
85395	Pozostała działalność „Koopercja przeciw Covid”		0,00	0,00
85504	Wspieranie rodziny – Asystent rodziny	1	64 664,00	60 641,11
85508	Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinie zastępczej	10	60 000,00	59 503,09
85510	Współfinansowanie pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo- wychowawczych	1	20 668,88	15 900,00
RAZEM			2 977 022,79	2 678 651,62

Wydatki na utrzymanie Ośrodka wynoszą 948 574,93 zł. Na ten cel otrzymano i wydatkowano dotację od Wojewody w kwocie 186 354,00 zł, ze środków własnych pokryto 762 220,93 zł. Na płace i pochodne dla pracowników wydatkowano 830 502,76 zł. Na wydatki związane z bieżącym utrzymaniem Ośrodka wydatkowano kwotę 118 072,17 zł.

Istotną formą pomocy rodzinom, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, jest praca socjalna, którą w GOPS w Mszanie Dolnej realizowało w roku ubiegłym 6 pracowników socjalnych. Objęli oni pracą socjalną łącznie 252 rodziny liczące 813 osób. Z częścią z tych rodzin zawarte zostały kontrakty socjalne będące swoistą umową, w oparciu o którą realizowane są działania zarówno ze strony rodziny, jak i instytucji. W roku 2021 kontraktami socjalnymi objęto 19 rodziny.

Praca socjalna z osobą/rodziną jest realizowana podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych, rozmów z klientami. Jest to: pomoc w ustaleniu wizyt w poradniach specjalistycznych, zamawianie wizyt lekarskich, pomoc w rekrutowaniu i uzupełnianiu dokumentów koniecznych do wyjazdów dzieci na kolonie, kierowanie klientów na bezpłatne porady prawne, kierowanie osób dotkniętych przemocą do skorzystania z pomocy w ramach Funduszu Sprawiedliwości, współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy, współpraca z PKPS, informowanie i pomoc w wypełnianiu wniosków ZUS, KRUS, pomoc w przygotowaniu wniosków do sądów oraz innych instytucji, kierowanie wniosków o leczenie do GKRPA, motywowanie do podjęcia leczenia, kierowanie do grup wsparcia dla sprawców przemocy w PCPR Limanowa, pomoc w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych, kierowanie na mediację, informowanie o metodach rozwiązywania sporów, pomoc w uzyskaniu miejsca w domu seniora, ZOL, kierowanie osób do Powiatowego Zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności w celu orzekania stopnia o niepełnosprawności, pomoc w zebraniu dokumentacji medycznej. Współpraca ze szkołą w celu realizowania obowiązku szkolnego, przeprowadzanie rozmów z rodzicami dzieci, które napotykają trudności szkolne. Pomoc rodzinie w umieszczeniu osoby w szpitalu psychiatrycznym bez jej zgody, podejmowanie działań w celu uzyskania postanowienia sądu o umieszczeniu w ZOL bez zgody osoby. Współpraca z lekarzami i pielęgniarkami środowiskowymi celem zapewnienia opieki medycznej. Dostarczanie żywności i opału osobom samotnym i starszym. Informowanie o świadczeniach, które są dostępne w ramach działania PFRON. Uświadamianie i pobudzanie odpowiedzialności członków rodzin

za losy ich najbliższych a zwłaszcza osób starszych, zależnych. Informowanie i propagowanie programu "Czyste powietrze". Stała współpraca z kuratorami. Informowanie o przysługujących prawach.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2021 przystąpił do realizacji programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” , który ma na celu zapewnienie dostępności do usług asystencji osobistej, tj. wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób niepełnosprawnych. Program zapewnia wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym:

- 1) dzieciom do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, oraz
- 2) osobom niepełnosprawnym posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności:
 - a) o stopniu znacznym lub
 - b) o stopniu umiarkowanym lub
 - c) traktowane na równi do wyżej wymienionych zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573).

Celem rozpowszechnienia usług asystencji osobistej jest zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej niezależnego/samodzielnego i aktywnego życia. Tak więc nadrzędnym celem usług asystencji osobistej powinno być dążenie do poprawy funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w jej środowisku. Zadaniem asystenta nie jest podejmowanie decyzji za osobę niepełnosprawną, a jedynie pomaganie bądź wspieranie jej w realizacji osobistych zamiarów. Asystent realizuje usługi na rzecz osoby niepełnosprawnej i w skutek jej decyzji lub decyzji opiekuna prawnego, a nie dla poszczególnych członków rodzin osoby niepełnosprawnej. Na ten cel w 2021 ośrodek otrzymał wsparcie w kwocie 45 339,00 zł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej od wielu lat współpracuje z Firmą LUTUR” przy organizacji kolonii letnich i wyjazdów feryjnych przede wszystkim dla dzieci rolników ale i nie tylko. W 2021r. współorganizowaliśmy wyjazd letni dla 83 osób , a na ferie wyjechało 50 dzieci.

W oparciu o zdiagnozowane aktualne potrzeby klientów i zmieniające się ustawodawstwo w tym zakresie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej nadal będzie realizował nowe projekty i wdrażał innowacyjne rozwiązania. W 2022r. Ośrodek przystąpił do Programu Opieka wytchnieniowa oraz do programu osłonowego- Korpus wsparcia seniorów i zakupił dla 50 seniorów opaski bezpieczeństwa wraz z teleobsługą.

Rozwój potrzeby instytucjonalnego wsparcia dla osób dorosłych niepełnosprawnych, niepełnosprawnych seniorów, osób chorych psychicznie w formie utworzenia dziennego domu pobytu. Dostępne dane i prognozy na temat zdrowia psychicznego pokazują, że zaburzenia psychiczne są poważnym i narastającym problemem na całym świecie. W ostatnim dziesięcioleciu waga tego problemu została dostrzeżona w wielu dokumentach strategicznych takich jak: Ustawa o Ochronie Zdrowia Psychicznego, Ustawa o Pomocy Społecznej, Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Polskie prawo w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o Pomocy Społecznej i Rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 roku; w sprawie warsztatów terapii zajęciowej,

Wymienia ośrodki wsparcia dla osób chorujących psychicznie. Są to: środowiskowy dom samopomocy, klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, całodobowe ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, mieszkania chronione, domy pomocy społecznej oraz, powiatowe centra pomocy rodzinie, warsztaty terapii zajęciowej. Gmina w ramach zadań własnych powinna prowadzić i zapewniać miejsca w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierować do nich osoby wymagające opieki. Część tych zadań udaje się realizować ponieważ od grudnia 2021r. na terenie gminy funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy i cieszy się dużym zainteresowaniem. Obecnie nie posiada już wolnych miejsc. Liczba beneficjentów wynosi 40 osób.

Rozdział VII

Polityka Gminy wobec problemów uzależnień

PROBLEMY ALKOHOLOWE

W 2021r. na terenie Gminy Mszana Dolna zdiagnozowano następujące obszary problemowe dotyczące problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy domowej

1. Pojawienie się dodatkowych czynników ryzyka uzależnienia, wzrostu skali problemów alkoholowych i zjawiska przemocy domowej, związanych ze stanem pandemii – (wzrost frustracji społecznej, okresowa izolacja, zwiększony stres spowodowany chorobą i nierzadko śmiercią bliskich osób, ograniczenie dostępności pomocy medycznej, brak stabilizacji ekonomicznej, natłok negatywnych informacji dostarczanych przez media, chaos organizacyjny i informacyjny oraz niepokoje społeczne, ograniczone wsparcie duchowe –ograniczony dostęp do sakramentów i praktyk religijnych).
2. Ograniczenia w funkcjonowaniu placówek medycznych i instytucji pomocowych w obszarze problemów alkoholowych.
3. Przemoc w rodzinach często rozpoznawana w rodzinach z problemem alkoholowym.
4. Używanie legalnych substancji psychoaktywnych (alkohol) przez młodzież.
5. Używanie nielegalnych substancji psychoaktywnych przez młodzież – narkotyki i Nowe Substancje Psychoaktywne. Ograniczone możliwości kontrolowania dilerów narkotyków i dopalaczy przez policję. Skala zjawiska nie jest znana ze względu na brak profesjonalnie przeprowadzonych badań. Celowym byłoby przeprowadzenie kompleksowych badań dotyczących korzystania przez dzieci i młodzież z substancji psychoaktywnych- wykraczające poza szkoły gminne i obejmujące również młodzież uczącą się na terenie miasta Mszana Dolna. psychoaktywnych.
6. Umocowane kulturowo przyzwolenie na przemoc.
7. Rekomendowane programy profilaktyczne realizowane są w stosunkowo małym zakresie wśród dzieci i młodzieży.
8. Rodzice często nie radzą sobie z problemami wychowawczymi przysparzanymi przez dzieci. Potrzebne jest zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej i rozszerzenie jej zakresu o problemy związane z rozwojem dzieci, zwłaszcza w okresie adolescencji.

9. Picie alkoholu przez osoby dorosłe - ryzykowne i szkodliwe picie alkoholu, uzależnienie od substancji psychoaktywnych. Korzystanie z używek przez osoby borykające się z problemami natury psychicznej, traktowanie substancji jako alternatywy dla specjalistycznego leczenia psychiatrycznego i psychoterapii.
10. Używanie szkodliwe przez dorosłych pozostałych substancji psychoaktywnych (nielegalnych), uzależnienie.
11. Sięganie po substancje psychoaktywne (alkohol, narkotyki) m. in. z powodu niskich umiejętności osobistych i społecznych (trudności w komunikowaniu się bez przemocy, brak asertywności, powszechność korzystania z elektronicznych komunikatorów zastępujących osobiste, wspierające kontakty w rodzinach).
12. Słaba motywacja osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków) do zmian, w tym do podjęcia leczenia, utrzymywania abstynencji.
13. Ograniczona dostępność profesjonalnych placówek leczenia uzależnień ze względu na odległość i koszty dojazdu.
14. Niska świadomość zagrożeń w obszarze nadużywania Internetu, komputera czy telefonów komórkowych.

Biorąc pod uwagę powyższą charakterystykę problemów alkoholowych występujących na terenie Gminy Mszana Dolna, ważne jest położenie szczególnego akcentu na działalność profilaktyczną wśród dzieci i młodzieży a także ich rodziców. Weryfikowanie przekonań normatywnych odnośnie do picia alkoholu przez młodzież oraz trening konstruktywnych sposobów radzenia sobie ze stresem i problemami przyczynią się do zmniejszenia ryzyka sięgania po alkohol przez osoby niepełnoletnie. Nie bez znaczenia jest także niesienie pomocy osobom zmagającym się z trudami leczenia i pozostawania w stanie trzeźwości oraz wspieranie członków rodzin osób uzależnianych od alkoholu.

Tylko dzięki skoordynowanym, spójnym działaniom instytucji oraz organizacji pozarządowych i stowarzyszeń, a także społeczności lokalnej, możliwa jest skuteczna profilaktyka i próba rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie naszej gminy.

Diagnostując Gminę Mszana Dolna w przedmiocie występowania w populacji jej mieszkańców problemów wynikających z używania alkoholu nie sposób pominąć wskaźnika

jakim jest liczba wniosków o diagnozę w przedmiocie problemowego używania alkoholu i sądowe zobowiązanie do leczenia odwykowego, przyjętych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mszanie Dolnej. Na przestrzeni ostatnich lat wartości tego wskaźnika kształtowały się w sposób określony w poniższej tabeli.

Tabela: Liczba zgłoszeń/wniosków o leczenie odwykowe przyjętych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ostatnich latach

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba zgłoszeń/wniosków o diagnozę i zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	27	31	26	30	25	27	22	20	14	19
Sprawy o leczenie odwykowe skierowane do Sądu Rodzinnego	23	13	14	8	9	15	12	14	10	8

Istotne są również wskaźniki mówiące o zjawisku przemocy domowej, której doświadczają mieszkańcy gminy Mszana Dolna. Prezentowane dane uzyskano na podstawie sprawozdań sporządzanych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie działający w Gminie Mszana Dolna dla Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej przy Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela: Liczba procedur „Niebieskie Karty” wszczętych w poszczególnych latach na terenie Gminy Mszana Dolna

Liczba wszczętych procedur - „Niebieskich Kart” w poszczególnych latach	
ROK	Wskaźnik liczbowy
2011	29
2012	54
2013	49

2014	29
2015	21
2016	37
2017	28
2018	28
2019	29
2020	12
2021	21

Obniżenie w ostatnich latach wskaźnika – liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” może być wynikiem ograniczeń w działalności instytucji pomocowych (praca zdalna placówek oświatowych, zaangażowanie służb policyjnych i socjalnych w przeciwdziałanie zakażeniom Covid, ograniczona praca urzędów, placówek leczniczych) – co mogło wpłynąć na rzadsze ujawnianie sytuacji przemocy.

Tabela: Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie objętych pomocą w ramach grup roboczych Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego dotkniętych przemocą w rodzinie

wskaźnik	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem	110	79	124	148	143	102	69	71
Liczba kobiet dotkniętych przemocą w rodzinie	49	44	58	52	52	40	30	23
Liczba mężczyzn dotkniętych przemocą w rodzinie	11	16	9	53	45	35	26	22
Liczba dzieci dotkniętych przemocą w rodzinie	50	19	57	43	46	27	13	20
Liczba osób niepełnosprawnych dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem	15	12	13	22	28	17	14	5
Liczba osób starszych dotkniętych przemocą w rodzinie ogółem	13	12	10	15	18	17	14	8

Z punktu widzenia rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy Mszana Dolna istotna wydaje się informacja o rodzinach dotkniętych przemocą, w których zjawisko

przemocy występowało łącznie z problemowym używaniem napojów alkoholowych lub innych środków psychoaktywnych.

Przytoczone poniżej dane pochodzą z corocznych sprawozdań PARPA-G1 - z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych skierowanych do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Tabela: Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

wskaźnik	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Osoby doznające przemocy w rodzinie	47	54	36	22	58	48	32	34	25
Osoby stosujące przemoc w rodzinie	38	42	28	20	45	26	29	21	22
Świadkowie przemocy w rodzinie	11	6	12	6	15	7	8	10	8
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy w ramach grup roboczych w których zjawisko przemocy występowało łącznie z problemowym używaniem napojów alkoholowych lub innych środków psychoaktywnych	50	54	48	53	53	42	38	14	19
Liczba osób wobec których GKRPA skierowała wniosek do Sądu Rodzinnego w sprawie zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego	14	14	6	9	15	12	14	12	8

W gminie Mszana zjawisko przemocy w rodzinie w znacznej części przypadków występuje łącznie z problemem alkoholowym członka rodziny. W związku z tym na terenie gminy został utworzony Gminny Punkt konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy, gdzie mieszkańcy mogą skorzystać z bezpłatnej pomocy konsultanta kryzysowego, psychologa, specjalisty terapii uzależnień, pracownika socjalnego. Mogą też złożyć wniosek o leczenie odwykowe osoby dotkniętej uzależnieniem od alkoholu.

POLITYKA GMINY MSZANA DOLNA WOBEC ALKOHOLU

Alkohol nie podlega zasadom wolnego rynku. Z jednej strony jest to produkt legalnie dostępny, ale z drugiej to substancja psychoaktywna i szkodliwa, dlatego regulacje prawne związane z alkoholem mają charakter ograniczający. Alkohol w opinii wielu osób jest tani i bardzo łatwo dostępny.

Wyniki badań pokazują, że spożycie alkoholu i nasilenie problemów alkoholowych rosną, gdy zwiększa się gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych i wydłuża się czas ich sprzedawania. Oczywiście są również związki pomiędzy tymi czynnikami a ubóstwem i przemocą.

Wskaźnikiem wielkości sprzedaży napojów alkoholowych mogą być kwoty wskazane przez przedsiębiorców ubiegających się o koncesję na alkohol, wyrażone w corocznych, obowiązkowych oświadczeniach. Poniższa tabela prezentuje wielkość sprzedaży poszczególnych rodzajów alkoholu sprzedanego wyłącznie w punktach na terenie gminy Mszana Dolna na przestrzeni ostatnich lat.

Tabela: Wielkość sprzedaży napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie gminy Mszana Dolna

Rok	Wartość sprzedaży do 4,5%alkoholu (oraz piwa) Zł	Wartość sprzedaży od 4,5 do 18% (z wyjątkiem Piwa) Zł.	Wartość sprzedaży powyżej 18% alkoholu Zł	Wartość sprzedaży wszystkich rodzajów napojów alkoholowych Łącznie PLN na podstawie oświadczeń właścicieli punktów sprzedaży Zł
2014	2 66 2427,97	250 450,26	2 419 775,84	5 332 654,07
2015	2 806 093,16	285 838,97	2 630 810,59	5 722 742,72
2016	2 567 089,38	253 990,06	2 579 289,49	5 400 368,93
2017	2 631 650,84	319 251,85	2 799 389,85	5 750 292,54

2018	2 775 996.60	450 336.07	2 863 953.97	6 090 286.64
2019	2 840 791,56	416 525,91	3 178 065,19	6 435 382,66
2020	3 077 495,75	518 753,68	3 710 144,33	7 306 393,76
2021	3 158 228,43	491 605,83	3 893 456,2	7 543 290,46

Obserwuje się tendencję wzrostową w ilości sprzedaży napojów alkoholowych, zwłaszcza wódki i piwa. Oceniając skalę spożycia alkoholu należy uwzględnić fakt, że spora część mieszkańców gminy zaopatruje się w alkohol na terenie miasta Mszana Dolna i w innych miejscowościach poza gminą.

W 2018 r. Rada Gminy Mszana Dolna podjęła konkretne działania w celu ograniczenia dostępności fizycznej alkoholu. Przede wszystkim podjęto uchwałę zmniejszającą łączny limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych (limit sklepów + limit lokali gastronomicznych) na terenie gminy. W kolejnych latach nastąpiła korekta uchwały regulującej limity zezwoleń w poszczególnych sołectwach.

Radni określili dostępny limit zezwoleń na sprzedaż poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych dla każdego z sołectw. Wielkość limitów na koniec 2020r. zaprezentowano w tabeli:

Tabela: Limit zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży (bary, punkty gastronomiczne), ustalony dla poszczególnych sołectw Gminy Mszana Dolna

LICZBA ZEZWOLEŃ W GMINIE MSZANA DOLNA

I. ZEZWOLENIA DO SPOŻYCIA POZA MIEJSCEM SPRZEDAŻY

Lp.	Imię i nazwisko przedsiębiorcy/ nazwa firmy	Rodzaj zezwolenia		
		A	B	C
	KASINA WIELKA			
1.	Palac Barbara Kasina Wielka 173	1	0	0
2.	Kaleta Karolina Kasina Wielka 109	1	1	1
3.	Zabdyr Jana Kasina Wielka 698 /stacja paliw/	1	1	1
4.	Popławski Adam Kasina Wielka 114	1	1	1
5.	Orzechowska Agnieszka Kasina Wielka 587	1	0	1
6.	Kaletka Renata Kasina Wielka 448	1	1	1
7.	Aleksandrowicz Grażyna Kasina Wielka 638 /Żabka/	1	1	1
8.	Rapta Beata Kasina Wielka 651	1	0	1
9.	Struś Maria Kasina Wielka 178	1	1	1
	Razem	9	6	8
	LIMIT ZEZWOLEŃ - KASINA WIELKA	11	7	8
	KASINKA MAŁA			
1.	Marszałik Barbara Kasinka Mała 547	1	0	0
2.	Myszogład Adam Kasinka Mała /pod Wczasową/	1	1	1
3.	Złoty Orzech Kasinka Mała 757	1	1	1
4.	Główka Maria Kasinka Mała 499	1	1	1
5.	Płoskonka Andrzej Kasinka Mała 580	1	1	1
6.	Gruszkowski Marcin Kasinka Mała 814 /stacja benzynowa/	1	1	1
7.	Tomasz Węklar Kasinka Mała 955	1	1	1

	Razem	7	6	6
	LIMIT ZEZWOLEŃ – KASINKA MAŁA	7	6	6
	MSZANA GÓRNA			
1.	Rapacz Kazimierz Mszana Górna 585	1	1	1
2	Chlebek Spółka Cywilna Mszana Górna 701	1	1	1
3,	BLU PALIWA Sp z o.o. Mszana Górna 700	1	1	1
	Razem	3	3	3
	LIMIT ZEZWOLEŃ – MSZANA GÓRNA	3	3	3
	ŁĘTOWE			
1.	Niedojad Maria Łętowe 289	1	1	1
	Razem	1	1	1
	LIMIT ZEZWOLEŃ - ŁĘTOWE	2	2	1
	Razem	1	1	1
	LUBOMIERZ			
1.	Węglarz Lucyna Lubomierz 290a /Silla/	1	1	1
2.	Rucka Janina Lubomierz 59	1	1	1
3.	Kuczaj Irena Lubomierz 375	1	1	1
4.	Wojtyczka Katarzyna Lubomierz /sklep Przysłop/	1	1	1
5.	Kuczaj Józef Lubomierz 440 /stacja benzynowa/	1	1	1
6.	Cyrek Damian Lubomierz 355	1	1	1
7.	Ślusarczyk Krzysztof Lubomierz /remiza OSP/	1	1	1
	Razem	7	7	7
	LIMIT ZEZWOLEŃ - LUBOMIERZ	7	7	7
	RABA NIŻNA			
1.	Gacek Jacek Raba Niżna 22	1	1	1
2.	Patalita Tadeusz Raba Niżna 320 /stacja benzynowa/	1	1	1
3.				

	„MP TRADE” Piotr Malec	1	1	1
	Razem	3	3	3
	LIMIT ZEZWOLEŃ – RABA NIŻNA	3	3	3
	ŁOSTÓWKA			
1.	Bielska Katarzyna Łostówka /remiza OSP/	1	1	1
2.	Pulka Monika Łostówka 188	1	1	1
	Razem	2	2	2
	LIMIT ZEZWOLEŃ - ŁOSTÓWKA	2	2	2
	OLSZÓWKA			
1.	Olesiak Grażyna Olszówka 261	1	1	1
2.	Malec Jan Olszówka 109	1	1	1
	Razem	2	2	2
	LIMIT ZEZWOLEŃ – OLSZÓWKA	2	2	2
	GLISNE			
	nie wydano zezwoleń			
	Razem	0	0	0
	LIMIT ZEZWOLEŃ - GLISNE	0	0	0

A - do 4.5 % alkoholu (i piwo)

B – od 4.5% do 18% alkoholu (bez piwa)

C – powyżej 18 % alkoholu

II. ZEZWOLENIA DO SPOŻYCIA W MIEJSCU SPRZEDAŻY

	LUBOMIERZ	A	B	C
1.	SKI Lubomierz	1	1	0
2.	Zajazd Czarny Pstrąg Lubomierz	1	0	1
	Razem	2	1	1
	LIMIT ZEZWOLEŃ – LUBOMIERZ	2	1	1
	MSZANA GÓRNA			
1.		0	0	0
	Razem	0	0	0
	LIMIT ZEZWOLEŃ – MSZANA GÓRNA	0	0	0
	KASINKA MAŁA			
1.	Skolarus Michał Kasinka Mała /Restauracja Wczasowa/	1	1	1
2.	Gruszkowski Marcin Kasinka Mała /stacja benzynowa/	1	0	0
	Razem	2	1	1
	LIMIT ZEZWOLEŃ – KASINKA MAŁA	2	1	1
	KASINA WIELKA			
1.	Kasina SKI Kasina Wielka 672	1	1	0
2.	Kasina SKI Kasina Wielka 729	1	1	0
	Razem	2	2	0
	LIMIT ZEZWOLEŃ – KASINA WIELKA	2	2	2
	RABA NIŻNA			
1.		0	0	0
2.		0	0	0
	Razem	0	0	0
	LIMIT ZEZWOLEŃ – RABA NIŻNA	2	0	0

	ŁĘTOWE			
1.	Niedojad Maria Łętowe 289	1	0	0
	Razem	1	0	0
	LIMIT ZEZWOLEŃ – ŁĘTOWE	1	0	0
	OLSZÓWKA			
1.	Malec Jan Olszówka 109	1	0	0
	Razem	1	0	0
	LIMIT ZEZWOLEŃ – OLSZÓWKA	1	0	0
	ŁOSTÓWKA			
	nie wydano zezwoleń	0	0	0
	LIMIT ZEZWOLEŃ – ŁOSTÓWKA	0	0	0
	GLISNE			
	nie wydano zezwoleń	0	0	0
	LIMIT ZEZWOLEŃ – GLISNE	0	0	0

A - do 4.5 % alkoholu (i piwo)

B – od 4.5% do 18% alkoholu (bez piwa)

C – powyżej 18 % alkoholu

Ograniczając limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych wójt i radni Gminy Mszana Dolna uznali, że jakość życia w naszej społeczności lokalnej zależy nie tylko od dobrych dróg, nowoczesnych kompleksów sportowych, kanalizacji i innych inwestycji, ale też od środowiska wolnego od negatywnych konsekwencji związanych ze spożywaniem alkoholu. Każdy kolejny, dodatkowy punkt sprzedaży napojów alkoholowych powstanie wtedy, kiedy przedsiębiorca uzyska aprobatę społeczności lokalnej i zgodę Rady Gminy.

Wpływy do budżetu gminy Mszana Dolna pochodzące z tzw. „korkowego” przeznaczone na realizację gminnych programów profilaktycznych: rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii

rok	Środki finansowe pochodzące z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zasilające budżet gminy (PLN) realne wpływy do budżetu gminy + nadwyżka budżetowa z roku poprzedniego	
2014	183 971,00	
2015	160 685,11	
2016	170 704,41	
2017	165 610,58	
2018	179 437,02	
2019	166 204,20	
2020	179 007,03	
2021	222 442,42	Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż hurtową napojów alkoholowych w opakowaniach do 300 ml. w 20221r. wyniosły 18 218,30 PLN

W roku 2021 weszła w życie zmiana ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wprowadzająca opłaty od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Od 2021 roku przedsiębiorcy hurtowi zaopatrujący przedsiębiorców detalicznych posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży są obowiązani uiszczać opłatę w wysokości 25 zł za każdy pełny litr 100% alkoholu pobieraną od napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. Gmina, będąca dysponentem części tych kwot przeznacza ww. środki na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

ZASOBY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA TERENIE GMINY

Na terenie Gminy Mszana Dolna rozwiązywaniem problemów uzależnień zajmują się:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Punkt Konsultacyjny do spraw Uzależnień i Przemocy
3. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z asystentem rodzin
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
5. Grupa Anonimowych Alkoholików Lubogoszcz działająca w Mszanie Dolnej
6. Grupa samopomocowa AL.-ANON „Siloe” działająca na terenie miasta Mszana Dolna
7. Komisariat Policji
8. Placówki oświatowe – 14 szkół podstawowych
9. Zakłady opieki zdrowotnej
10. Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe
11. Placówki Podstawowej Opieki Zdrowotnej na terenie gminy – ośrodki zdrowia w Kasinie Wielkiej, Kasince Małej, Mszanie Górnej i Rabie Niżnej
12. Parafie Kościoła Rzymsko-Katolickiego na terenie Gminy Mszana Dolna
13. Środowiskowy Dom Samopomocy w Mszanie Górnej

Partnerzy poza Gminą:

1. Poradnia Zdrowia Psychicznego i leczenia uzależnień PROMEDICUM w Limanowej, najbliższa terytorialnie placówka leczenia uzależnień
2. LIM-MED. Mszana Dolna - od 1 kwietnia 2020 w strukturach NZOZ „Lim-Med” rozpoczął działalność Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży mieszkających na terenie powiatu limanowskiego. Ośrodek działa w ramach umowy z NFZ. Do zarejestrowania nie jest wymagane skierowanie. Taka forma pomocy adresowana jest do dzieci, młodzieży i osób pełnoletnich (do 21 roku życia), pozostających w trakcie nauki w szkole ponadpodstawowej, oraz do ich rodzin i opiekunów.
3. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Sączu (współpraca w zakresie opieki nad osobami zatrzymanymi do wytrzeźwienia)
4. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Limanowej udziela klientom (bez względu na posiadany przez nich dochód), znajdującym się w sytuacji kryzysowej kompleksowego wsparcia, poprzez zespół specjalistów, w skład którego wchodzi między innymi: psycholog, psychoterapeuta, pedagog, pracownik socjalny, przy doraźnym wsparciu prawnika. W ramach wsparcia stacjonarnego Ośrodek Interwencji Kryzysowej zapewnia klientom znajdującym się w sytuacji kryzysowej, z wyłączeniem problemu bezdomności, nieodpłatnego schronienia w hostelu na okres maksymalnie 3 miesięcy.
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej w zakresie pomocy psychologicznej i prawnej dla osób doświadczających przemocy domowej, jak również realizujące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne dla stosujących przemoc w rodzinie.
6. Punkt bezpłatnej pomocy prawnej w Mszanie Dolnej
7. Lokalny Punkt Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przestępstwem w Limanowej - współfinansowany ze środków Funduszu Sprawiedliwości.
8. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Limanowej
9. Sąd Rodzinny w Limanowej
10. Prokuratura rejonowa w Limanowej
11. Organizacje pozarządowe
12. Samorząd Miasta i Gminy Margonin

13. Tatrzański Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy w Rodzinie - Ośrodek pełni funkcje: ośrodka interwencji kryzysowej dla mieszkańców powiatu tatrzańskiego oraz cudzoziemców; specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie dla osób z całego kraju; realizuje również program korekcyjno - edukacyjnej dla osób stosujących przemoc oraz dla osób z nadzorem sądowym lub/i zgłaszających się dobrowolnie.
14. B placówką prowadzoną przez Caritas Archidiecezji Krakowskiej. Ośrodek świadczy całodobową pomoc osobom, które ze względu na zaistniałą w rodzinie sytuację, w tym zagrożenie życia, muszą opuścić dotychczasowe miejsce zamieszkania.

Zadania własne Gminy Mszana Dolna realizowane były w oparciu o zatwierdzony Uchwałą Rady Gminy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminny Program Przeciwdziałania Narkomani na 2021 r.

Rozdział VIII

Edukacja

1. Struktura jednostek oświatowych w Gminie Mszana Dolna
2. Programy edukacyjne i dotacje celowe
3. Programy finansowe, stypendia i pomoc materialna dla uczniów
4. Pozostałe zadania z zakresu edukacji
5. Realizacja budżetu
6. Wyniki egzaminów zewnętrznych po klasie ósmej w szkołach gminnych na tle powiatu, województwa i Polski

Ad. 1. Struktura jednostek oświatowych w Gminie Mszana Dolna

Wspólną obsługą placówek oświatowych w Gminie Mszana Dolna zajmuje się Zespół Ekonomiczno Administracyjny Szkół w Gminie Mszana Dolna (ZEAS). Przedmiotem działalności ZEAS jest realizowanie, organizowanie i prowadzenie zadań związanych z obsługą administracyjną, prawną, finansową, księgowo-rachunkową, kadrowo-płacową i organizacyjną jednostek oświatowych Gminy Mszana Dolna.

W 2021r. ZEAS w Gminie Mszana Dolna prowadził obsługę 14 placówek oświatowych (14 szkół podstawowych, 7 przedszkoli w zespołach placówek oświatowych):

1. Zespół Szkoły i Przedszkola nr 1 w Kasinie Wielkiej,
2. Zespół Szkoły i Przedszkola nr 2 w Kasinie Wielkiej,
3. Zespół Placówek Oświatowych w Kasince Małej,
4. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kasince Małej,
5. Szkoła Podstawowa Nr 3 w Kasince Małej,
6. Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce,
7. Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej,

8. Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej,
9. Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce,
10. Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lubomierzu,
11. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Lubomierzu,
12. Szkoła Podstawowa w Łętowie,
13. Szkoła Podstawowa w Glisnem.
14. Zespół Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej

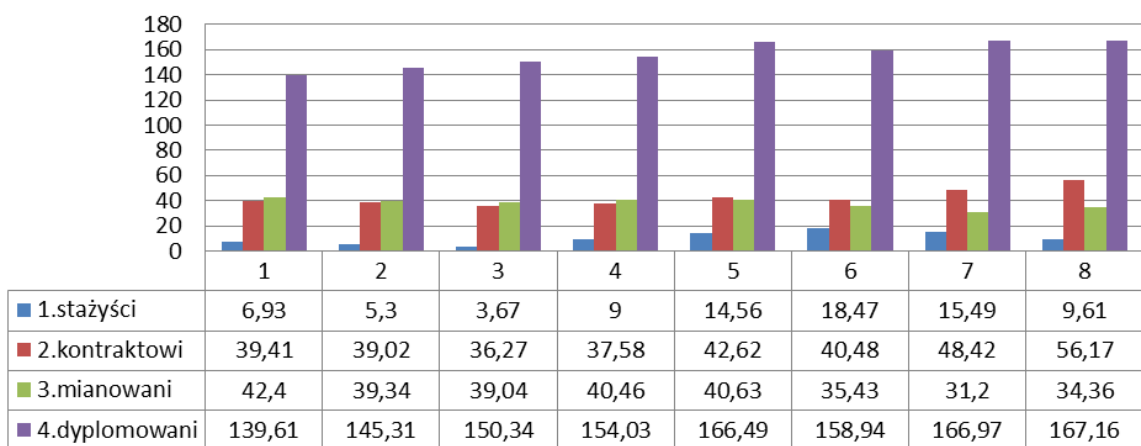
Ponadto w Gminie Mszana Dolna funkcjonuje:

1. Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Bajkowe Przedszkole” w Łętowie
2. Niepubliczne Przedszkole „Bajkowy Świat” w Kasince Małej

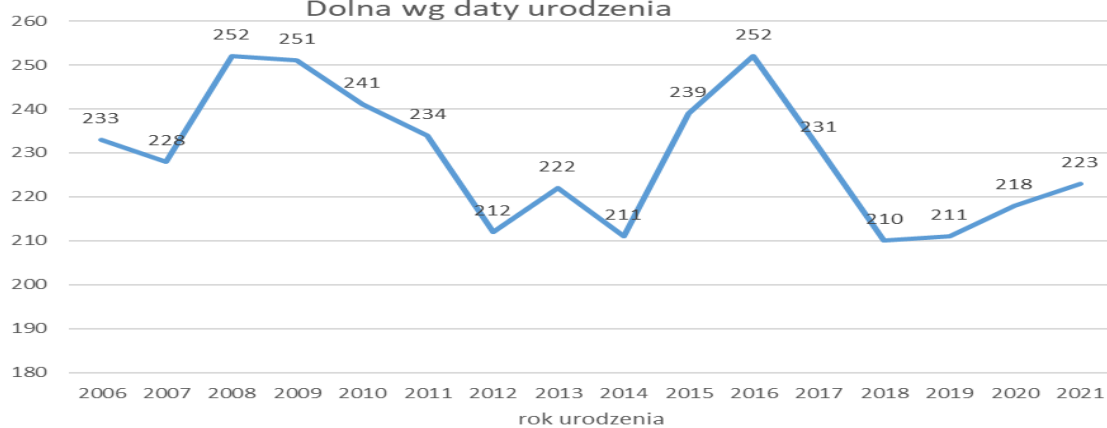
Struktura organizacyjna jednostek oświatowych:

Ruch kadrowy nauczycieli w etatach

Liczba dzieci zameldowanych na terenie Gminy Mszana Dolna wg daty urodzenia

Rok urodzenia	Liczba dzieci	Etap szkolny	Razem wg etapu szkolnego	Klasa
2006	233		1 873	
2007	228	szkoła podstawowa		VIII
2008	252	szkoła podstawowa		VII
2009	251	szkoła podstawowa		VI
2010	241	szkoła podstawowa		V
2011	234	szkoła podstawowa		IV
2012	212	szkoła podstawowa		III
2013	222	szkoła podstawowa		II
2014	211	szkoła podstawowa	933	I
2015	239	przedszkole/szkoła		6-latek
2016	252	przedszkole		5-latek
2017	231	przedszkole		4-latek
2018	210	przedszkole	640	3-latek
2019	211	żłobek		2-latek
2020	218	żłobek		1 rok
2021	223	żłobek		do 12 miesięcy
Razem	3 446	-	3 446	-

Placówki oświatowe	rok szk. 2017/2018		rok szk. 2018/2019		rok szk. 2019/2020		rok szk. 2020/2021	
	liczba dzieci	liczba oddziałów	liczba dzieci	liczba oddziałów	liczba dzieci	liczba oddziałów	liczba dzieci	liczba oddziałów
Przedszkola	368	17	368	17	384	18	394	19
Oddz. "0"	219	13	219	10	245	12	249	13
Szkoły podstawowe	1679	106	1885	105	1656	105	1702	115
Oddz. gimnazjalne	206	9	206	9	0	0	0	0
RAZEM:	2472	145	2678	141	2285	135	2345	147

Ad. 2. Programy edukacyjne i dotacje celowe realizowane przez ZEAS w 2021 roku

AKTYWNA TABLICA

W ubiegłym roku dofinansowanie w ramach programu Aktywna tablica otrzymały:

Nazwa szkoły	Kwota dotacji	Wkład własny	Koszt całkowity	Zakupione wyposażenie
Szkoła Podstawowa w Zespole Placówek Oświatowych w Kasince Małej	14 000,00 zł	3 500,00 zł	17 500,00 zł	Interaktywny monitor dotykowy o przekątnej ekranu co najmniej 55 cali – 3 szt.
Szkoła Podstawowa nr 1 w Lubomierzu	35 000,00 zł	8 750,00 zł	43 750,00 zł	pomoce dydaktyczne dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi posiadających różnorodne zaburzenia rozwojowe, utrudniające lub uniemożliwiające prawidłowy proces kształcenia.
Razem	49 000,00	12 250,00	61 250,00	

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa

W ubiegłym roku dofinansowanie w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa otrzymały:

Nazwa szkoły	Kwota dotacji	Wkład własny	Koszt całkowity	Zakupione wyposażenie/usługi
Zespół Placówek Oświatowych w Kasince Małej	12 000,00 zł	3 000,00 zł	15 000,00 zł	- książki będące nowościami wydawniczymi i niebędące podręcznikami - książki będące nagrodami książkowymi dla uczniów biorących udział w działaniach promujących czytelnictwo
Szkoła Podstawowa nr 2 w Lubomierzu	4 000,00 zł	1 000,00 zł	5 000,00 zł	- książki będące nowościami wydawniczymi i niebędące podręcznikami - laptop (dla nauczyciela bibliotekarza)

Szkoła Podstawowa w Glisnem	3 000,00 zł	750,00 zł	3 750,00 zł	- książki będące nowościami wydawniczymi i niebędące podręcznikami - książki będące nagrodami książkowymi dla uczniów biorących udział w działaniach promujących czytelnictwo
Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce	4 000,00 zł	1 000,00 zł	5 000,00 zł	- książki będące nowościami wydawniczymi i niebędące podręcznikami - książki będące nagrodami książkowymi dla uczniów biorących udział w działaniach promujących czytelnictwo
Szkoła Podstawowa nr 2 w Zespole Szkoły i Przedszkola nr 2 w Kasinie Wielkiej	4 000,00 zł	1 000,00 zł	5 000,00 zł	- książki będące nowościami wydawniczymi i niebędące podręcznikami - regał biblioteczny - książki będące nagrodami książkowymi dla uczniów biorących udział w działaniach promujących czytelnictwo - przeprowadzono edukacyjne spotkanie autorskie
Razem	27 000,00 zł	6 750,00 zł	33 750,00 zł	

Poznaj Polskę

W ubiegłym roku dofinansowanie w ramach programu Poznaj Polskę otrzymały:

Lp.	Nazwa szkoły	klasa	Kwota dotacji	Wkład własny	Koszt całkowity	Zrealizowana trasa wycieczki
1.	Szkoła Podstawowa w Łętowem	I-III	3 404,00	852,00	8 256,00	wycieczka jednodniowa: - Muzeum Narodowe w Krakowie. Sukiennice - Kraków – Kopiec Kościuszki z otoczeniem
		IV-VIII	3 200,00	800,00		wycieczka jednodniowa: - Dziemierzycze - Raclawice – teren historycznej bitwy Raclawickiej - Połaniec – Kopiec Kościuszki, Galeria Kościuszkowska, Pomnik Tadeusza Kościuszki
2.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Lubomierzu	I-III	2 680,00	670,00		wycieczka jednodniowa: - Staniątki – opactwo św. Wojciecha Mniszek

					6 242,00	Benedyktyniek - Kopalnia soli w Bochni
		IV-VIII	2 313,00	579,00		wycieczka jednodniowa: - Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie - Muzeum Armii Krajowej w Krakowie
3.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Lubomierzu	I-III	5 000,00	1 250,00	12 500,00	wycieczka jednodniowa: - Muzeum Żup Krakowskich - Kopalnia soli w Wieliczce
		IV-VIII	5 000,00	1 250,00		wycieczka jednodniowa: - Muzeum Archeologiczne w Krakowie - Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie
4.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Kasince Małej	I-III	4 320,00	1 080,00	11 600,00	wycieczka jednodniowa: - Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach - Muzeum Lotnictwa Polskiego w Krakowie
		IV-VIII	4 960,00	1 240,00		wycieczka jednodniowa: - Muzeum Armii Krajowej - Muzeum Lotnictwa
5.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce	I-III	5 000,00	1 250,00	25 000,00	wycieczka jednodniowa: - Kopalnia soli w Wieliczce - Klasztor Benedyktynów w Tyńcu
		IV-VIII	15 000,00	3 750,00		wycieczka trzydniowa: - Krosno – Etnocentrum Ziemi Krośnieńskiej - Żarnowiec – Muzeum Marii Konopnickiej - Bóbrka – Muzeum Przemysłu Naftowego - Solina – Jezioro Solińskie i zaporę - Łańcut – zamek - Komańcza – miejsce uwięzienia prymasa
6.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej	I-III	2 752,00	688,00		wycieczka jednodniowa: - Kopalnia soli w Bochni - Muzeum Żup Solnych w Wieliczce

		IV-VIII	14 986,00	3 747,00	22 173,00	wycieczka trzydniowa do Warszawy: - Autentyczny fragment muru Getta Warszawskiego - Muzeum Neonów - Zamek Królewski - Centrum Nauki Kopernik - Muzeum Powstania Warszawskiego - Muzeum Łazienki Królewskie - Zespół zabytkowych cmentarzy wyznaniowych na Powązkach
7.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej	I-III	3 224,00	806,00	4 030,00	wycieczka jednodniowa: - Zamek Królewski na Wawelu. Państwowe Zbiory Sztuki - Ogród Botaniczny UJ w Krakowie
8.	Zespół Placówek Oświatowych w Kasince Małej	I-III	2 867,00	717,00	22 184,00	wycieczka jednodniowa: - Skansen w Sidzinie. Muzeum Kultury Ludowej - Muzeum – Orawski Park Etnograficzny – Zubrzyca Górna
		IV-VIII	14 880,00	3 720,00		wycieczka trzydniowa do Warszawy: - Historyczny zespół miasta z Traktem Królewskim - Zamek Królewski - Centrum Nauki Kopernik - Muzeum Łazienki Królewskie - Muzeum Powstania Warszawskiego - Muzeum Pałacu Króla III Jana Sobieskiego w Wilanowie
razem			89 586,00	22 399,00	111 985,00	

Laboratoria Przyszłości

Laboratoria Przyszłości to rządowa inicjatywa finansowana z Funduszu przeciwdziałania COVID-19, realizująca jeden z postulatów "Polskiego Ładu".

W ramach Laboratoriów Przyszłości szkoły otrzymały wsparcie finansowe na zakup wyposażenia technicznego potrzebnego w kształtowaniu i rozwijaniu umiejętności manualnych i technicznych, umiejętności samodzielnego i krytycznego myślenia, zdolności myślenia matematycznego oraz umiejętności w zakresie nauk przyrodniczych, technologii i inżynierii, stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych, jak również pracy zespołowej, dobrej organizacji i dbania o porządek na stanowisku pracy oraz radzenia sobie w życiu codziennym. Pełen zakres wyposażenia możliwego do zakupu z pozyskanych środków został ujęty w [Katalogu wyposażenia](#). Katalog zawiera zarówno wyposażenie podstawowe (które będą musiały od 1 września 2022 roku mieć wszystkie szkoły podstawowe) jak i dodatkowe (dobierane swobodnie przez szkoły).

Wyposażenie podstawowe to obligatoryjny sprzęt, który musi skompletować szkoła. Ten rodzaj wyposażenia może już znajdować się na terenie szkoły – w tym przypadku nie ma obowiązku ponownego zakupu tego rodzaju sprzętu.

Wyposażenie podstawowe to: (Filament, Drukarka 3D wraz z akcesoriami, Mikrokontroler z czujnikami i akcesoriami, Lutownica / Stacja lutownicza z gorącym powietrzem, Kamera przenośna cyfrowa wraz z akcesoriami, Statyw z akcesoriami, Mikroport z akcesoriami, Oświetlenie do realizacji nagrań, Mikrofon kierunkowy z akcesoriami, Gimbal, Aparat fotograficzny z akcesoriami)

Program nie wymagał wniesienia wkładu własnego. Wysokość wsparcia finansowego została uzależniona od liczby uczniów w szkole podstawowej:

- 30 000,00 zł – dla szkoły liczącej do 100 uczniów,
- 60 000,00 zł - dla szkoły liczącej od 101 do 200 uczniów,
- 70 000,00 zł – dla szkoły liczącej od 201 do 234 uczniów

Realizacja programu rozpoczęła się pod koniec ubiegłego roku, całość kupowanego wyposażenia musi znaleźć się w szkołach najpóźniej 1 września 2022 r.

W 2021 roku tylko niektóre ze szkół rozpoczęły realizację programu.

Lp.	Nazwa szkoły	Kwota otrzymanego wsparcia finansowego [zł]	Kwota wykorzystanego wsparcia finansowego w roku 2021 [zł]	Kwota wsparcia finansowego do wykorzystania w roku 2022 [zł]
1.	Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Rypla w Rabie Niżnej	60 000,00	0,00	60 000,00
2.	Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Łętowie	60 000,00	0,00	60 000,00
3.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Kasinie Wielkiej	60 000,00	0,00	60 000,00
4.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Kasinie Wielkiej	60 000,00	14 360,00	45 640,00
5.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Marii Konopnickiej w Mszanie Górnej	30 000,00	0,00	30 000,00
6.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Kazimierza Przerwy-Tetmajera w Mszanie Górnej	60 000,00	47 058,43	12 941,57
7.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Władysława Broniewskiego w Kasince Małej	60 000,00	30 281,31	29 718,69
8.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Juliana Tuwima w Kasince Małej	60 000,00	0,00	60 000,00
9.	Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Jana Pawła II w Kasince Małej	30 000,00	0,00	30 000,00
10.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Św. Józefa w Lubomierzu	60 000,00	0,00	60 000,00
11.	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Św. Stanisława Kostki w Lubomierzu	30 000,00	0,00	30 000,00
12.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łostówce	60 000,00	0,00	60 000,00
13.	Szkoła Podstawowa im. Św.	30 000,00	0,00	30 000,00

	Floriana w Glisnem			
14.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Olszówce	60 000,00	6 261,40	53 738,60
Razem:		720 000,00	97 961,14	622 038,86

Aktualnie jedna ze szkół już pełni wykorzystana otrzymane wsparcie – Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej, a pozostałe są już przy końcu wydatkowania otrzymanych środków.

Czas na czytanie

W Zespole Szkoły i Przedszkola w Olszówce w okresie od 1.09.2020 r. do 31.12.2021 r. w ramach ścieżki ETAs Programu English Teaching realizowany był projekt pt. „Czas na czytanie”/„Time for reading”. Na zajęciach pozalekcyjnych uczniowie podejmowali działania, których celem było rozbudzenie ich zainteresowań czytelniczych w języku angielskim. Czytano bajki, wiersze, rymowanki uproszczone lektury oraz teksty związane z kulturą krajów anglojęzycznych a także teksty piosenek. Uczniowie korzystali z książek tradycyjnych, audiobooków oraz dostępnych w sieci materiałów. Czytaniu towarzyszyło wykonanie słowników lub ilustracji do przeczytanych tekstów a także zabawy i rozmowy. W ramach zajęć uczniowie wspólnie wykonali książkę o swojej miejscowości pt. „Made in Olszówka”. Odbłyły się również spotkania z Native Speakerem Prescottem Knight, które były okazją do rozmów i czytania z rodowitym Amerykaninem.

W ramach projektu odbył się konkurs pt. „Napisz książkę po angielsku” , w którym wzięli udział uczniowie szkół podstawowych z terenu Gminy Mszana Dolna. Konkurs odbywał się w etapach szkolnym i gminnym. Głównym założeniem konkursu było promowanie nauki języka angielskiego, zachęcanie uczniów do pisania w języku obcym oraz rozbudzanie ciekawości poznawczej i kreatywności. Zadaniem uczestników konkursu było napisanie książki w języku angielskim na wybrany przez siebie temat. W efekcie powstało wiele zróżnicowanych tematycznie i ciekawie ilustrowanych, anglojęzycznych książek. Uroczyste podsumowanie konkursu odbyło się w Zespole Szkoły i Przedszkola w Olszówce. Nagrody dla zwycięzców zostały ufundowane z Programu English Teaching.

1. Wydatki wykonane:

DZIAŁ 801- OŚWIATA I WYCHOWANIE

ROZDZIAŁ 80195 – POZOSTAŁA DZIAŁALNOŚĆ

	RAZEM	ZSiP Olszówka
4113 – składki na ubezpieczenia społeczne	481,00	481,00
4123 – składki na Fundusz Pracy	68,55	68,55
4173 – wynagrodzenia bezosobowe	3 277,25	3 277,25
4193 – nagrody konkursowe	1 000,00	1 000,00
4213 – zakup materiałów biurowych	273,20	273,20
4243 – zakup środków dydaktycznych i książek	500,00	500,00
4303 – zakup usług pozostałych	900,00	900,00
4413 – wyjazd na szkolenie	500,00	500,00
RAZEM	7 000,00	7 000,00

Działania:

- W ramach realizacji projektu uczniowie mieli zajęcia pozalekcyjne z języka angielskiego.
- Odbłyły się zajęcia z native speakerem Amerykaninem Prescottem Knight.
- Nauczyciel uczestniczył w szkoleniu metodyczno-projektowym w Warszawie od 28-30 czerwca 2021r. Tematy: „Motivation, Brain – friendly, teaching and Food for the Brain”, „Wrzesień - co nas czeka, z czym powinniśmy się liczyć, jak nie zgubić uśmiechu?”, „Coś kreatywnego na lekcji języka angielskiego”, „Australian, New Zeland and Polish Schools”, „Kierowanie uwagą, spostrzeganiem, pamięcią uczniów – jak to robić?”, „Techniki przyjazne dla uczniów z dysleksją przygodą edukacyjną dla całej klasy”, „Practical Ideas for Making Teaching More Effective”, „Jak rozwijać myślenie i uczucia uczniów? Na czym polega sterownie pozytywne? , „Uczeń z trudnościami na lekcji języka angielskiego – czyli optymistycznie o niepowodzeniach szkolnych”
- Zakupiono materiały biurowe.

- Odbyła się wycieczka do Zakopanego dla klasy IV, V i VI . Uczniowie w formie komiksu w języku angielskim pisali relację z tej wycieczki lub tworzyli słowniki obrazkowe.
- Zorganizowano konkurs czytelniczy „Napisz książkę po angielsku” dla szkół z terenu gminy. Zadaniem uczniów było napisanie i zilustrowanie książki, książeczki w języku angielskim na dowolny temat. W konkursie wzięli udział uczniowie z dziewięciu szkół podstawowych z Gminy Mszana Dolna w kategoriach kl. I-III ,kl. IV- VI i kl. VII-VIII. Etap szkolny odbywał się w każdej z tych szkół a wyłonieni zwycięzcy byli uczestnikami etapu gminnego. Podsumowanie konkursu odbyło się w naszej szkole, nagrody zostały ufundowane z Programu English Teaching.
- Zakupiono książki anglojęzyczne do szkolnej biblioteki.
- Nauczyciel uczestniczył w szkoleniu metodycznym w Warszawie 15-17.10.2021 r. Tematy: Yes, I can!- Boosting Students’ Sense of Achievement, Boosting Students’ Sense of Achievement – Additional Teaching Ideas, Bringing Teaching to Life by Using Creative Methods in the EFL Classroom, NLP, Multiple Intelligence – What Is Left of It and What Makes Sense?, NLP, Multiple Intelligence – Additional Teaching Ideas, Let’s Talk, What Do We Or Can We Teach in an English Classroom Apart from English, Teach Each Other, Outdoor ESL Activities and a bit of Drama
- Nauczyciel uczestniczył w szkoleniu metodycznym w Warszawie 26-28.11.2021 r. Tematy: British English Today, Drawing and Speaking, Pronunciation in Action, Music and Songs, Creating a Friendly Teaching Environment, Art and Photography, Technology on the rise, New Words and False Friends.

Szkolny Klub Sportowy

W 2021 roku program „**Szkolny Klub Sportowy**” realizowany był przez 10 szkół tj.:

1. Szkoła Podstawowa im. Wojciecha Rypla w Zespole Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej
2. Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Łętowie
3. Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej
4. Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej
5. Szkoła Podstawowa Nr 1 w Zespole Placówek Oświatowych w Kasince Małej
6. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Kasince Małej
7. Szkoła Podstawowa Nr 3 w Kasince Małej
8. Szkoła Podstawowa Nr 1 w Lubomierzu
9. Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce
10. Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce

W terminie od 18.01.2021 do 14.12.2021 roku z wyłączeniem okresu wakacji letnich w ramach rozwijania sportu poprzez wspieranie przedsięwzięć z zakresu upowszechniania sportu dzieci i młodzieży. Program ma na celu umożliwienie podejmowania dodatkowej aktywności fizycznej realizowanej w formie zajęć sportowych i rekreacyjnych pod opieką nauczyciela prowadzącego zajęcia wychowania fizycznego w danej szkole.

Udział szkół w projekcie wymagał wniesienia jednorazowo 230,00 zł wkładu własnego (za jedną grupę ćwiczeniową) oraz zapewnienia miejsca i sprzętu sportowego do zajęć sportowych dla uczniów szkoły, a pozostałe koszty realizacji pokrywa Małopolski Szkolny Związek Sportowy.

Ogólnopolski Program Profilaktyki czerniaka – edycja 2021/2022

Gmina Mszana Dolna została zaproszona do udziału w programie przez Studenckie Koło Naukowe Onkoma przy Klinice Gastroenterologii Onkologicznej w Narodowym Instytucie Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie – Państwowego Instytutu Badawczego (SKNONKOMA). W programie wzięły udział wszystkie gminne szkoły podstawowe.

Zachorowania na nowotwory złośliwe stanowią istotny problem dla zdrowia publicznego. Rokrocznie w Polsce notuje się ponad 160 tysięcy nowych rozpoznań choroby nowotworowej. Większości z nich moglibyśmy uniknąć, zmieniając nasz styl życia, gdyż odpowiada on za niemalże 80% wszystkich zachorowań. Wśród wszystkich nowotworów czerniak (nowotwór złośliwy wywodzący się z melanocytów) nieustająco stanowi jedno z wyzwań polskiej onkologii. Według estymacji Krajowego Rejestru Nowotworów tylko w ubiegłym roku zanotowano aż 4356 przypadków nowych zachorowań, co w porównaniu z rokiem 1980 stanowi wzrost o 712%! Nie można również pominąć faktu, iż codziennie zupełnie niepotrzebnie z powodu czerniaka życie traci 4 mieszkańców Polski. Zasadniczą przyczyną niniejszego stanu jest rozpoznawanie nowotworu w zaawansowanym stadium, co wynika nadal ze zbyt niskiej świadomości społecznej na temat czerniaka – czym jest, jakie są czynniki ryzyka zachorowania oraz jakie są metody skutecznej profilaktyki.

Realizacja programu wyniknęła z obowiązku wynikającego wprost z obszaru drugiego Narodowej Strategii Onkologicznej (NSO) przyjętej Uchwałą nr 10 Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2020 roku tj. Inwestycje w edukację, prewencję pierwotną i styl życia – Ograniczanie zachorowalności na nowotwory przez redukcję ryzyka w zakresie profilaktyki pierwotnej nowotworów. Ponadto Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dn. 3 czerwca 2020 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół dookreślono, iż na zajęciach z wychowawcą uczniowie winni realizować treści dotyczące istotnych problemów społecznych, w tym kwestie zdrowotne. Co więcej w wymaganiach szczegółowych

z przedmiotu biologii zarówno dla szkół podstawowych jak i ponadpodstawowych zawarto, iż uczeń powinien znać budowę skóry oraz wykazywać związek pomiędzy nadmierną ekspozycją na promieniowanie ultrafioletowe a zachorowalnością na nowotwory skóry.

Program przeznaczony był na 1 jednostkę lekcyjną na oddział klasowy, którą należało zrealizować do 1 kwietnia 2022 roku. Realizatorami programu mogli być biolodzy, wychowawcy klas, pedagodzy bądź pielęgniarki szkolne w ramach godziny wychowawczej.

Grupę docelową programu stanowili uczniowie szkół podstawowych (klasy siódme i ósme). Po skończonych zajęciach uczniowie znają złote zasady profilaktyki czerniaka, zdobyli umiejętność przeprowadzenia samobadania skóry czy też różnicowania zmian podejrzanych

o charakter nowotworowy ze zwykłymi znamionami na podstawie zasady ABCDE („czerniakowe abecadło”). Warto również podkreślić, iż dzięki zdobytej wiedzy nastolatki mogą stać się ambasadorami akcji w swoich lokalnych środowiskach, zachęcając rodzinę i znajomych do podjęcia tych niezwykle prostych acz skutecznych działań profilaktycznych.

- ✓ Sumaryczna liczba godzin zrealizowanych w ramach programu wynosi - 76,
- ✓ Sumaryczna liczba uczniów objętych programem – 490.

Ad. 3. Programy finansowe, stypendia i pomoc materialna dla uczniów

Na podstawie Uchwały Nr XIII/151/19 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 30 sierpnia 2019 r.
wprowadzenia szczegółowych zasad przyznawania stypendiów Gminy Mszana Dolna, w 2021 r. nagrodzono uczniów z terenu Gminy Mszana Dolna za szczególne osiągnięcia w nauce na ogólną kwotę 32.200,00 zł.

Stypendia naukowe w 2021 r.

Liczba złożonych wniosków - 64

Liczba przyznanych stypendiów w nauce – 59

Realizowana jest również pomoc w formie stypendium szkolnego udzielana w ramach Narodowego Programu Stypendialnego. Stypendium szkolne przyznawane jest na dany rok szkolny na wniosek rodzica, prawnego opiekuna, pełnoletniego ucznia, dyrektora szkoły oraz z urzędu. Stypendium szkolne może zostać przeznaczone na pomoc uczniowi w dostępie do edukacji i wyrównywanie jego szans edukacyjnych. Natomiast pomoc w formie zasiłku szkolnego może otrzymać uczeń, który przejściowo znajduje się w trudnej sytuacji materialnej spowodowanej zdarzeniem losowym. Zasiłek szkolny, podobnie jak stypendium szkolne, może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym. Na realizację w/w zadania gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa oraz dofinansowuje zadanie ze środków własnych.

Rozliczenie pomocy materialnej w formie stypendium dokonywane jest w okresach styczeń – czerwiec oraz wrzesień – grudzień.

Pomoc materialna o charakterze socjalnym:

Rok 2021

Stypendia szkolne

Liczba złożonych wniosków – 1061

Liczba odmownych decyzji - 4

Liczba przyznanych stypendiów - 1057

Czasookres:

I-VI 2021- liczba uczniów 564

IX-XII 2021 - liczba uczniów 493

Zasiłki szkolne

Liczna złożonych wniosków - 6

Liczna przyznanych zasiłków – 6

Dotacja w zł - 567.000,00 zł

Środki własne w zł - 66.000,00 zł

Razem w zł - 633.000,00 zł

Dofinansowanie kształcenia młodocianych pracowników

Kolejnym obowiązkiem ustawowym, wynikającym z art. 122 w związku z ust. 1 i 2 ustawy Prawo Oświatowe, realizowanym przez ZEAS jest przyznawanie uprawnionym pracodawcom dofinansowania kosztów kształcenia młodocianych pracowników, zamieszkałych na terenie Gminy Mszana Dolna. Wysokość kwoty dofinansowania kosztów kształcenia jednego młodocianego pracownika zależy od okresu wynikającego z umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego.

W ubiegłym roku 2021 wydano decyzje przyznające przedmiotowe dofinansowania dla **pracodawców kształcących 20 młodocianych pracowników** zamieszkałych na terenie Gminy Mszana Dolna, na ogólną **kwotę 160.198,08 zł**.

Środki finansowe na ten cel refundowane są w całości z funduszu pracy, za pośrednictwem Kuratorium Oświaty w Krakowie, w ramach dotacji celowej na realizację zadań własnych.

Ad. 4. Pozostałe zadania z zakresu edukacji.

Dowóz uczniów niepełnosprawnych do placówek na terenie gminy i do placówek specjalistycznych:

Na podstawie ustawy Prawo oświatowe obowiązkiem gminy jest zapewnienie uczniom niepełnosprawnym bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły lub ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego lub zwrot kosztów przejazdu ucznia i opiekuna, jeżeli opiekę zapewniają rodzice.

W ramach podpisanych umów dotyczących pokrywany jest zwrot kosztów dojazdu dzieci/uczniów:

1. niepełnosprawnych dowożonych przez rodziców samochodem prywatnym - 18 dzieci/uczniów,
2. Uczniowie dowożeni przez rodziców własnym samochodem ze względu na odległość: 5
3. Uczniowie dowożeni bus-em do Dobrej: 7
4. Uczniowie dowożeni bus-em będącym własnością Gminy do Myślenic: 7

Koszty dowożenia dzieci i uczniów niepełnosprawnych poniesione w 2021 roku	119 870,27 zł
--	---------------

Ponadto na podstawie art. 39 ust. 2 pkt 1 i 2 Prawo oświatowe, jeżeli droga z domu do szkoły przekracza 3 km – w przypadku uczniów klas I-IV oraz 5 km – w przypadku uczniów klas V-VIII. Realizowany dowóz:

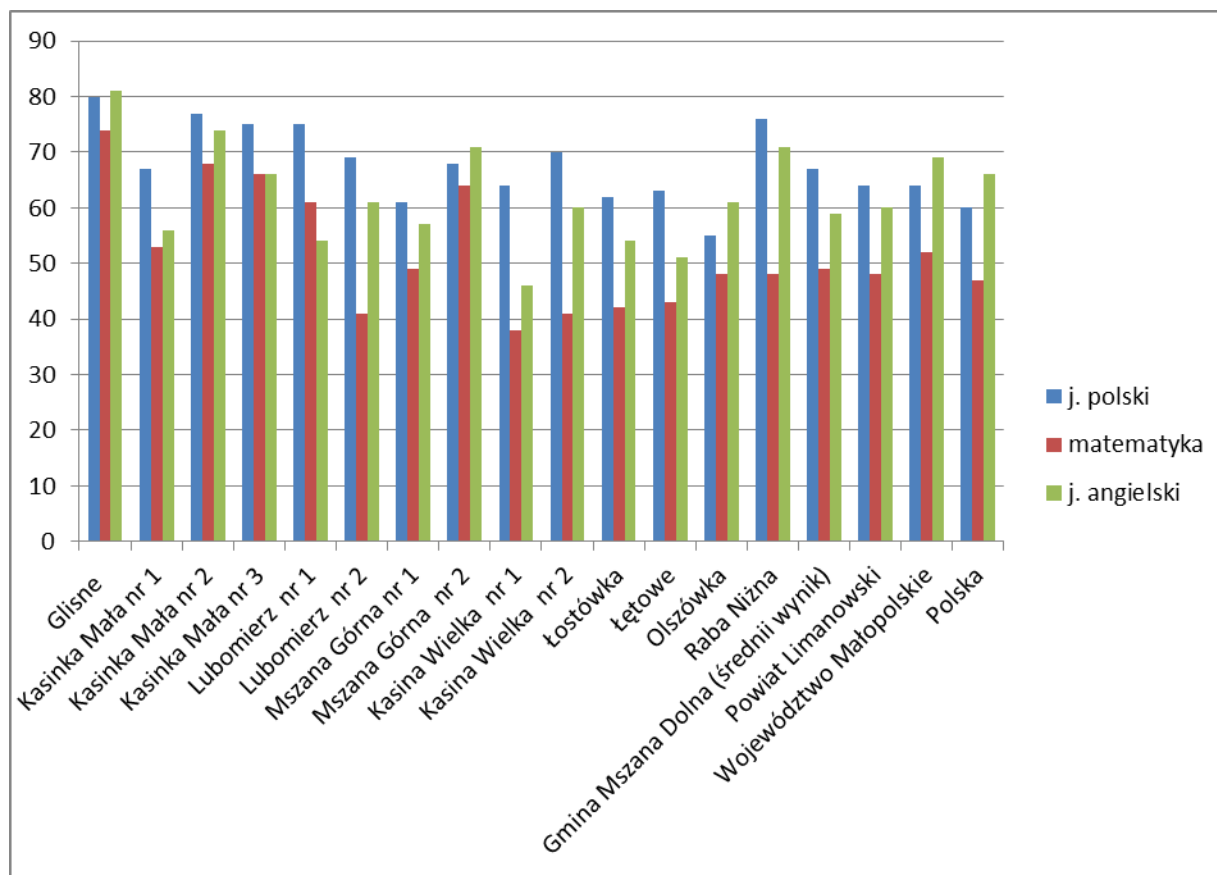
ZSiP nr 2 w Kasinie Wielkiej	73 014,80 zł
ZSiP w Łostówce	62 800,00 zł
SP nr 1 w Lubomierzu	49 060,00 zł
RAZEM:	184 874,80 zł

Ad. 5. Realizacja budżetu

ZESTAWIENIE							
wydatków na szkoły podstawowe zrealizowanych przez UGMD w roku 2021							
Lp.	Nazwa szkoły	Średnia ilość	Suma subwencji	Poniesione koszty w 2021 r.	Koszty na 1-go ucznia rocznie	Różnice kosztów	
						Dopłata	Nadwyżka
1.	Zespół Placówek Oświatowych w Rabie Niżnej	105	1 205 999,15 zł	1 698 878,74 zł	16 179,80 zł	492 879,59 zł	
2.	Zespół Placówek Oświatowych w Kasince Małej	191	2 190 519,88 zł	2 323 101,82 zł	12 162,84 zł	132 581,94 zł	
3.	Zespół Szkoły i Przedszkola nr 1 w Kasinie Wielkiej	178	2 055 371,70 zł	2 498 828,46 zł	14 038,36 zł	443 456,76 zł	
4.	Zespół Szkoły i Przedszkola nr 2 w Kasinie Wielkiej	105	1 205 999,15 zł	1 665 008,79 zł	15 857,23 zł	459 009,64 zł	
5.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Mszanie Górnej	107	1 272 410,56 zł	1 652 338,96 zł	15 442,42 zł	379 928,40 zł	
6.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Łostówce	160	1 833 912,99 zł	1 857 218,25 zł	11 607,61 zł	23 305,26 zł	
7.	Zespół Szkoły i Przedszkola w Olszówce	127	1 457 584,69 zł	1 655 913,52 zł	13 038,69 zł	198 328,83 zł	
8.	Szkoła Podstawowa w Łętowie	118	1 353 613,33 zł	1 370 277,63 zł	11 612,52 zł	16 664,30 zł	
9.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Mszanie Górnej	99	1 136 334,91 zł	2 050 212,01 zł	20 709,21 zł	913 877,10 zł	
10.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Kasince Małej	185	2 195 883,65 zł	2 142 011,35 zł	11 578,44 zł		53 872,30 zł
11.	Szkoła Podstawowa nr 3 w Kasince Małej	67	771 442,32 zł	1 249 493,76 zł	18 649,16 zł	478 051,44 zł	
12.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Lubomierzu	149	1 786 353,22 zł	1 956 196,20 zł	13 128,83 zł	169 842,98 zł	
13.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Lubomierzu	72	828 620,85 zł	1 414 015,53 zł	19 639,10 zł	585 394,68 zł	
14.	Szkoła Podstawowa w Glisnem	31	358 706,89 zł	841 409,42 zł	27 142,24 zł	482 702,53 zł	
OGÓŁEM		1694	19 652 753,29 zł	24 374 904,44 zł		4 776 023,45 zł	53 872,30 zł
						dopłata	
						4 722 151,15 zł	
Subwencja na rok 2021 wynosi			19 372 086,00 zł	REZERWA 0,4%	SPKM2	7 350,00 zł	72 928,00 zł
Średnia ilość uczniów			1694		SPKM3	5 250,00 zł	5 250,00 zł
Subwencja w przeliczeniu na 1-go ucznia			11 435,71 zł		SPGlisne	4 200,00 zł	4 200,00 zł
					SPŁętowe	4 200,00 zł	4 200,00 zł
			19 652 753,00 zł		ZSIPłost	4 200,00 zł	4 200,00 zł
					SPL1	6 300,00 zł	76 133,00 zł
					SPL2	5 250,00 zł	5 250,00 zł
					ZPOKM1	6 300,00 zł	6 300,00 zł
					ZPORN	5 250,00 zł	5 250,00 zł
					ZSIPKW1	5 250,00 zł	14 566,00 zł
					SPMG1	4 200,00 zł	4 200,00 zł
					ZSIPMG2	5 250,00 zł	43 540,00 zł
					ZSIPOlisz	5 250,00 zł	5 250,00 zł
					ZSIPKW2	5 250,00 zł	5 250,00 zł
					SUMA:		280 667,00 zł

Ad. 6 Wyniki egzaminów zewnętrznych po klasie ósmej w szkołach gminnych na tle powiatu, województwa i Polski:

Lp.	Szkoła Gminna	j. polski	matematyka	j. angielski
1	Glisne	80	74	81
2	Kasinka Mała nr 1	67	53	56
3	Kasinka Mała nr 2	77	68	74
4	Kasinka Mała nr 3	75	66	66
5	Lubomierz nr 1	75	61	54
6	Lubomierz nr 2	69	41	61
7	Mszana Górna nr 1	61	49	57
8	Mszana Górna nr 2	68	64	71
9	Kasina Wielka nr 1	64	38	46
10	Kasina Wielka nr 2	70	41	60
11	Łostówka	62	42	54
12	Łętowe	63	43	51
13	Olszówka	55	48	61
14	Raba Niżna	76	48	71
15	Gmina Mszana Dolna (średni wynik)	67	49	59
16	Powiat Limanowski	64	48	60
17	Województwo Małopolskie	64	52	69
18	Polska	60	47	66

Analiza średnich wyników pokazuje, że nasza młodzież dobrze poradziła sobie z egzaminami, nie odbiega w sposób istotny od swoich rówieśników w powiecie i województwie. Niektóre szkoły osiągnęły bardzo wysoki wynik ponad 70 % z języka polskiego i języka angielskiego. Najślabiej wypadają wyniki z matematyki. I tutaj są pozytywne wyjątki gdzie szkoły osiągnęły średni wynik ponad 60%. Niestety większość szkół nie osiągnęło wyników na poziomie nawet 50% co powinno skłonić do diagnozy problemu i przeciwdziałania tej tendencji w przyszłości.

Rozdział IX

Gminna Biblioteka Publiczna

Biblioteka jest samorządową instytucją kultury , której organizatorem jest Gmina Mszana Dolna. Siedziba Biblioteki znajduje się w Kasinie Wielkiej , a obszarem działania Gmina Mszana Dolna.

Nadzór nad organizacją i funkcjonowaniem Biblioteki sprawuje Wójt Gminy Mszana Dolna. Nadzór merytoryczny nad Biblioteką sprawują i fachowej pomocy udzielają :

- Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie
- Powiatowa Biblioteka Publiczna w Limanowej

Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z/s w Kasinie Wielkiej (Remiza OSP 61 m² - dyrekcja – 1 etat, pracownik obsługi podstawowej 1/2 etatu , księgowa ¼ etatu) prowadzi filie biblioteczne w :

- Kasince Małej, (budynek parafialny byłej „Organistówki” -53 m²) 1/2 etatu
- Lubomierzu, (Szkoła Podstawowa nr 1- 90m²) 1/2 etatu
- Łętowem, (Szkoła Podstawowa – 24 m²) 1/2 etatu
- Łostówce, (Remiza OSP – 58 m²)1/2 etatu
- Mszanie Górnej, (Szkoła Podstawowa – 45 m²)1/2 etatu
- Olszówce , (Remiza OSP – 73m²) 1/2 etatu
- Rabie Niżnej, (Remiza OSP – 100 m²) 1/2 etatu

Biblioteka służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelnich, kulturalnych i informacyjnych ogółu społeczeństwa oraz uczestniczy w upowszechnianiu wiedzy i kultury .

Do szczegółowego zakresu działania Biblioteki należy:

- 1) gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu
- 2) udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu oraz wypożyczanie na zewnątrz, prowadzenie wypożyczeń międzybibliotecznych;
- 3) prowadzenie działalności informacyjno-bibliograficznej;
- 4) organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych ludziom chorymi niepełnosprawnym;
- 5) popularyzowanie książki, informacji, wiedzy i czytelnictwa;
- 6) współdziałanie z innymi bibliotekami, instytucjami, organizacjami i towarzystwami w zakresie potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczeństwa;
- 7) doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej. Biblioteka może podejmować inne działania - wynikające z potrzeb lokalnego środowiska.

W 2021 r. księgozbiór Gminnej Biblioteki Publicznej w Mszanie Dolnej powiększył się o zakupione 1636 pozycje . Z tego 855 książek zakupiono ze środków własnych, a 781 z dotacji Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu : „ Zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”. W darze otrzymaliśmy 53 woluminy. Łącznie na koniec 2021 r posiadaliśmy 74073 książki .

Zrealizowaliśmy w ubiegłym roku 36339 wypożyczeń. W naszych ośmiu placówkach zarejestrowało się 1731 użytkowników , oraz odnotowano 14884 odwiedzin.

W związku z szerzeniem się koronowirusa Sars-Cov-2 GBP Mszana Dolna do 12.07.2021r. prowadziła działalność związaną głównie z wypożyczaniem księgozbioru w reżimie sanitarnym , z brakiem wolnego dostępu do półek , ograniczoną liczbą osób w pomieszczeniu biblioteki . W tym czasie ze względu na sytuację epidemiczną w kraju i nasze warunki lokalowe , zawiesiliśmy do odwołania różnego rodzaju spotkania i zajęcia w bibliotekach. Nie byliśmy w stanie zapewnić bezpiecznego dystansu w naszych niewielkich pomieszczeniach bibliotecznych dla potencjalnych uczestników wydarzeń . Od 12.07.2021 zniesiliśmy kwarantannę książek oraz przywróciliśmy wolny dostęp do półek i możliwość organizowania

spotkań i wydarzeń pod warunkiem zachowania odpowiednich sugerowanych Rozporządzeniami Rady Ministrów zasad dystansu i obostrzeń sanitarnych.

GBP Mszana Dolna brała udział w akcji „Mała książka – wielki człowiek”. Kolejną edycję tej akcji zakończyliśmy pod koniec lutego raportem. Do lutego wydano 96 wyprawek czytelnicznych, w związku z akcją przybyło nam 89 nowych dziecięcych czytelników i wydaliśmy 15 dyplomów. Aplikowaliśmy do kolejnej edycji projektu, która rozpoczęła się we wrześniu 2021 r.

W lutym GBP Mszana Dolna podpisała dokument o współpracy w ramach Partnerstwa „Zagórzańskie Dziedziny”, którego głównym celem jest budowanie marki lokalnej Zagórzańskie Dziedziny. Możemy w naszych bibliotekach oraz za pośrednictwem strony www.gbpm.szana.pl oraz profili na portalach społecznościowych poszczególnych bibliotek informować o aktualnej ofercie Marki, o podejmowanych przez Markę działaniach, nowych wydarzeniach, i innych. Jesteśmy otwarci na współpracę w ramach prowadzonej przez nasze placówki działalności bibliotecznej.

Przystąpiliśmy też do współpracy z MBP w Limanowej, która realizowała projekt pt.: „Literacka podróż za jedną książkę czyli Majka z Siwego Brzegu powraca”. Istotnym elementem tego działania był konkurs literacki pod hasłem: „Naprawdę nasza” czyli bajka o bibliotece marzeń”, ogłoszony w maju oraz warsztaty artystyczne dla dzieci, które przeprowadziliśmy wspólnie pod koniec lipca.

GBP Mszana Dolna z/s w Kasinie Wielkiej uczestniczyła w Narodowym Czytaniu 2021 organizowanym przez MBP w Limanowej wraz ze Starostwem Powiatowym i Biblioteką Pedagogiczną w Limanowej. Tegoroczna edycja był już dziesiątą z kolei. W tym roku czytaliśmy „Moralność Pani Dulskiej” - dramat Gabrieli Zapolskiej. Od początku istnienia akcja objęta jest honorowym patronatem prezydenta RP. Przedstawienie odbyło się w Sali Widowiskowej Limanowskiego Domu Kultury z udziałem parlamentarzystów, przedstawicieli władz samorządowych, oświaty, oraz instytucji kultury a także aktorów Limanowskiego Teatru „Co się stało” i Teatru Robotniczego im. B. Barbackiego z Nowego Sącza.

Aplikowaliśmy także do projektu Fundacji Wspierania Zrównoważonego Rozwoju „Sieć na kulturę w podregionie nowosądeckim”, w ramach Działania 3.2 *Innowacyjne rozwiązania na*

rzecz aktywizacji cyfrowej. Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020. Dzięki udziałowi w tym projekcie współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przeprowadzeniu w Filii w Rabie Niżnej - cyklu szkoleń dla młodzieży w przedziale wiekowym od 10 do 14 lat ze ścieżki tematycznej "Kompetencje medialne" Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z/s w Kasinie Wielkiej otrzymała nieodpłatnie 6 nowych laptopów HP.

Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z/s w Kasinie Wielkiej wraz ze swoimi siedmioma filiami otrzymała środki finansowe w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 - w kwocie 18 000,00 zł.

Zakup nowości czytelniczych dofinansowano ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach realizacji Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025 .

Nazwa zadania: *Dofinansowania dla bibliotek publicznych na zakup nowości wydawniczych oraz usługi zdalnego dostępu do książek w formatach e-booków i/lub audiobooków i/lub synchrobooków – Priorytet 1, Kierunek interwencji 1.1. w ramach NPRCz 2.*

Od 01 do 30 listopada 2021 w Gminnej Bibliotece Publicznej w Lubomierzu można było oglądać wystawę prac pana Jana Adamczyka mieszkańca Lubomierza , emerytowanego strażaka , artysty - samouka .

W grudniu poznaliśmy już listę laureatów Gminnego Konkursu Literackiego „ Świat za sto lat „, jaki przeprowadziła Gminna Biblioteka Publiczna w Mszanie Dolnej z siedzibą w Kasinie Wielkiej wpisując się w obchody „ Roku Stanisława Lema” w setną rocznicę urodzin pisarza. Honorowy Patronat nad konkursem objęli : Wójt Gminy Mszana Dolna – Bolesław Żaba, Radny Powiatowy, Członek Komisji Kultury, Turystyki i Sportu Powiatu Limanowskiego – Artur Żaba , Patronat Medialny TV 28 .W konkursie wzięło udział 92 uczestników z terenu Gminy Mszana Dolna. W kategorii I –(Uczniowie klas V- VIII) zgłosiło się 90 uczestników ze szkół podstawowych. W kategorii II - (Uczniowie szkół ponadpodstawowych)- prac nie nadesłano. W kategorii III – (Pełnoletni mieszkańcy) - wpłynęły 2 prace. Komisja Konkursowa postanowiła nagrodzić 17 opowiadań science fiction.

Rozdział X

Promocja Gminy, Kultura i Sport

Promocja Gminy

Działania promocyjne Gminy Mszana Dolna prowadzone są w sposób ciągły – jest to komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna. Na stanowisku ds. promocji redagowanych jest wiele tekstów promujących mieszkańców tego samorządu oraz ich aktywności, miejsca, wydarzenia, szeroko pojętą kulturę, walory przyrodnicze regionu, turystykę itp.

Najczęściej korzysta się z dwóch podstawowych kanałów komunikacji – strony www.mszana.pl oraz gazety „Nasza Gmina Mszana Dolna”, wiele treści publikowanych jest również w mediach lokalnych i branżowych.

Gmina wydaje gazetę „Nasza Gmina Mszana Dolna”. Nakład gazety (5 wydań w ciągu roku po 600 egz. każde) jest dystrybuowany za pośrednictwem 11 obiektów handlowych na terenie gminy i miasta Mszana Dolna (te obiekty, które zgodziły się na taką sprzedaż i z którymi podpisana została stosowna umowa).

Gazety wysyłane są do obowiązkowych jednostek wynikających z rejestracji periodyku, ale też stałych punktów informacyjnych np. Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej, Powiatowe Centrum Informacji Turystycznej, portal promujący wędrówki górskie www.gorydlaciebie.pl, Biblioteka Powiatowa, Biblioteka Miejska i Gminne Biblioteki, gminne placówki oświatowe; każdy numer gazety trafia również do radnych Gminy, sołtysów poszczególnych miejscowości i, proboszczów i sąsiednich samorządów, a także do osób związanych z Gminą Mszana Dolna, które wyraziły swoją prośbę, aby im gazetę wysyłać (np. prof. dr hab. Józefa Kobylińska). Każdy numer gazety wysyłany jest również do miast i gmin partnerskich Gminy Mszana Dolna.

Informacje dot. Gminy Mszana Dolna przekazywane do publikacji do mediów są bardzo często publikowane w mediach lokalnych, regionalnych i krajowych. Są to portale informacyjne i branżowe. Gmina prowadzi stałą współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych

oraz bibliotek i szkół, ale także osobami prywatnymi (rzemieślnikami, rolnikami, pasjonatami, sportowcami itp.) działającymi na terenie Gminy, a także seniorami w zakresie promocji ich działalności. Dzięki tej współpracy informacja o inicjatywach podejmowanych przez te osoby, ich pasjach i osiągnięciach zamieszczona jest w wielu wydawnictwach i portalach branżowych (np. www.szlakrzemiosła.pl, www.mojeKGW.pl; www.sportowapolska.pl; www.witrynawiejska.pl; www.gorydlaciebie.pl; strażak itp.).

Gmina prowadzi współpracę z różnymi lokalnymi instytucjami w zakresie promocji Gminy Mszana Dolna (np. GPN, Powiat Limanowski, Województwo Małopolskie, Muzeum Orkana w Rabce, Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Karniowicach, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Oddział w Krakowie itp.).

W sposób ciągły, odpowiadając na zdiagnozowane zapotrzebowanie, mając na uwadze ograniczone środki finansowe, opracowywane są, przygotowywane i wydawane materiały promujące Gminę Mszana Dolna oraz gadżety promocyjne. Materiały promujące Gminę są dystrybuowane przez pracownika ds. promocji ale również w Powiatowym Centrum Informacji Turystycznej w Limanowej, Pensjonacie Szczebel w Mszanie Dolnej, JANDA Resort&Conference; Bazie Lubogoszcz, Młodzieżowym Ośrodku Rekolekcyjno – Rekreacyjnym na Śnieżnicy w Kasinie Wielkiej, we wszystkich obiektach turystycznych działających na terenie Gminy Mszana Dolna (szczególnie w miejscach noclegowych). Mapa Gminy Mszana Dolna oraz trasy turystyczne w jej obrębie dostępne są również w turystycznych, popularnych aplikacjach mobilnych: Traseo, SeeMap, Trekbuddy, Garmin, OziExplorer, Twonav.

W ciągu roku 2021 zamówiono na potrzeby promocji Gminy Mszana Dolna:

- kubek izotermiczny – 30 szt. za łączną kwotę 922,50 zł.
- torba materiałowa ze stylizacją zagórzańskiej parzenicy - 500 szt. za kwotę 5 473,50 zł.
- pocztówki (3 wzory) – 3000 szt. za kwotę 1180,80 zł.
- obrazy malowane na drewnie – 10 szt. za kwotę 1000,00 zł
- upominki bożonarodzeniowe: pierniki ozdobne (2 szt.) – 90,00 zł; ozdoby świąteczne (2 szt.) – 70,00; szopki (2 szt.) – 60,00 zł.

Zlecono również wykonanie zagórzańskich elementów zdobiących stroje ludowe męskie i damskie w wersji graficznej celem ich popularyzacji w Internecie – 500,00 zł.

Opublikowano życzenia bożonarodzeniowe i wielkanocne na łamach Gazety Krakowskiej (kwota: 1279,20 zł.)

Informacja na temat Gminy ukazała się również w specjalnej publikacji MISTiA z okazji 30 – lecia samorządów.

Z uwagi na brak na tym terenie Centrum Informacji Turystycznej taka informacja w sposób ciągły prowadzona jest przez pracownika ds. promocji Gminy.

Do Wójta Gminy wpływają wnioski o przyznanie nagród: 1) za osiągnięte wysokie wyniki sportowe (przyznano 14 nagród na łączną kwotę 25.000,00 zł.) oraz 2) za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury (przyznano 2 nagrody na łączną kwotę 4.500 zł.). Na stanowisku przeprowadzana jest cała procedura zmierzająca do ich rozpatrzenia i ew. przyznania nagrody przez Wójta, a po wręczeniu nagrody – promocja osób wyróżnionych.

W ciągu 2021r. Gmina była współorganizatorem wielu wydarzeń turystyczno-promocyjnych m.in. były to: Niedziela z Gorczańskim Parkiem Narodowym, Festiwal biegów górskich Gorce Ultra Trial, Międzynarodowy Konkurs Poetycki i Literacki im. Ks. Kan. Józefa Jamroza Kapłana – Męczennika „O autentyczną wiarę” i „O ludzkie serce człowieka”, Bezpiecznie na stoku z Inspektorem Wawelkiem; gminny konkurs literacki „Świat za sto lat” ogłoszony przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Mszanie Dolnej z/s w Kasinie Wielkiej (łącznie na współorganizację w/w wydarzeń wydatkowano kwotę 500,00 zł.; przekazano również materiały promujące Gminę). Współorganizowano również Akcję Odkryj Beskid Wyspowy. Na materiały promujące to wydarzenie wydatkowano kwotę: 1434,00 zł.

Na zakup kwiatów i upominków z okazji zaproszeń do udziału w obcych wydarzeniach promocyjnych (np. święcie 24 Pułku Ułanów w Kraśniku, dożynkach gminnych w Margoninie) wydatkowano kwotę 176,57 zł.

Gmina prowadzi zbiór tekstów i opracowań dot. historii i ciekawych wydarzeń dot. Gminy Mszana Dolna oraz kultury Zagórzan (prof. Kobylńska, ks. Władysław Łukasik, dr Katarzyna Ceklarz, wydawnictwa branżowe i turystyczne itp.), które powiększają archiwum Urzędu Gminy. Korzystają z niego pracownicy, mieszkańcy Gminy i różnego typu instytucje. W 2021 r. zakupiona na te potrzeby 24 zeszyty „Wierchów” za kwotę 365,00 zł.

Gmina współpracuje z PTTK w zakresie korekty oraz wytyczania nowych szlaków turystycznych na terenie Gminy Mszana Dolna.

Dla właścicieli obiektów, w których wynajmowane są pokoje gościnne zorganizowane zostały szkolenia on - line z zakresu obowiązujących przepisów prawnych, możliwości oraz sposobów rozwoju turystyki wiejskiej. Prowadzona jest również ewidencja obiektów, w których świadczone są usługi noclegowe. Są oni również informowani m. in. o możliwościach pozyskania środków finansowych na rozwój działalności. Właściciele w/w obiektów zaproszeni zostali do współpracy przy budowie marki Zagórzańskie Dziedziny i otrzymywali zaproszenia na spotkania kreatorów marki. Na koniec 2021 roku stan obiektów (miejsc noclegowych) był następujący:

- Łostówka – 3 obiekty; 94 miejsca noclegowe
- Raba Niżna – 4 obiekty; 44 miejsca noclegowe
- Kasina Wielka – 4 obiekty; 199 miejsc noclegowych
- Mszana Górna – 2 obiekty; 105 miejsc noclegowych
- Lubomierz – 5 obiektów; 61 miejsc noclegowych
- Kasinka Mała – 2 obiekty; 243 miejsca noclegowe
- Olszówka – 2 obiekty; 28 miejsc noclegowych.

Oprócz tego prowadzona jest współpraca w zakresie promocji z innymi obiektami hotelarskimi i turystycznymi zlokalizowanymi na terenie Gminy, które nie są zgłoszone do ewidencji a prowadzą działalność gospodarczą w tym zakresie.

Bardzo dużo działań w ciągu 2021 roku skupiło się wokół budowy marki Gminy Mszana Dolna „Zagórzańskie Dziedziny”. Była to kontynuacja działań rozpoczętych w poprzednich latach, podejmowane były nowe inicjatywy, co wiąże się z poszerzeniem oferty turystycznej regionu

oraz rozpoznawaniem marki Zagórzańskie Dziedziny w całym kraju. Mnóstwo działań dotyczyło zaangażowania wszystkich środowisk społeczności lokalnej w ten proces, pobudzenie ich aktywności oraz skierowanie działań na wspólną i wzajemną promocję inicjatyw pod marką „Zagórzańskie Dziedziny”.

Dążeniem kreatorów marki Gminy Mszana Dolna jest realizacja celu: pobudzenie aktywności społeczności lokalnej Gminy Mszana Dolna w oparciu o inicjatywy ekonomii społecznej i dziedzictwo miejsca.

Cele szczegółowe to:

1. stworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej,
2. wzmacnianie kondycji i samodzielności istniejących podmiotów – stowarzyszeń i fundacji,
3. budowanie wspólnej marki miejsca, pod którą zsieciovane są oferty oparte o lokalne dziedzictwo Zagórzan z Gminy Mszana Dolna.

Chcielibyśmy aby nasza marka identyfikowała miejsce, integrowała społeczność lokalną, aktywizowała naszych mieszkańców do przedsiębiorczości i promowała nasz region.

W ciągu 2021 roku udało się zorganizować szereg inicjatyw, w szczególności:

- uzyskano ochronę prawną towarowego znaku słowno – graficznego Zagórzańskie Dziedziny w Urzędzie Patentowym;
- powołano Partnerstwo Zagórzańskich Dziedzin. Jego założycielami są trzy zagórzańskie samorządy: Gmina Mszana Dolna, Miasto Mszana Dolna i Gmina Niedźwiedź; instytucje, np. Gorczański Park Narodowy czy Muzeum im. Orkana w Rabce – Zdroju; lokalni przedsiębiorcy np. Kasina Ski & Bike Park, Baza Lubogoszcz, Młodzieżowy Ośrodek Rekolekcyjno – Rekreacyjny na Śnieżnicy; organizacje pozarządowe z regionu (w tym KGW) oraz osoby indywidulane. Łącznie 24 Partnerów. Sukcesywnie do partnerstwa dołączają nowe podmioty.

Głównym celem Partnerstwa „Zagórzańskie Dziedziny” jest budowanie marki lokalnej Zagórzańskie Dziedziny. Jest on realizowany przez:

- 1) wsparcie przedsiębiorczości i rozwój ekonomii społecznej w Regionie, w oparciu o zasoby lokalnego środowiska: dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, ze szczególnym uwzględnieniem pasji i aktywności mieszkańców oraz produktów lokalnych,
 - 2) aktywizacja mieszkańców w kierunku rozwoju ekonomii społecznej i angażowania się w budowanie marki miejsca,
 - 3) wsparcie spójnej i zintegrowanej oferty turystycznej Regionu, tworzenie międzysektorowych sieci współpracy i wspólna promocja Regionu,
 - 4) wymiana wiedzy i doświadczeń odnośnie rozwoju lokalnego w oparciu o marketing terytorialny na poziomie lokalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym,
 - 5) mobilizowanie lokalnej społeczności i lokalnych przewag konkurencyjnych na rzecz rozwoju Regionu;
- angażowano gości i mieszkańców regionu w odkrywanie nowych miejsc, poznawania lokalnych historii oraz promocje regionu poprzez publikacje zdjęć na swoich profilach w mediach społecznościowych poprzez organizację konkursów np. „Otwórz bramy Zagórzańskich Dziedzin” lub „#sercezagórzańskichdziedzin”. Informacje o nagrodzonych w ramach w/w akcji publikowane były na FB Zagórzańskich Dziedzin (posiadają wiele udostępnień i polubień), gazetach: Nasza Gmina Mszana Dolna i Pod Lubogoszczą oraz w mediach lokalnych;
 - uruchomiono w regionie kolejne Punkty sprzedaży produktu lokalnego i Zagórzańskie Księgarenki. Na koniec 2021 r. produkty lokalne, pierniki zdobione w zagórzańskie wzory oraz galanterii drewnianej wypalane w regionalne wzory, a sezonowo także miód i produkty pszczele z lokalnych pasiek oraz literaturę dot. regionu można było kupić w: recepcji Janda Resort&Conference oraz Pensjonatu Szczebel w Mszanie Dolnej; Centrum Edukacji i Rozwoju eMKa oraz w Izbie Pracy Twórczej działającej w ramach Fundacji na Rzecz Rozwoju Kultury Zagórzańskiej przy agroturystyce „Pokoje gościnne

u Grażynki” w Kasince Małej; Ośrodku Rekolekcyjnym na Śnieżnicy w Kasinie Wielkiej; Kiosku spożywczo – przemysłowym na przełęczy Przysłop oraz miejscu biwakowym na Trusiówce w Lubomierzu). Wszystkie punkty sprzedaży zlokalizowane są w miejscach szczególnie chętnie odwiedzanych przez turystów. Wkrótce powstaną nowe punkty sprzedaży lokalnych produktów;

- od lipca 2020 r. nieprzerwanie przeprowadzano wydarzenie Zagórzańska Msza św. – nabożeństwa odprawiane są cyklicznie, w każdą pierwszą niedzielę miesiąca o godz. 14.00 - w okresie od maja do października w zabytkowym kościele w Kasinie Wielkiej, a od listopada do kwietnia w kościele parafialnym w Lubomierzu. Oprawę muzyczną Eucharystii przygotowują zespoły regionalne i orkiestry dęte z regionu, którzy po zakończeniu Mszy św. dają zgromadzonej publiczności koncerty i prezentują występy sceniczne. Wydarzeniu towarzyszy również kiermasz rękodzieła, ziół, pierników i innych produktów lokalnych. Po wprowadzeniu obostrzeń sanitarnych zrezygnowano z wydarzeń towarzyszących Zagórzańskiej Mszy św. W jej organizację zaangażowano KGW z terenu Gminy oraz sołectwo Kasina Wielka;
- prowadzono profil marki Zagórzańskie Dziedziny na Facebooku oraz na Instagramie. Posty na FB publikowane są przynajmniej 1 raz dziennie, ich przygotowaniem zajmuje się zespół redakcyjny w 3 osobowym składzie, a administratorem i publikatorem informacji jest pracownik ds. promocji Urzędu Gminy Mszana Dolna. Profil do tej pory polubiło 3195 osób; 3421 go obserwuje. Posty zamieszczane na FB marki Zagórzańskie Dziedziny cieszą się ogromnym zainteresowaniem, ich zasięg to nawet 300.000 osób. To ogromna promocja regionu. Posty marki na FB i IG udostępniane są na terenie całego kraju m. in. w mediach branżowych (np. sportowych), ale również za granicą (np. na Słowacji). Odbiorcy tego profilu to również mieszkańcy całej Europy;
- rozszerzono ofertę warsztatową Zagórzańskich Dziedzin. W tej chwili kreatorzy marki proponują 48 ciekawych, regionalnych warsztatów, które stanowią doskonałe uzupełnienie oferty obiektów noclegowych i turystycznych z regionu. Podczas warsztatów ich uczestnicy poznają region, lokalną kulturę i tradycje, mogą samodzielnie

doświadczyć i spróbować wielu aktywności charakterystycznych dla tutejszych mieszkańców oraz własnoręcznie wykonują pamiątkę z regionu;

- w weekendy czerwca, lipca i sierpnia na bazie zagórzańskiej oferty przeprowadzono otwarte warsztaty w miejscach szczególnie chętnie odwiedzanych przez turystów;
- promowano region poprzez sieć zagórzańskich questów, wydawano nagrody dla poszukiwaczy skarbów, którzy odnaleźli wszystkie zagubione w tym terenie koraliki;
- w ramach współpracy z różnego typu instytucjami (np. MODR, CDR, Fundacja MILA, Stowarzyszenie Cumulus itp.) kreatorom marki Zagórzańskie Dziedziny oraz właścicielom obiektów noclegowych i turystycznych z regionu, przedstawicielom NGO, rolnikom i przedsiębiorcom wielokrotnie proponowano udział w różnego typu szkoleniach – stacjonarnie i on – line - (np. z pisania wniosków grantowych, sprzedaży bezpośredniej, krótkich łańcuchów dostaw, Rolniczego Handlu Detalicznego, funkcjonowania gospodarstw agroturystycznych i Zagród Edukacyjnych, przepisów weterynaryjnych i skarbowych itp.);
- pozyskano do współpracy nowe osoby oraz instytucje i organizacje, których aktywności poszerzą i ubogacą ofertę Zagórzańskich Dziedzin;
- w ramach współpracy z lokalnymi NGO poszerzono ofertę Zagórzańskich Dziedzin poprzez realizację wniosków grantowych, na które dofinansowanie uzyskały aż 4 organizacje z terenu Gminy (ich projekty zostały bardzo wysoko ocenione przez ekspertów).

Czterech Partnerów marki lokalnej Zagórzańskie Dziedziny otrzymało granty na realizację nowych inicjatyw w ramach 2 Edycji Programu Grantowego MOWES – Subregion Sądecki.

Jego operatorem jest Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych MILA oraz Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych i Oświatowych CUMULUS.

Zagórzańskie projekty zostały bardzo wysoko ocenione przez ekspertów. Zajęły czołowe pozycje na liście rankingowej. A konkurencja była spora - do konkursu złożono 82 wnioski, z czego tylko 38 uzyskało dofinansowanie. Wśród nich znalazły się gminne Podmioty Ekonomii Społecznej i ich zadania:

- Koło Gospodyń Wiejskich Łętowe - Wypożyczanie strojów zagórzańskich sposobem na rozwój oraz ekonomizację działalności Koła Gospodyń Wiejskich Łętowe;
- Zagórzańscy Pasjonaci Stowarzyszenie Rękodzielników - Zagórzańska przygoda z gliną;
- Stowarzyszenie Miłośników Kultury Góralskiej „Pod Cyrłom” - Wzrost potencjału Stowarzyszenia Miłośników Kultury Góralskiej „Pod Cyrłom” poprzez przygotowanie oferty odpłatnych warsztatów muzyczno – tanecznych ”Pieca zadym nie troncojcie” oraz ich przetestowanie;
- Fundacja na Rzecz Rozwoju Kultury Zagórzańskiej - Wynajem Izby Pracy Twórczej na organizację imprez, warsztatów, prelekcji i innych form edukacji pozaszkolnej sposobem na rozszerzenie działalności odpłatnej Fundacji na Rzecz Rozwoju Kultury Zagórzańskiej w Kasince Małej.

Nowe aktywności Partnerów poszerzą i udoskonalą ofertę Zagórzańskich Dziedzin;

- po raz kolejny marka Zagórzańskie Dziedziny stała się przykładem dobrych praktyk. Podczas wizyt studyjnych zorganizowanych na tym terenie przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej tworzący swoje marki lokalne poznawali w praktyce mechanizmy służące budowaniu marki lokalnej opartej o partnerstwo trójsektorowe oraz potencjał miejsca.
 - Miodny Szlak i Karpating (którą reprezentowało Stowarzyszenie Skrawek Nieba) poznawały zagórzańską markę lokalną. Goście Zagórzańskich Dziedzin chłonęli informacje o tym szczególnym regionie przekazywaną im w sposób nieoczywisty – podróżując po miejscach, biorąc udział w warsztatach, smakując lokalnej kuchni...;
 - 37 przedstawicieli podmiotów ekonomii społecznej, organizacji społecznych, instytucji pomocowych z terenu subregionu południowego województwa świętokrzyskiego i 3 przedstawicieli Świętokrzyskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej, realizując

bardzo napięty i różnorodny program wizyty studyjnej, podpatrywało w Zagórzańskich Dziedzinach jak pod marką lokalną można skupić i rozwijać działania prospołeczne;

- przedstawiciele przedsiębiorstw społecznych z Radomia i okolic wszystkimi zmysłami doświadczali Zagórzańskich Dziedzin. Ludzie pełni pasji, talentów, pomysłów, bardzo otwarci na potrzeby drugiego człowieka, reprezentujący: Mazowiecki Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Przyjaźni”, Spółdzielnię Przystanek Kozienice, Fundację Radomskie, Spółdzielnię Pierrot i Róża oraz Stowarzyszenie Orzeł i Reszka dobrymi wzorami i praktykami inspirowali się w Zagórzańskich Dziedzinach. Stąd czerpali energię do swoich działań, ale zostawili też część siebie – swoich umiejętności, wrażliwości, zamiarów; swoich osobowości otwartych w dużej mierze na ludzi, którzy nie zawsze mogą sobie samodzielnie poradzić. Gospodarze zgotowali swoim gościom program obfitujący w wiele atrakcji, oparty o ofertę podmiotów, osób i instytucji skupionych wokół zagórzańskiej marki lokalnej;
- na przykładzie Zagórzańskich Dziedzin goście z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie, przedstawiciele Małopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Karniowicach, uczelni wyższych oraz organizacji pozarządowych poznali inicjatywy przedsiębiorcze na obszarach górskich i podgórskich. Podczas swojej wizyty studyjnej u Zagórzan dowiedzieli się o tym, jak w oparciu o potencjał obszaru i produkty markowe można rozwijać górskie i podgórskie tereny wiejskie. Zagórzańska marka lokalna, której budowę rozpoczęto w 2018r., stała się przykładem dobrej praktyki w tym zakresie. Ofertę stworzoną w oparciu o potencjał Regionu Zagórzańskiego poznało 20 osób z trzech województw: małopolskiego, podkarpackiego oraz śląskiego;
- słuchacze II roku studiów magisterskich z Państwowej Podhalańskiej Uczelni Zawodowej w Nowym Targu, z kierunku „Turystyka i rekreacja”, przyjechali do Zagórzańskich Dziedzin na praktyczne zajęcia terenowe dot. regionalnych produktów turystycznych. Goście Zagórzańskich Dziedzin zapoznali się z procesem budowy marki lokalnej w tym regionie i poznali przykłady produktu regionalnego. W praktycznej części spotkania chłonili region wszystkimi zmysłami; smakowali, dotykali, oglądali i rozkoszowali się zapachem oraz aromatem Zagórzańskich Dziedzin. Zapoznali się ze specyfiką funkcjonowania Partnerstwa Zagórzańskie Dziedziny. W praktyce poznali

wycinek działalności trzech członków tego zaszczytnego gremium; przekonali się jakie korzyści ze współpracy mają poszczególni Partnerzy;

- doświadczenia zebrane w procesie budowy marki lokalnej Zagórzańskie Dziedziny stały się tematem webinarium przeprowadzonego dla specjalistów i doradców CDR. Wzięło w nim udział 60 specjalistów i doradców zatrudnionych w ośrodkach doradztwa rolniczego oraz w Centrum Doradztwa Rolniczego. Głównym jego tematem było organizowanie społeczności lokalnych jako metoda aktywizacji mieszkańców wsi. Zagórzanie dzielili się z uczestnikami szkolenia swoją wiedzą i doświadczeniami. Na przykładzie procesu budowy marki lokalnej Zagórzańskie Dziedziny przedstawili metody, jakimi do wspólnego działania zachęcali mieszkańców swojego regionu, przedsiębiorców i przedstawicieli organizacji pozarządowych z tego terenu;

- przedstawiciele Gminy Obrazów z woj. świętokrzyskiego w powiecie sandomierskim przez dwa dni czerpali inspirację z Zagórzańskich Dziedzin. Goszczący u Zagórzan wójt Gminy Obrazów, przewodnicząca i wiceprzewodnicząca Rady Gminy Obrazów, pracownicy biblioteki oraz domu kultury i czynnie działający przedstawiciele organizacji pozarządowych poznawali trud wyzwania realizacji oraz piękno efektów marki Zagórzańskie Dziedziny;

- dziedzinne koła gospodyń: Śwarne Babki z KGW w Łętowem, KG Paradne Gospoście z Kasinki Małej (dwukrotnie), KGW Gospoście z Mszany Górnej oraz KGW z Kasiny Wielkiej Zagórzanki (dwukrotnie) wzięły udział w promocji produktów lokalnych zorganizowanej przez Starostwo Powiatowe w Limanowej w każdy piątek lipca, sierpnia i września b.r. Regionalnych Smaków Powiatu Limanowskiego można było spróbować na rynku w Limanowej. Na stoiskach można było również nabyć rękodzieło wytwarzane przez zagórzańskie gaździny;
- przy udziale Zagórzańskich Dziedzin oraz Gorczańskiego Parku Narodowego Zagórzańskie Gminy: Gmina Niedźwiedź, Gmina Mszana Dolna i Miasto Mszana Dolna zorganizowały Zielony Dzień Samorządowca;

- Zagórzańskie Dziedziny dołączyły do zaszczytnego grona miejsc polecanych przez portal VisitMałopolska na cel wypraw w rytmie eko. Obszar trzech zagórzańskich samorządów oraz jego bezpośrednie okolice, a także Gorczański Park Narodowy, został uznany za doskonałe miejsce do uprawiania ekoturystyki na ziemi sądeckiej. To wymarzony region dla turystów pragnących obcować z naturą i doświadczyć tego, co bliskie. Wspólnie z Dominiką Zarebą z Funduszu Partnerstwo stworzono ekoprzewodnik, który pomaga odnaleźć tutaj niezwykle miejsca podczas jednodniowej wycieczki, weekendowego wypadu, czy dłuższego wakacyjnego pobytu. Broszura promowana jest m. in. przez Województwo Małopolskie oraz Fundusz Partnerstwa;
- z zagórzańskim przytupem promowano kartę dań zagórzańskich składającą się z czterech zagórzańskich potraw wpisanych na Listę Produktów Tradycyjnych Województwa Małopolskiego i Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Sapka, zagórzańska zupa z korpieli na mleku, pierogi z suszonymi śliwkami i razowy kołoc na słoniu pieściły podniebienia gości z Liszek, Krakowa, Warszawy, Nowego Targu i całego regionu zagórzańskiego, którzy wybrali się na biesiadę zorganizowaną z tej okazji w Mszanie Dolnej (czerwiec 2021r.). W wydarzeniu wzięli również udział dziennikarze branżowych portali. Efektem spotkania jest umieszczenie zagórzańskich potraw w „Nasze TOP 10” popularnego portalu turystycznego „Góry dla Ciebie”;
- we współpracy ze Śwarnymi Babki z KGW Łętowe przeprowadzono kolejne etapy procedury wpisu zagórzańskich dań na Listę Produktów Tradycyjnych. 9 sierpnia 2021r. w Muzeum - Nadwiślańskim Parku Etnograficznym w Wygiełzowie i Zamku Lipowiec z powodzeniem i pochwałą Partnerki Zagórzańskich Dziedzin dokonały „obrony” swoich kandydatów przed Radą ds. Produktów Tradycyjnych i Dziedzictwa Kulinarnego. Obradom przewodniczył Łukasz Smółka, Wicemarszałek Województwa Małopolskiego. Łętowskie gaździny na posiedzenie zaszczytnego grona musiały przygotować do degustacji wszystkie zagórzańskie potrawy, które pretendowały do wpisu na ministerialną listę. W trakcie prezentacji zobowiązane były do przedstawienia szczegółowego procesu przygotowania tych dań oraz składu produktów niezbędnych do ich ugotowania. Odpowiadały również na szczegółowe pytania członków Rady dot.

historycznych korzeni wyrobu produktów, tradycyjnej technologii ich produkcji oraz pochodzenia surowców wykorzystywanych do ich wytworzenia. Poradziły sobie z tym wyzwaniem wysmienicie i - jako jedyne spośród wszystkich małopolskich kandydatów - uzyskały pochwałę, nie tylko za dbałość o tradycję i smak potraw, ale również za ogólną prezentację i sposób podania zagórzańskich dań. Wszystkie wnioski przedstawione przez Łętowianki zostały pozytywnie zaopiniowane przez członków Rady, przekazane do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Ten dokonał wpisu wszystkich czterech zagórzańskich dań na Listę Produktów Tradycyjnych;

- uczestnicy pierwszego spotkania Akademii Partnerstwa, którzy podczas jednego z lipcowych weekendów gościli w Rabce – Zdroju, w „dniu lokalnym” poznali Zagórzańskie Dziedziny. Działacze pozarządowi z całej Polski podczas prezentacji najlepszych praktyk dowiedzieli się o etapach powstawania zagórzańskiej marki lokalnej, poznali jej wyróżniki oraz dziedziny, na których kreatorzy oparli proces jej budowy. Spotkanie stało się też okazją do nawiązania nowych znajomości i zaproszenia gości do Zagórzańskich Dziedzin. Zaproszenie uzupełniły prezenty – kompendium wiedzy na temat Zagórzańskich Dziedzin – które pojechały z uczestnikami konferencji w każdy zakątek Polski. Efektem tej promocji są trzy wizyty zorganizowane w Zagórzańskich Dziedzinach dla przedstawicieli Mazowieckiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej i Świętokrzyskiego Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz Gminy Obrazów. Planowane są kolejne wizyty osób skupionych wokół organizacji i instytucji, których przedstawiciele wzięli udział w praktycznym poznawaniu budowy marki lokalnej oraz współpracy w zakresie partnerstwa trójsektorowego w Zagórzańskich Dziedzinach. Efektem jednej z tych wizyt jest zaproszenie do prezentacji marki Zagórzańskie Dziedziny w dwóch subregionach województwa mazowieckiego;
- rolnicy i KGW - Kreatorzy i Partnerzy Zagórzańskich Dziedzin wzięli udział w powiatowy etapie konkursu „Innowacyjna Małopolska - tradycyjne potrawy lokalne”. Wyłoniono najlepsze danie kulinarne i produkt lokalny. W jego wyniku KGW Olszówka i Janina Kochniarczyk z Łętowego reprezentowały Powiat Limanowski w etapie wojewódzkim konkursu. Wtedy to gaździny ze Stowarzyszenia Koło Gospodyń

Wiejskich Olszówka nagrodzono III miejscem w konkursie „Innowacyjna Małopolska – Tradycyjne Potrawy Lokalne” przeprowadzonym przez Małopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Karniowicach. Wyróżnienie w tym etapie konkursu otrzymała również Janina Kochniarczyk z Łętowego za „Bundz z zalewy ziołowej” przyporządkowany do kategorii „Produkt lokalny”;

- do konkursu na „Turystyczną Perłę Powiatu Limanowskiego 2021” zgłoszono zagórzańskich przedstawicieli. Do etapu finałowego konkursu wybrano 15 atrakcji, w tym aż 7 zagórzańskich;
- o miano Turystycznego Skarbu Małopolski dzięki Zagórzańskim Dziedzinom ubiegała się Baza Szkoleniowo - Wypoczynkowa Lubogoszcz w Kasince Małej, startująca w kategorii „Sielskie klimaty – wypoczynek na wsi” oraz Kasina Bike Park, na który można było zagłosować w kategorii „Unikatowa atrakcja turystyczna”. Baza Lubogoszcz otrzymała II miejsce w swojej kategorii;
- ogłoszono pierwszy konkurs na użytkowanie i posługiwanie się Znakiem Promocyjnym ZAGÓRZAŃSKIE DZIEDZINY. Zorganizowano spotkanie, podczas którego wyjaśniono zasady przyznawania tego znaku jakości, powołano Kapitułę oceniającą złożone w ramach konkursu wnioski i decydującą o przyznaniu znaku. Należą do niej: Olga Gałek – specjalista ds. marek lokalnych, Wiceprezes Fundacji Miejsc i Ludzi Aktywnych MILA, animatorka marki Zagórzańskie Dziedziny; Katarzyna Ceklarz – dr nauk humanistycznych w zakresie etnologii i antropologii kulturowej, socjolog; w wykładowca Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu, kierunek turystyka i rekreacja; przewodnik beskidzki i tatrzański; Marek Panek – radca prawny, przewodnik beskidzki, propagator podróży, turystyki górskiej i aktywnego stylu życia; Andrzej Zarych – Dyrektor Małopolskiego Centrum Kultury Sokół oraz ks. Jan Zając – wieloletni kapelan leśny Młodzieżowego Ośrodka Rekreacyjno – Rekreacyjnego na Śnieżnicy w Kasinie Wielkiej, ogromny popularyzator turystyki górskiej i kultury ludowej.

Przygotowując się do ogłoszenia tego konkursu opracowano i zatwierdzono Regulamin przyznawania, używania i posługiwania się Znakiem Promocyjnym ZAGÓRZAŃSKIE DZIEDZINY. Celem znakowania produktów, usług i inicjatyw związanych z Regionem Zagórzańskim jest:

- 1) wsparcie przedsiębiorczości i rozwój ekonomii społecznej w Regionie Zagórzańskim, w oparciu o zasoby lokalnego środowiska: dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze, ze szczególnym uwzględnieniem pasji i aktywności mieszkańców oraz produktów lokalnych,
- 2) aktywizacja mieszkańców w kierunku rozwoju ekonomii społecznej i angażowania się w rozwój Regionu,
- 3) wyróżnienie produktów i usług o najwyższej jakości, wartościowych dla budowania Marki lokalnej ZAGÓRZAŃSKIE DZIEDZINY oraz tożsamości mieszkańców,
- 4) wsparcie spójnej i zintegrowanej oferty turystycznej Regionu Zagórzańskiego,
- 5) tworzenie międzysektorowych sieci współpracy i wspólna promocja wyjątkowych produktów i usług oznakowanych Znakiem Promocyjnym ZAGÓRZAŃSKIE DZIEDZINY,
- 6) wymiana wiedzy i doświadczeń w procesie wdrażania i promocji Znak Promocyjnego ZAGÓRZAŃSKIE DZIEDZINY z partnerami lokalnymi oraz zewnętrznymi na poziomie krajowym i międzynarodowym,
- 7) dążenie do podnoszenia jakości produktów, usług i inicjatyw oznaczonych Znakiem Promocyjnym ZAGÓRZAŃSKIE DZIEDZINY,
- 8) mobilizowanie lokalnej społeczności i lokalnych przewag konkurencyjnych na rzecz rozwoju Regionu Zagórzańskiego.

Znak Promocyjny ZAGÓRZAŃSKIE DZIEDZINY stanowi słowno-graficzny znak towarowy, do którego jako utworu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych pełnię praw autorskich majątkowych posiada Gmina Mszana Dolna. To właśnie ten samorząd uzyskał w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej ochronę Znak Promocyjnego Zagórzańskie Dziedziny;

- Zagórzańskie Dziedziny stały się przystankiem w drodze małopolskich seniorów. Organizatorzy wizyty studyjnej, która odbyła się w ramach projektu „Rady Seniorów –

dialog, partycypacja, samoorganizacja” realizowanego przez Fundację Miejsc i Ludzi Aktywnych MILA ze środków programu wieloletniego na rzecz Osób Starszych „Aktywni+” na lata 2015 – 2021, swój przystanek w trasie postanowili zrobić właśnie u Zagórzan i wykorzystać ten krótki czas na przekonanie zagórzańskich seniorów do utworzenia na tym terenie swoich rad. Spotkanie było przede wszystkim okazją do wzajemnej prezentacji, ale nic nie stało na przeszkodzie, aby taka właśnie integracja odbyła się w anturażu przygotowanym przez kreatorów marki lokalnej Zagórzańskie Dziedziny;

- bogatą ofertę Zagórzańskich Dziedzin przedstawiono seniorom z całego kraju podczas Senioraliów zorganizowanych w Parku Jordana w Krakowie. Barwne stoisko zagórzańskiej marki lokalnej i jej partnerów było cały czas oblegane; seniorzy dopytywali się o możliwości i warunki spędzania wolnego czasu u Zagórzan; chętnie wysłuchiwali propozycji kreatorów Zagórzańskich Dziedzin, notowali kontakty do konkretnych miejsc, w których mogą zorganizować swój pobyt, zabierali ulotki z informacjami na temat atrakcji regionu i możliwości udziału w dodatkowych aktywnościach organizowanych na tym terenie;
- o zakresie współpracy, sieciowaniu marek lokalnych i wspólnych przedsięwzięciach promocyjnych podczas dwudniowej wizyty stażowej na Sądecczyźnie dyskutowali przedstawiciele Zagórzańskich Dziedzin z kreatorami dwóch małopolskich marek lokalnych: Miodnego Szlaku i Karpatingu. Zagórzanie, goszczący w ramach rewizyty zorganizowanej przez Miodny Szlak na terenie Powiatu Nowosądeckiego spotkali się tam również ze Stowarzyszeniem Skrawek Nieba (reprezentującym Karpating) oraz Fundacją Miejsc i Ludzi Aktywnych MiLA. W progach Miodnego Szlaku swoich gości powitał sam Starosta Nowosądecki Marek Kwiatkowski, który wraz z Justyną Tokarczyk Dyrektor Biura Promocji Organizacji Pozarządowych Starostwa Powiatowego w Nowym Sączu, skupił się na prezentacji marki „Sądeckie zaprasza” kreowanej przez ten samorząd, a rozwijającej się we współpracy z Miodnym Szlakiem. Gospodarzy wizyty na spotkaniu reprezentowała Renata Stelmach, Prezes Fundacji Po Zdrowie do Natury, inicjator tej marki. To właśnie w tym miejscu wytrysło źródło wspólnych działań promocyjnych zaprzyjaźnionych marek lokalnych. Wszystkie odwiedzane podczas

spotkania miejsca otwierał jeden klucz – były to podmioty pretendujące do uzyskania Znak Promocyjnego Miodny Szlak. Kreatorzy Zagórzańskich Dziedzin, którzy złożyli wnioski o uzyskanie Znak Promocyjnego Zagórzańskie Dziedziny, mogli się osobiście przekonać jak ich sąsiedzi przygotowują się do wdrożenia markowego znaku;

- na stronie głównej www.onet.pl, oraz w popularnym blogu turystycznym www.travelovelove.pl ukazał się tekst „Zagórzańskie Dziedziny – kultura i tradycja z pogranicza Beskidu Wysp[owego i Gorców”. Można go też przeczytać w profilu TraveloveLove w mediach społecznościowych oraz w portalu turystycznym www.gorydlaciebie.pl (tekst podpisany jest pod informację o zagórzańskich potrawach) i profilu Góry dla Ciebie na FB. Jest to kompendium wiedzy o zagórzańskiej marce lokalnej, tych którzy ją tworzą oraz o kulturze, tradycjach i przyrodzie regionu. O tej publikacji pisały również media lokalne;
- na antenie TVP 3 Kraków wyemitowany został reportaż, w którym wystąpili Partnerzy Zagórzańskich Dziedzin. Cztery zagórzańskie potrawy – sapka, zupa z korpeli na mleku, razowy kołoc na słoniu i pierogi z suszonymi śliwkami stały się przykładem funkcjonowania innowacyjnych form krótkich łańcuchów dostaw żywności i produktu lokalnego w działaniach kół gospodyń wiejskich. W nagraniu reportażu wzięły udział „dziedzinne” stowarzyszenia: Śwarne Baki z KGW Łętowe oraz kapela rodziny Kościelniaków z Olszówki działająca w ramach Stowarzyszenia Miłośników Kultury Góralskiej Pod Cyrłem z Olszówki. Studio nagrań zorganizowano w gościnnych progach Moniki i Józefa Kościelniaków;
- w ramach działalności Zagórzańskiego Centrum Wolontariatu, które jest owocem współpracy z marką Zagórzańskie Dziedziny, zaangażowania i współpracy z partnerami zagórzańskiej marki lokalnej w Bazie Lubogoszcz zorganizowano pierwszy zjazd integracyjno - formacyjny wolontariuszy działających na terenie Gminy Niedźwiedź i Gminy Mszana Dolna. Uczestnikami zjazdu byli uczniowie szkół podstawowych należących do Szkolnych Kół Wolontariatu, które zostały certyfikowane podczas Gali Wolontariatu 2021;

Promocja marki w mediach społecznościowych, branżowej konferencji, w czasie wizyt stażowych, a także webinarów spowodowała ogromne zainteresowanie regionem. Wiele młodych marek lokalnych zwróciło się do koordynatora Zagórzańskich Dziedzin z prośbą o przygotowanie planów wizyt stażowych lub studyjnych. Na 2022 rok zaplanowano kolejne takie wizyty.

W dalszym ciągu prowadzona jest aktywizacja NGO, przedsiębiorców działających w branży turystycznej i okołoturystycznej, lokalnych rolników i mieszkańców, którzy angażując swój potencjał w budowę marki pomogą rozbudować i wzbogacić ofertę turystyczną regionu.

Bardzo ważnym aspektem działań marki jest komunikacja wewnętrzna – pokazanie mieszkańcom regionu jego potencjału, miejsc i osób, z których mogą być dumni i które mogą polecać swoim gościom. Okazuje się bowiem, że najczęściej mieszkańcy poszczególnych miejscowości zupełnie nie znają obszaru, w którym mieszkają i w wielu miejscach nie byli nigdy...

Informacje o wszystkich podejmowanych działaniach i inicjatywach na bieżąco są zamieszczane na stronie www.mszana.pl, publikowane są w gazecie gminnej i w mediach lokalnych. Na stronie informacyjnej Gminy Mszana Dolna stworzona została zakładka dedykowana Zagórzańskim Dziedzinom, w których zgromadzono wszelkie informacje na temat procesu jej tworzenia i wypracowanej oferty. Treści promocyjne publikowane są również w utworzonym w lipcu 2020 r. profilu marki na Facebooku. Po podpisaniu Partnerstwa banerki kierujące na profil marki oraz zakładki poświęcone Zagórzańskim Dziedzinom zostały umieszczone w mediach Partnerów Zagórzańskich Dziedzin.

Część powyższych działań przeprowadzono bezpłatnie, część sfinansowano z budżetu Gminy Mszana Dolna oraz pozostałych Partnerów i Kreatorów Zagórzańskich Dziedzin. W trakcie wydarzeń z ich udziałem dostrzeżono potrzeby „organizacyjne” dlatego pod koniec roku zakupiono namioty i ich wyposażenie, aby służyły skupionym wokół Zagórzańskich Dziedzin do szeroko pojętej promocji regionu.

Wydatkowane z budżetu Gminy Mszana Dolna środki finansowe przeznaczono na:

- zakup dwóch namiotów promocyjnych i ich wyposażenia – 8.579,98 zł.
- lekka ścianka promocyjna – 1612,53 zł.
- statuetka Znaku Promocyjnego ZAGÓRZAŃSKIE DZIEDZINY – 2.000,00 zł
- gadżety promocyjne (kubki, balony, woreczki bawełniane, naklejki, długopisy, kominy) – 5.678,91 zł.
- inne wydatki związane z organizacją wyjazdów promocyjnych oraz opłata patentowa na 10 lat–3.786,42 zł.

Ponadto budowę marki Zagórzańskie Dzia dziny finansują:

- „Małopolski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej – Subregion Sądecki”
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020, Poddziałanie 6.1.3 Rozwój instytucji kultury oraz udostępnianie dziedzictwa kulturowego, Typ projektu B (dokumentowanie, zachowanie i upowszechnianie dziedzictwa niematerialnego)
- Fundusz Inicjatyw Obywatelskich
- Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych MILA
- Partnerzy Zagórzańskich Dziedziny
- Kreatorzy Marki Gminy Mszana Dolna (w tym NGO).

Opieka nad zabytkami:

W ramach gminnego Programu opieki nad zabytkami w 2021 r. zostały wykonane prace konserwatorskie oraz restauratorskie przy sześciu stellach na cmentarzu wojennym nr 364 w Kasinie Wielkiej. Na ten cel pozyskano dotację w wysokości 12 000,00 z programu „Groby i cmentarze wojenne w kraju” ze środków finansowych Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, 3 000,00 – przeznaczono ze środków własnych Gminy Mszana Dolna. Całkowity koszt prac wyniósł 15 000,00 zł. W 2021 r. został odnowiony obelisk upamiętniający

egzekucję gimnazjalistów w grudniu 1943 r., znajdujący się naprzeciwko cmentarza w Kasinie Wielkiej. Pozyskano środki finansowe w wysokości 7 000,00 – darowizna ze środków Fundacji ORLEN, w ramach Programu „Czuwamy! Pamiętamy!”, 1610,00 zł przeznaczono ze środków własnych Gminy Mszana Dolna. W ramach zadania wykonano prace porządkowe przy pomniku oraz zamontowano dwie tablice informacyjne, wykonano betonową wylewkę zabezpieczającą podstawę pomnika przed wilgocią oraz postawiono krawężniki i obsypano podłoże kamieniem. Pomnik został także oczyszczony z mchów i porostów, odnowiono metalowe napisy i krzyż, zamontowano nową podstawkę na znicze. Zostały wycięte również gałęzie, zasłaniające dojście do pomnika. Całkowity koszt prac wyniósł 8610 zł. Ponadto wykonano dwa programy prac konserwatorskich: kapliczki w Łętowem (środki na ten cel w wysokości 18455 zł, zostały przekazane Gminie Mszana Dolna w formie darowizny od właściciela obiektu) oraz kapliczki w Olszówce: (środki w wysokości 1500,00 zł ze środków własnych gminy). W lipcu 2021 r. Gmina Mszana Dolna podpisała umowę z Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych Artur Zys na nieodpłatną konserwację wieży czołgu Vickers, znajdującego się na przysiółku Mogiła w Kasinie Wielkiej. Prace mają zostać ukończone do 1 września 2022 r. Prace są realizowane w porozumieniu z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w Krakowie.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi:

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi na rok 2021 został przyjęty uchwałą Nr XXVIII/298/20 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 30 listopada 2020 r. w sprawie uchwalenia Programu Współpracy Gminy Mszana Dolna z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2021 zmienionej uchwałą nr XXIX/303/20 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 29 grudnia 2020 r.

Zarządzeniem Nr 265/20 Wójta Gminy Mszana Dolna z dnia 10 grudnia 2020 r. został ogłoszony otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Rodzajami zadań publicznych były zadania z dziedziny upowszechniania kultury oraz z dziedziny upowszechniania kultury fizycznej i sportu, na podstawie których organizacje pozarządowe w otwartym konkursie ofert, złożyły 28 ofert, z czego cztery odrzucono. Zarządzeniem Nr 65/21 Wójta Gminy Mszana Dolna

z dnia 29 marca 2021 r. został ogłoszony II otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego. Rodzajami zadań publicznych były zadania z dziedziny upowszechniania kultury oraz z dziedziny upowszechniania kultury fizycznej i sportu, na podstawie których organizacje pozarządowe w otwartym konkursie ofert, złożyły 4 oferty. W wyniku rozstrzygnięcia obydwu konkursów podpisano 28 umów z organizacjami pozarządowymi. Na podstawie art. 19a podpisano umowy z dwoma organizacjami pozarządowymi. Gmina Mszana Dolna w 2021 roku wspierała działalność organizacji pozarządowych, poprzez udzielanie dotacji na realizację zleconych zadań publicznych.

Organizacjom pozarządowym w 2021 roku przekazano kwotę 163 600,00 złotych na realizację zadań z dziedziny upowszechniania kultury (z czego zrealizowano 163 600,00 złotych) oraz kwotę 205 000,00 złotych w dziedzinie upowszechniania kultury fizycznej i sportu (z czego zrealizowano 203 048,61 złotych). Ogółem za 2021 rok w ramach otwartych konkursów ofert wykonano kwotę: 366 648,61 zł, a w ramach realizacji zadania publicznego w trybie art. 19 a ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariatu wykonano kwotę 12 000,00 złotych.

Wszystkie organizacje pozarządowe rozliczyły przekazane dotacje na podstawie złożonych sprawozdań rocznych i półrocznych. Stowarzyszenie KJ Apacz zwróciło do budżetu gminy kwotę dotacji w wysokości 1951,39 zł., w tym 1800,00 zł – jako dotacja nienależnie pobrana, 151,39 zł – jako dotacja pobrana w nadmiernej wysokości. Część organizacji wystąpiło do Wójta Gminy Mszana Dolna, z prośbą o zmianę warunków realizacji zadania, na podstawie aneksów do umów.

Dofinansowanie zadań w dziedzinie kultury otrzymały następujące organizacje:

1. Ochotnicza Straż Pożarna w Mszanie Górnej:

- Uczestnictwo w uroczystościach gminnych, kościelnych i patriotycznych;
- Organizacja warsztatów muzycznych oraz prób łącznie 60 godz. dla członków orkiestry;
- Organizacja zajęć indywidualnych z gry na instrumentach, głównie dla dzieci i młodzieży łącznie 60 godz.

2. Związek Podhalań. Oddział Górali Zagórzańskich w Lubomierzu:

- Realizacja warsztatów dla dzieci i młodzieży z gry na instrumentach smyczkowych (2 razy w tygodniu dla 20 osób);
- Występ dzieci podczas Mszy św. w kościele w Lubomierzu.

3. Stowarzyszenie Folklorystyczne „Olszowianie”:

- Realizacja zajęć dla dzieci ze śpiewu, tańca i gry na instrumentach smyczkowych oraz edukacji kulturalnej (60 osób);
- Organizacja czasu wolnego poprzez wyjazd na warsztaty edukacyjno-integracyjne;
- Udział zespołu w przeglądach folklorystycznych.

4. Stowarzyszenie „Przyjaciele Łostówki”:

- Realizacja warsztatów muzycznych, nauki gry na instrumentach dla dzieci (ok. 25 godzin);
- Organizacja warsztatów tanecznych dla dzieci (ok. 15 godzin).

5. Stowarzyszenie „Dolina Mszanki”:

- Spędzanie czasu wolnego w sposób aktywny na cotygodniowych próbach (ok. 50 godzin prób);
- Udział w festiwalach folklorystycznych, m.in. „Słaza Limanowska”, Międzynarodowy Festiwal Kolęd i Pastorałek, Beskidzka Podkowiecka.

6. Stowarzyszenie „KGW Olszówka”:

- Organizacja Konkursu Palm Wielkanocnych w Olszówce, w którym wzięły udział dzieci;
- Udział Stowarzyszenia KGW Olszówka w Słazie Limanowskiej;
- Wyjazd integracyjny do Sandomierza.

7. Stowarzyszenie Łętowanie:

- Organizacja warsztatów wokalnych, tanecznych i instrumentalnych dla grupy 40 osób;
- Organizacja wyjazdu integracyjno-promującego do Warszawy dla grupy 60 osób - członków zespołu wraz z rodzinami;
- Realizacja zajęć sportowo-ruchowych dla dzieci na basenie (łącznie 49 dzieci);
- Realizacja zajęć z aquaaerobiku dla 13 osób dorosłych.

8. Ochotnicza Straż Pożarna w Kasince Malej:

- Organizacja prób orkiestry i przygotowanie nowego repertuaru koncerty i festiwale (raz w tygodniu po 2 godz.);
- Udział orkiestry w uroczystościach na terenie wsi, gminy Mszana Dolna i całego kraju, m.in. uroczystościach odpustowych w Kalwarii Zebrzydowskiej, procesji ku czci św. Stanisława w Krakowie na Skałce, Dożynkach Jasnogórskich w Częstochowie;
- Nauka gry na instrumentach dla młodzieży;
- Próby orkiestry raz w tygodniu dla grupy 20 osób.

9. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów. Oddział w Mszanie Dolnej:

- Zagospodarowanie wolnego czasu dla seniorów z terenu Gminy Mszana Dolna poprzez organizację wyjazdu do Lichenia, Torunia i Kalisza dla 30 osób.

10. Stowarzyszenie Zagródczańska Wspólnota Kulturalna „Zagródcanie”:

- Warsztaty muzyczne, nauka gry i zajęcia muzyczne w ramach działalności Orkiestry Dętej „Sami Swoi” oraz scholi „Jedność”.
- Organizacja wyjazdu integracyjnego Orkiestry Dętej „Sami Swoi” do Warszawy.

11. Stowarzyszenie Muzyczne „Echo Zagórzan”:

- Nauka gry na instrumentach 30 nowych członków orkiestry;
- Organizacja prób dla dotychczasowych członków orkiestry (1 raz w tygodniu);
- Udział w uroczystościach kościelnych i gminnych (m.in. uroczystość patriotyczna na Mogile w Kasinie Wielkiej, z okazji rocznicy wybuchu II wojny światowej”).

12. Stowarzyszenie „Razem w Rabie”:

- Organizacja wyjazdu integracyjnego oraz warsztatów tanecznych i instrumentalnych dla 50 osób;.

13. Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Kasina Wielka:

- Możliwość aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców wsi Kasina Wielka poprzez organizację prób wokalnych i tanecznych dla członków zespołu;
- Wyjazd zespołu na festiwal do Żywca (41 osób);
- Występy zespołu na uroczystościach wsi Kasina Wielka, Gminy Mszana Dolna;
- Wyjazd szkoleniowo-integracyjny zespołu w Bieszczady.

14. Stowarzyszenie Filmowe – Wyspy Kultury:

- Organizacja 31 godz. warsztatów filmowo-fotograficznych dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych z terenu Gminy Mszana Dolna.

15. Koło Gospodyń Wiejskich „Paradne Gosposie” z Kasinki Małej:

- Organizacja warsztatów kulinarnych i rękodzielniczych dla młodzieży i dorosłych;
- Wyjazd do Galerii Stanisława Dobrowolskiego dla dzieci i dorosłych;
- Wyjazd na obóz do Sarbinowa. Organizacja treningów, zajęć na basenie, przejażdżek rowerowych oraz szkolenie z zakresu zdrowego żywienia (7 dni, 34 uczestników).

16. Koło Gospodyń Wiejskich „Zagórzanki” z Kasiny Wielkiej:

- Organizacja imprezy integracyjnej dla lokalnej społeczności „Andrzejki z Tradycją” (ok. 80 osób).

17. Ludowy Klub Sportowy „Witów Ski” Mszana Górna:

- Zajęcia sportowe dla młodzieży, nauka zdrowych nawyków, zapobieganie patologiom społecznym;
- Udział w zawodach sportowych na szczeblu krajowym i regionalnym (6 wyjazdów startowych);
- Organizacja obozów sportowych dla młodzieży m.in. w Jeleniej Górze.

18. „Zagórzański Klub Sportowy” Kasina Wielka:

- Szkolenie dzieci i młodzieży z biegów narciarskich oraz biathlonu (20 osób, dwa razy w tygodniu);
- Uczestnictwo w zawodach sportowych.

19. Stowarzyszenie „Budujemy Sukces”:

- Organizacja zajęć sportowych, treningów i szkoleń dla grupy ok. 130 dzieci;
- Przeprowadzenie kampanii prozdrowotnej wśród młodzieży;
- Udział w ok. 80 meczach piłkarskich.

20. Ludowy Klub Sportowy „ZENIT” Kasinka Mała:

- Szkolenie młodzieży w zakresie piłki nożnej, zajęcia dla grupy 60 osób po dwa treningi tygodniowo;
- Udział w rozgrywkach na szczeblu regionalnym i krajowym.

21. Klub Sportowy „OSTRA” Olszówka- Raba Niżna:

- Prowadzenie zajęć sportowych dla 56 osób, podczas których kładzie się również nacisk na przestrzeganie zasad fair play oraz kształtowanie osobowości zawodników;
- Organizacja zawodów sportowych oraz udział w turniejach piłkarskich (rozegrano 22 mecze ligowe).

22. Małopolski Klub Karate:

- Prowadzenie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży (22 osoby);
- Organizacja Mikołajkowego Turnieju Sprawnościowego.

23. Uczniowski Klub Sportowy „KORYO”:

- Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży w różnych kat. wiekowych;
- Udział zawodników w zawodach na szczeblu krajowym, m.in. Mistrzostwa Polski Juniorów, Puchar Polski).

24. Stowarzyszenie Rugby Club Gorce:

- Organizacja treningów i zajęć dla grupy około 25 dzieci z terenu gminy (180 godzin);
- Udział w 4 turniejach sportowych;
- Udział w 4 obozach sportowych, konsultacjach oraz zgrupowaniach.

25. Stowarzyszenie KJ Apacz:

- Organizacja szkoleń z jazdy konnej dla 8 zawodników;
- Udział w zawodach (ponad 50 startów).

26. Stowarzyszenie Klub Sportowy „Błyskawica”:

- Organizacja 200 godz. zajęć z gimnastyki korekcyjnej dla 60 dzieci;
- Nauka zdrowego stylu życia.

27. Ochotnicza Straż Pożarna w Lubomierzu:

- Organizacja obozu wypoczynkowo-szkoleniowego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Mszana Dolna 42 dzieci);
- Propagowanie aktywności fizycznej i zdrowych nawyków.

28. Ludowy Klub Sportowy „WITÓW”:

- Organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży w trzech kat. wiekowych, dla grupy 30 uczestników;
- Udział w zawodach i turniejach piłkarskich.

Dofinansowanie zadań w dziedzinie kultury:

Lp.	Tytuł zadania	Organizacja realizująca zadanie	Wysokość przyznanego dofinansowania (zł)	Zrealizowano (zł)	Nie zrealizowano/ dotacja do zwrotu (zł)
1.	„Wycieczka historyczna do najstarszych miast Polski”	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów Zarząd Rejonowy w Mszanie Dolnej	4 000,00	4 000,00	-
2.	„Kultura ludowa naszą pasją”	Stowarzyszenie ‘Razem w Rabie’	11 000,00	11 000,00	-
3.	„Upowszechnianie kultury ludowej wśród dzieci i młodzieży – poprzez warsztaty dla dzieci i młodzieży z zakresu edukacji muzycznej, w tym nauki śpiewu, tańca i gry na instrumentach smyczkowych oraz	Stowarzyszenie Folklorystyczne „OLSZOWIANIE ”	10 000,00	10 000,00	-

	edukacji kulturalnej, a także zakup brakujących elementów strojów regionalnych”				
4.	Upowszechnianie kultury wśród Łętowian	Stowarzyszenie Łętowianie	12 000,00	12 000,00	-
5.	„Popularyzowanie tradycji i folkloru zagórzańskiego”	Stowarzyszenie „Przyjaciele Łostówki”	10 000,00	10 000,00	-
6.	„Warsztaty filmowo-fotograficzne dla mieszkańców Gminy Mszana Dolna (dzieci, młodzieży i dorosłych)”	Stowarzyszenie Filmowe „Wyspy Kultury”	5 600,00	5 600,00	-
7.	„Kultura i tradycja u Zagórzan”	Stowarzyszenie Koło Gospodyń Wiejskich Olszówka	6 000,00	6 000,00	-
8.	„Dbajmy o tradycję”	Stowarzyszenie Zagródczańska Wspólnota Kulturalna „Zagródcanie”	10 000,00	10 000,00	-
9.	„Pół wieku pielęgnowania tradycji regionu Zagórzańskiego – 50-lecie zespołu Kasinianie-Zagórzanie”	Stowarzyszenie Rozwoju i Odnowy Wsi Kasina Wielka	17 000,00	17 000,00	-
10.	„Upowszechnianie kultury muzycznej przez Orkiestrę OSP w Mszanie Górnej”	Ochotnicza Straż Pożarna w Mszanie Górnej	17 000,00	17 000,00	-
11.	„Zagórzanie +”	Dolina Mszanki	17 000,00	17 000,00	-

12.	„Upowszechnianie kultury muzycznej poprzez grę na instrumentach smyczkowych”	Związek Podhalań Oddział Górali Zagórzańskich w Lubomierzu	10 000,00	10 000,00	-
13.	„Orkiestra dęta Echo Zagórzan uczy i promuje muzykę wśród mieszkańców wioski i Gminy Mszana Dolna”	Stowarzyszenie Muzycznym Echo Zagórzan	17 000,00	17 000,00	-
14.	„Echo Gór – wierni muzyce i tradycji zagórzańskiej”	Ochotnicza Straż Pożarna w Kasince Małej	17 000,00	17 000,00	-
RAZEM:			163 600,00	163 600,00	-

Dofinansowanie zadań w zakresie kultury fizycznej i sportu:

L.p.	Tytuł zadania	Organizacja realizująca zadanie	Wysokość przyznanego dofinansowania (zł)	Zrealizowano (zł)	Nie zrealizowano / dotacja do zwrotu (zł)
1.	„Obóz wypoczynkowo-szkoleniowy dla dzieci z młodzieżowych drużyn pożarniczych z terenu Gminy Mszana Dolna (kolonia w Margoninie)”	Ochotnicza Straż Pożarna w Lubomierzu	10 000,00	10 000,00	-
2.	„I Ty możesz zostać mistrzem” – w dyscyplinie Taekwondo Olimpijskie”	Uczniowski Klub Sportowy KORYO Mszana Dolna	16 000,00	16 000,00	-
3.	„Kompleksowe szkolenie piłkarskie”	Stowarzyszenie „Budujemy Sukces”	16 000,00	16 000,00	-

4.	„Gry i zabawy z piłką nożną. Szkolenie młodzieży”.	Klub Sportowy „OSTRA” Olszówka – Raba Niżna	20 000,00	20 000,00	-
5.	„Karate OYAMA – antidotum na wszystko i dla wszystkich”	Małopolski Klub Karate	2 000,00	2 000,00	-
6.	Zdrowo i sportowo III	Stowarzyszenie Łętowianie	6 000,00	6 000,00	-
7.	Wszyscy gramy w rugby	Rugby Club Gorce	25 000,00	25 000,00	-
8.	„W 21 roku działalności szukamy kolejnych mistrzów nart biegowych”	Ludowy Klub Sportowy „Witów ski”	36 000,00	36 000,00	-
9.	Taniec z elementami gimnastyki korekcyjnej”	Stowarzyszenie Klub Sportowy „Błyskawica”	5 000,00	5 000,00	-
10.	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży”	Ludowy Klub Sportowy Witów Mszana Górna	10 000,00	10 000,00	-
11.	„Rozwój piłki nożnej. Szkolenie młodzieży”	Ludowy Klub Sportowy „ZENIT” Kasinka Mała	20 000,00	20 000,00	-
12.	„Trzymaj formę w każdym wieku”	Stowarzyszenie Koło Gospodyń „PARADNE GOSPOSIE” z Kasinki Małej	4 000,00	4 000,00	-
13.	„Rozwój kultury fizycznej poprzez biegi narciarskie i biathlon”	Zagórzański Klub Sportowy	20 000,00	20 000,00	-
14.	„Jeździectwo”	Stowarzyszenie KJ Apacz	15 000,00	13 048,61	1951,39
RAZEM:			205 000,00	203 048,61	1951,39

Dofinansowanie zadań publicznych na podstawie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego:

Lp.	Tytuł zadania	Organizacja realizująca zadanie	Wysokość przyznanego dofinansowania (zł)	Zrealizowano (zł)	Nie zrealizowano / dotacja do zwrotu (zł)
1.	„Moje dziedzictwo”	Stowarzyszenie „Paradne Gosposie”	6 000,00	6 000,00	-
2.	„Andrzejki z tradycją”	Koło Gospodyń Wiejskich „Zagórzanki” z Kasiny Wielkiej	6 000,00	6 000,00	-
		RAZEM:	12 000,00	12 000,00	-

Rozdział XI

Inwestycje gminne, zagospodarowanie przestrzenne

Działania w tym obszarze podejmowane są w oparciu o następujące dokumenty strategiczne:

- Strategia Rozwoju Gminy na lata 2017 – 2023
- Gminny Program Rewitalizacji na lata 2017 - 2023
- Gminny Program Ochrony Środowiska

Działania planistyczne:

W roku 2021 kontynuowane były czynności planistyczne w zakresie opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna w następujących etapach;

- ponowne wyłożenie do publicznego wglądu projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna wraz z prognoza oddziaływania na środowisko; od 22 kwietnia do 20 maja 2021r.
- dyskusja publiczna dotycząca projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna; 12 maja 2021r.
- składanie uwag do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna; do 10 czerwca 2021r.
- rozpatrzenie uwag do projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna.

W dniu 9 lipca 2021 r. Rada Gminy Mszana Dolna uchwaliła Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gm. Mszana Dolna.

Równolegle Wykonawca realizuje umowę obejmującą wykonanie usługi dla zamówienia publicznego pn.: „Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mszana Dolna”. Projekty Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego są w trakcie sporządzania, na przełomie maja /czerwca 2022 r. zostaną przedłożone do uzgodnień.

Założony okres prac nad opracowaniem i sporządzeniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego Gminy Mszana Dolna dla sołectw: Glisne, Kasina Wielka, Kasinka Mała, Lubomierz, Łętowe, Łostówka, Mszana Górna, Olszówka, Raba Niżna; to okres od roku 2020 do 31.12.2022 r.

W roku 2021 zostały uchwalone następujące zmiany Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego:

- Uchwała Nr XXXVIII/400/21 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 30 sierpnia 2021r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Raba Niżna i Olszówka (obszar objęty zmianą planu w obrębie dz. ewid. nr 2561, 2562/4, cz. dz. ewid. nr 2554/8 w Rabie Niżnej oraz w części działki ewid. nr 138 w Olszówce).

Wyznaczono tereny produkcyjno – usługowe.

- Uchwała Nr XLII/443/21 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 29 listopada 2021r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Kasina Mała (obszar objęty zmianą planu w obrębie dz. ewid. nr 2713, 2714, 2715, 2716, 2732 oraz cz. dz. ewid. nr 2707/2 w Kasince Małej). Wyznaczono tereny usług publicznych.

- Uchwała Nr XLII/444/21 Rady Gminy Mszana Dolna z dnia 29 listopada 2021r. w sprawie uchwalenia zmiany mpzp Gminy Mszana Dolna, wsi Raba Niżna (obszar objęty zmianą planu w obrębie dz. ewid. nr 2345, 2346 cz. dz. ewid. nr 2344 w Rabie Niżnej)

Wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej – jednorodzinnej.

W 2021 r. przystąpiono do zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Mszana Dolna dla danych obszarów:

- Uchwała Nr XXXII/345/21 z dnia 26.03.2021r.
- Uchwała Nr XXXII/346/21 z dnia 26.03.2021r.
- Uchwała Nr XXXIX/408/21 z dnia 30.09.2021r.
- Uchwała Nr XXXIX/409/21 z dnia 30.09.2021r.
- Uchwała Nr XXXIX/410/21 z dnia 30.09.2021r.
- Uchwała Nr XXXIX/411/21 z dnia 30.09.2021r.
- Uchwała Nr XLI/421/21 z dnia 8.11.2021r.
- Uchwała Nr XLI/422/21 z dnia 8.11.2021r.
- Uchwała Nr XLI/423/21 z dnia 8.11.2021r.
- Uchwała Nr XLI/424/21 z dnia 8.11.2021r.

- Uchwała Nr XLI/425/21 z dnia 8.11.2021r.
- Uchwała Nr XLI/426/21 z dnia 8.11.2021r.
- Uchwała Nr XLI/427/21 z dnia 8.11.2021r.

W dniu 7.12.2021 zawarto umowę na wykonanie usługi dla zamówienia publicznego pn.: „Opracowanie Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Mszana Dolna wg załączonych Uchwał Rady Gminy Mszana Dolna”

Inwestycje w rozwój sieci kanalizacyjnej:

Gmina Mszana Dolna w 2021 r. zrealizowała budowę kanalizacji sanitarnej w Łętowym, Kasince Małej oraz Rabie Niżnej. W ramach, której wykonano 541 mb sieci kanalizacji sanitarnej.

Do kanalizacji sanitarnej zostało przyłączonych 11 budynków.

Koszt inwestycji zrealizowanych zadań wyniósł 200 576,93 zł i obejmował koszty robót budowlanych oraz nadzoru autorskiego i inwestorskiego.

Sieć wodociągowa:

Długość czynnej sieci wodociągowej na początek 2021 r. wynosiła (37,57) km, a na koniec (37,57) km. Dostęp do sieci wodociągowej w gminie posiada 29 % mieszkańców.

Sieć kanalizacyjna

W przypadku sieci kanalizacyjnej dane przedstawiają się następująco: 167,57 km na początku 2021 r. oraz 168,11 km na koniec roku.

Z kanalizacji korzysta 44 % mieszkańców Gminy Mszana Dolna. Do kanalizacji podłączonych jest blisko 1230 budynków mieszkalnych i podmiotów gospodarczych.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. istniało 1221 przyłączy do sieci kanalizacyjnej

Stan dróg na terenie gminy:

1. Drogi krajowe:

- 1) Droga krajowa DK 28 Zator-Medyka – w miejscowości Raba Niżna w km 72+650 – 77+900 i w miejscowości Kasina Wielka w km 85+090 – 90+500.

Łącznie dróg krajowych: 10,660 km

2. Drogi wojewódzkie:

- 1) Droga wojewódzka DW 964 Kasina Wielka-Biskupice Radłów w miejscowości Kasina Wielka w km od odc. 010 km 0+000 do odc. 020 km 1+300.
- 2) Droga wojewódzka DW 968 Lubień-Zabrzeż w miejscowości Kasinka Mała od odc. 010 km 2+500 do odc. 020 km 1+580 i w miejscowości Mszana Górna od odc. 040 km 0+010 do odc. 060 km 11+200

Łącznie dróg wojewódzkich: 26,500 km

3. Drogi powiatowe:

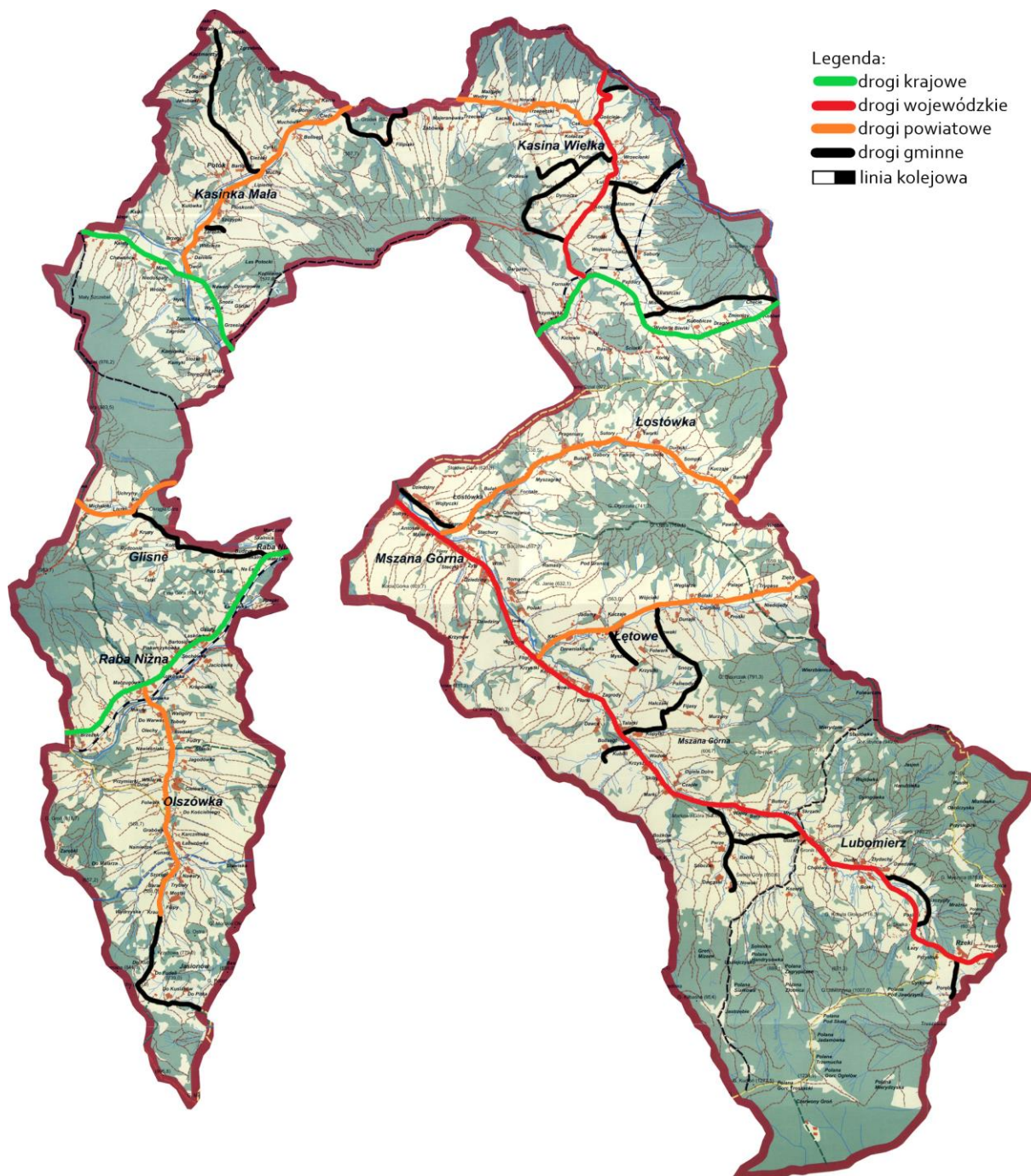
- 1) Droga powiatowa nr 1625K Tenczyn-Glisne-Mszana Dolna w km 4+543 - 6+347 (1,804 km)
- 2) Droga powiatowa nr 1626K Kasinka Mała-Węglówka-Kasina Wielka w km 0+000 – 4+629 i w km 6+871 – 9+468 (7,226 km)
- 3) Droga powiatowa nr 1616K Mszana Górna-Łostówka-Podłopień w km 0+000 - 6+246 (6,246 km)
- 4) Droga powiatowa nr 1615K Mszana Górna-Łętowe-Wilczyce w km 0+000 - 5+286 (5,286 km)
- 5) Droga powiatowa nr 1627K Raba Niżna-Olszówka w km 0+000 – 4+467 (4,467 km)

Łącznie dróg powiatowych: 25,170 km

4. Drogi gminne:

- 1) Droga gminna 604301K Kasina Wielka - Szymony – Gruszowiec – 5,230 km
- 2) Droga gminna 604302K Kasina Wielka - Stacja PKP – Skrzydlina – 1,850 km
- 3) Droga gminna 604303K Kasina Wielka - Pańskie – Krzykacze – 4,670 km
- 4) Droga gminna 604304K Kasina Wielka – Ługowina – 0,600 km
- 5) Droga gminna 604305K Mszana Górna - Bolisęgi–Konina – 0,700 km
- 6) Droga gminna 604306K Raba Niżna - Gęsia Szyja – Glisne – 3,018 km

- 7) Droga gminna 604307K Kasinka Mała – Łopuszne – 3,520 km
 - 8) Droga gminna 604308K Kasinka Mała - Filipiaki – Węglówka – 2,400 km
 - 9) Droga gminna 604309K Mszana Górna - Nowa Wieś – Łętowe – 3,770 km
 - 10) Droga gminna 604310K Lubomierz - Królewska Góra – 1,610 km
 - 11) Droga gminna 604311K Lubomierz - Frankówka – Przysłop – 1,650 km
 - 12) Droga gminna 604312K Olszówka – Jasionów – 2,800 km
 - 13) Droga gminna 604313K Lubomierz - Przysłop – Młyny – 1,060 km
 - 14) Droga gminna 604314K Królewska Góra - Złotniki - Centrum Wsi – 1,300 km
 - 15) Droga gminna 604315K Łostówka - Pod Skałą – 1,170 km
 - 16) Droga gminna 604316K Kasina Wielka - Cygale-Brzegi – 0,410 km
 - 17) Droga gminna 604317K Kasina Wielka - Pod rampe – 0,043 km
 - 18) Droga gminna 604318K Kasinka Mała - Widzisz Górne – 0,465 km
 - 19) Droga gminna 604319K Łętowe - Kuczaje-Krzystki – 0,790 km
- Łączna długość: 37,061 km.

Infrastruktura drogowa w gminie obejmowała na 1 stycznia 2021 r. 35,348 km dróg gminnych i 215 km dróg wewnętrznych. Na dzień 31 grudnia 2021 r. długość dróg gminnych zwiększyła się do 37,061 km, natomiast długość dróg wewnętrznych wynosi 214,5 km. Drogi asfaltowe stanowiły na początku 2021 r. 81,5% wszystkich dróg, a pod koniec roku ok 82%.

Stan dróg według Systemu Oceny Stanu Nawierzchni, w podziale na poszczególne kategorie dróg publicznych, był następujący:

- drogi 9 szt. – stan bardzo dobry,
- drogi 5 szt. – stan dobry,
- drogi 5 szt. – stan dostateczny.

Obiektów mostowych na dzień 31 grudnia 2021 r.:

- mosty – 51 szt.
- przepusty – 35 szt.

W 2021 roku zmodernizowano 8 dróg o nawierzchni asfaltowej.

Gmina wspólnie z Powiatem Limanowskim wybudowała 1,3 km chodnika dla pieszych w ciągu dróg powiatowych.

Wybudowano 1,3 km oświetlenia ulicznego.

Wg poniższego zestawienia:

Modernizacja drogi na osiedlu Farganusy w Łostówce – prace dodatkowe	56 341,44 zł.
Modernizacja drogi rolniczej Olszówka - Wiklarze	549 844,26 zł
Modernizacja drogi rolniczej Lubomierz - Sobczaki	362 131,61 zł
Modernizacja drogi na os. Janówka w miejscowości Raba Niżna	333 330,62 zł
Modernizacja drogi wewnętrznej na os. Mazgaje w m. Kasina Wielka	119 999,99 zł
Remont drogi do os. Michory w miejscowości Łętowe	917 646,84 zł
Modernizacja drogi do os. Kuce w miejscowości Kasinka Mała	686 614,54 zł
Modernizacja drogi do os. Grochole w miejscowości Kasinka Mała	241 247,28 zł
Przebudowa drogi powiatowej nr 1616K Mszana Górna – Podłopień: odcinek I w km od 0+075 do km 2+678 w miejscowości Łostówka , odcinek II w km od 5+085 do km 9+120 w miejscowości Łostówka i Wilczyce – Powiat Limanowski w 2021 r. przekazano dotacje w wysokości 600 000,00 zł	600 000,00 zł. (dotacja dla powiatu)
Remont drogi na os. Zapotocze w miejscowości Kasinka Mała	19 949,00 zł
Remont częściowy drogi Lulki - Drągi w miejscowości Kasina Wielka	34 994,73 zł
Remont częściowy dróg na terenie Gminy Mszana Dolna	73 857,20 zł
Remont odwodnienia w ciągu drogi rolniczej na os. Baniki w miejscowości Lubomierz	21 865,78 zł
Remont drogi do os. Rzepki w miejscowości Raba Niżna	20 000,00 zł
Remont drogi na os. Żabówka w miejscowości Kasinka Mała	146 564,59 zł

Inwestycje kubaturowe:

W gminie prowadzono następujące inwestycje w 2021 r.:

1. „Zagospodarowanie terenu rekreacyjnego w Mszanie Górnej –Witów – Budowa Otwartej Strefy Aktywności”

Całkowita wartość zadania wyniosła w wysokości 357 938,00 zł. Otrzymaliśmy dofinansowanie z Województwa Małopolskiego w wysokości 73 420,00 zł oraz z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 150 000,00 zł pozostała kwota pochodziła z własnych środków.

2. „Budowa placu zabaw przy ZPO w Kasince Małej”

Całkowita wartość zadania wyniosła w wysokości 312 969,00 zł. Otrzymaliśmy dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w kwocie 224 000,00 zł pozostała kwota pochodziła z własnych środków.

3. „Przebudowa i rozbudowa ośrodka zdrowia na potrzeby Środowiskowego Domu Samopomocy w Mszanie Górnej”

Obiekt Ośrodka Zdrowia i Środowiskowego Domu Samopomocy w Mszanie Górnej został przekazany do użytkowania w 2021 r..

Całkowita wartość zadania wyniosła 4 817 133,79. Gmina na zdanie otrzymała dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WM w wysokości 1 507 705,96 zł.

4. „Wymiana stolarki okiennej w budynku ośrodka zdrowia w Rabie Niżnej”.- część II

Całkowita wartość zadania wyniosła 190 190,00 zł, które pochodziły z własnych środków.

5. „Rozbudowa remizy OSP w Łętowem”

Całkowita wartość zadania wyniosła 73 623,00 zł. Otrzymaliśmy na nie dofinansowanie z Województwa Małopolskiego w wysokości 30 000,00 zł pozostała kwota pochodziła z własnych środków.

6. „Wykonanie ogrodzenia i wypełnienie ubytków placu zabaw przy Zespole Szkoły i Przedszkola w Łostówce”

Całkowita wartość zadania wyniosła 30 000,00 zł, które pochodziły z własnych środków.

7. „Remont dachu sali gimnastycznej przy SP w Łętowie”

Całkowita wartość zadania wyniosła 356 663,20 zł, które pochodziły z własnych środków.

Rozdział XI

Ochron Środowiska, gospodarka komunalna

Podjmowane działania w ramach ochrony środowiska i gospodarki komunalnej prowadzone są w oparciu o następujące dokumenty strategiczne:

- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2016-2020
- Plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Mszana Dolna
- Gminny Program Ochrony Środowiska
- Program Unieszkodliwiania Wyrobów Zwierających Azbest
- Wieloletni program gospodarki mieszkaniowym zasobem gminy na lata 2018-2022

Gospodarka Odpadami

Przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach obligują gminę do zorganizowania odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy. W zamian za uiszczaną przez mieszkańców opłatę gmina gospodaruje odpadami komunalnymi na swoim terenie. Gmina objęła również system nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno – wypoczynkowe.

W 2021 r. usługa odbioru odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie gminy Mszana Dolna realizowana była przez firmę TRASZKAN S.J. S.F.Z. Sroka z siedzibą w Zegartowicach 105. Umowa została podpisana na okres od 1.01.2021 r. do 31.12.2021 r. W ramach systemu odbioru odpadów komunalnych właściciele nieruchomości z terenu gminy Mszana Dolna mieli możliwość selektywnego zbierania odpadów w podziale na 8 frakcji, a w sezonie grzewczym od października do marca firma obsługująca gminę odbierała również popiół. W ramach wnoszonych opłat za odbiór odpadów, mieszkańcy mogli oddać odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, sprzęt AGD (bez limitu), oraz odpady budowlane – do 1m³/ rok, a także opony - max. 10 sztuk/rok. Odpady te odbierane były

zgodnie z harmonogramem po wcześniejszym zgłoszeniu do urzędu gminy. W przypadku odpadów budowlanych powyżej 1 m³ - odpady odbierane były za dodatkową opłatą przez operatora obsługującego gminę.

Koszty wywozu odpadów komunalnych (odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych) wyniosły: **3 086 530,60 zł**

Koszty obsługi systemu: **163 172,30 zł**

Łączna kwota wydatków w 2021 r. to: **3 249 702,90 zł**

Wpływy z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w 2021 r. wynosiły: **3 125 199,47 zł**

Do systemu gospodarki odpadami w 2021 r. gmina dopłaciła 124 503,43 zł (24 426,15 zł z wpłat od mieszkańców z 2020 r. oraz 100 077,28 zł. dołożone ze środków własnych gminy – nie pochodzących z wpłat od mieszkańców).

Na dzień 31 grudnia 2021 r. liczba osób posiadających zameldowanie na pobyt stały lub czasowy na terenie gminy Mszana Dolna wynosiła **17561**, a zgodnie ze złożonymi deklaracjami systemem objęto **15655** osób. Różnica pomiędzy liczbą osób zameldowanych, a zamieszkałych wynika m.in. z wyjazdów mieszkańców poza granice gminy czy kraju w celach zarobkowych lub edukacyjnych. Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi ponoszą właściciele nieruchomości za osoby faktycznie zamieszkujące na danej nieruchomości. Systemem gospodarowania odpadami komunalnymi do końca 2021 r. objęto **4318** gospodarstw, w tym: **3765** nieruchomości zamieszkałych, **435** domków letniskowych i **118** przedsiębiorców (nieruchomości mieszane).

W 2021 r. stawki opłat w gminie Mszana Dolna wynosiły następująco:

Miesięczna stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od właścicieli nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy wynosiła:

- 1) **21,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego jednoosobowego,
- 1) **40,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego dwuosobowego,
- 2) **62,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego 3 osobowego,
- 3) **75,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego czteroosobowego i więcej w styczniu.

Od lutego 2021r. nastąpiła podwyżka - stawka wynosiła **84,00 zł**

Jeżeli odpady nie były gromadzone w sposób selektywny stawka wynosiła odpowiednio:

- 1) **63,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego jednoosobowego,
- 2) **120,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego dwuosobowego,
- 3) **186,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego trzyosobowego,
- 4) **252,00 zł** miesięcznie od gospodarstwa domowego czteroosobowego i więcej

Właściciele nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi, kompostujących bioodpady w kompostowniku przydomowym od lutego 2021 r. byli zwolnieni w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Wysokość zwolnienia dla poszczególnych gospodarstw wynosiła:

- 1) 1,00 zł. miesięcznie od gospodarstwa jednoosobowego,
- 2) 2,00 zł. miesięcznie od domowego dwuosobowego,
- 3) 3,00 zł. miesięcznie od gospodarstwa domowego trzyosobowego,
- 4) 4,00 zł. miesięcznie od gospodarstwa domowego czteroosobowego i więcej.

Stawki opłat za odbiór pojemników/worków na odpady komunalne dla nieruchomości mieszanych wynosiły:

Pojemność pojemnika/worka [litry]	Stawka opłaty [zł]	Pojemność pojemnika [m3]	Stawka opłaty [zł]
120	18 zł	5	264,54 zł
1100	58,20 zł	7	370,36 zł
-----	-----	10	529,09 zł

W przypadku stwierdzenia, że odpady zostały zgromadzone w sposób nieselektywny opłata zwiększała się trzykrotnie.

Stawka opłaty od nieruchomości zamieszkałych sezonowo (domki letniskowe) wynosiła **180 zł** za rok.

Na podstawie danych wynikających ze sprawozdań składanych przez podmioty odbierające odpady komunalne z terenu gminy Mszana Dolna przyjmuje się, że w roku 2021 na terenie gminy Mszana Dolna nieruchomości zamieszkałe, mieszane oraz sezonowe wytworzyły ogółem: **2 933,0850 Mg** odpadów komunalnych. Odpady zmieszane stanowiły **1343,8900 Mg**, odpady budowlane i rozbiórkowe: **71,8200 Mg**, oraz odpady selektywnie zebrane w tym odpady bio, odpady elektryczne i elektroniczne oraz opony: **1517,3755 Mg**.

Nieruchomości niezamieszkałe, które nie są ujęte w gminnym systemie gospodarki odpadami, a posiadają umowy z firmami wpisanym do Rejestru Działalności Regulowanej prowadzonego przez Wójta Gminy Mszana Dolna, wytworzyły ogółem: **170,2700 Mg** odpadów komunalnych. Na PSZOK mieszkańcy oddali ogółem: **20,2800 Mg** odpadów.

Z zakresu edukacji ekologicznej gmina prowadziła akcje i działania ekologiczne, min:

- konkurs na plakat promujący prawidłowe przydomowe kompostowanie bioodpadów pt.: „Nasza rodzina kompostuje i zyskuje!” (Dla trzech najlepszych rodzinnych prac plastycznych przewidziane były nagrody rzeczowe – KOMPOSTOWNIKI).
- Akcja „Czysta Gmina Mszana Dolna”
- Akcja z okazji Dnia Ziemi „Przywróć naszą Ziemię”

- „Zielony Dzień Samorządowca” Gmina Niedźwiedź, Gmina Mszana Dolna i Miasto Mszana Dolna przy udziale Gorczańskiego Parku Narodowego oraz marki Zagórzańskie Dziedziny zorganizowały w dniu 27 maja 2021 r. ZIELONY DZIEŃ SAMORZĄDOWCA w Porębie Wielkiej, na terenie parku dworskiego hr. Wodzickich. Ideą organizacji spotkania było podsumowanie wszystkich dotychczasowych działań zagórzańskich gmin w kierunku ekologii, oraz dyskusja na temat zielonych programów, które realizowane były z ramienia różnych instytucji oraz podkreślenie działań oddolnych, które motywują naszych mieszkańców do wspólnego dbania o nasze miejsce, w którym mieszkamy.
- Konkurs na plakat: „Zero zanieczyszczeń to zdrowsi ludzie i zdrowsza planeta!”
Celem konkursu było kształtowanie prawidłowych postaw ekologicznych w zakresie ochronie środowiska naturalnego, promowanie działań podejmowanych w zakresie ochrony powietrza na terenie gminy Mszana Dolna, zaangażowanie dzieci, młodzież, rodziców, dziadków do aktywnego wspierania działań związanych z ochroną środowiska.
- Akcja „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej”.
- Akcja „Czyste szlaki Powiatu Limanowskiego”

Ochrona powietrza

Działania na rzecz poprawy, jakości powietrza w gminie:

Gmina bierze udział w projekcie LIFE Małopolska w Czystej Atmosferze, mającym na celu podejmowania działań na rzecz poprawy, jakości powietrza na obszarze województwa. W ramach programu podejmowano szereg działań w tym:

Akcje edukacyjno-informacyjne dla mieszkańców:

- Akcje informacyjne, poprzez dystrybucję ulotek i plakatów pt.: "Ocieplam dom i walczę ze smogiem", "Ogrzewaj mądrze z TAURONEM", „W twoim domu mieszka złodziej”. Dystrybucja materiałów edukacyjnych wykonanych w ramach projektów wymiany starych pieców węglowych na nowoczesne kotły spełniające wymiatania 5 klasy

w ramach RPO 443, materiały edukacyjne dotyczące Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Miejsca dystrybucji: Urząd Gminy, Ośrodki Zdrowia, tablice informacyjne. Łącznie rozdysponowano 768 broszur oraz 10 plakatów.

- Na spotkaniach z mieszkańcami rozdysponowano materiały promocyjne takie jak: czapeczki z daszkiem, maseczki ochronne, plecaki bawełniane.
- Przeprowadzono konkurs plastyczny na plakat pn. "Zero zanieczyszczeń to zdrowsi ludzie i zdrowsza planeta", który został ogłoszony w ramach działań GREEN WEEK,
- W ramach GREEN WEEK 2021 zorganizowano konsultacje pod nazwą „Zero zanieczyszczeń powietrza” z mieszkańcami gminy w terminie od 31.05.2021 do 02.06.2021 r. W ramach tych konsultacji można było uzyskać informacje dotyczące możliwości skorzystania ze środków zewnętrznych na wymianę pieca, ocieplenie domu, wymianę stolarki zewnętrznej czy informacje o aktualnych wymaganiach stawianych przez uchwałę antysmogową.
- Zorganizowano spotkanie z mieszkańcami wsi Mszana Górna. Mieszkańcom przedstawiono podstawowe informacje dotyczące obowiązku złożenia deklaracji A i B dotyczących CEEB, informacje na temat możliwości skorzystania z dofinansowania na wymianę starych pieców gazowych, czy termomodernizacji budynku.

Informacje o stanie powietrza umieszczana są na stronie urzędu w zakładce "STAN POWIETRZA" oraz na portalu firmy Airly (odczyt rzeczywisty z czujnika zamontowanego na terenie gminy). Na bieżąco udzielana jest pomoc mieszkańcom w formie informacji i porad. Udzielono pomocy w formie telefonicznej, pisemnie/emailowo, w biurze, w terenie w ilości 2296 porad. Najczęściej udzielane odpowiedzi i wyjaśnienia dotyczyły następujących tematów: efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii, programy wsparcia dla indywidualnych odbiorców oraz dla przedsiębiorców dotyczące OZE, niska emisja-powstawanie oraz sposoby jej ograniczania, nowoczesne systemy grzewcze, aspekty ekonomiczne dotyczące wymian źródeł ciepła, konsultacji dotyczących programu programu RPO 4.4.3., "Czyste powietrze" oraz „Mój prąd”.

Jednym z priorytetowych zadań wykonywanych w ramach programu LIFE w roku 2021 były kontrole spalania odpadów przy równoczesnym zwróceniu uwagi mieszkańcom na obowiązki wynikające z Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego.

W trakcie przeprowadzanych kontroli sprawdzano rodzaj zamontowanego źródła ogrzewania budynku, klasę pieca, sposób składowania opału, dokumenty dotyczące zakupu opału, (jeśli były), wygląd popiołu. Jeśli były podejrzenia, że spalano odpady to pobierano próbki popiołu do badania. Równocześnie przeprowadzano rozmowę z mieszkańcem na temat możliwości skorzystania z dofinansowania na wymianę źródła ogrzewania. Informowano również mieszkańców o obowiązku złożenia deklaracji dotyczącej źródeł ciepła i źródeł spalania paliw. W ramach realizacji projektu LIFE wykonano 101 kontroli palenisk i pobrano 14 próbek popiołu, które zostały przesłane do certyfikowanego laboratorium celem zbadania czy doszło do termicznego przekształcania odpadów tj. spalania. W wyniku przesłanych 14 próbek otrzymano 14 potwierdzeń spalania odpadów. W 2022 r. w tych sprawach przesłano wnioski do Sądu Rejonowego w Limanowej o ukaranie. Za wykonane badania próbek popiołu zapłacono 8.179,50 zł. W ramach realizacji zadań uchwały antysmogowej dokonano zakupu materiałów promocyjnych, których koszt wyniósł 8.581,22 zł. W ramach materiałów promocyjnych zakupiono m.in. wydruk deklaracji dotyczących źródeł ciepła i źródeł spalania paliw, formularz A i B, ulotki, plakaty, broszury dotyczące informacji o programie czyste powietrze, czapki z daszkiem, plecaki bawełniane oraz maseczki. Na wszystkich materiałach promocyjnych zostały umieszczone właściwe oznakowania projektu.

Kolejnym ważnym elementem działań Ekodoradcy było uświadomienie dzieci i młodzieży na temat ochrony środowiska naturalnego poprzez poprawę, jakości powietrza. Poziom, jaki prezentuje młodzież i dzieci mile zaskoczył komisję w zrealizowanym konkursie plastycznym pn. "Zero zanieczyszczeń to zdrowsi ludzie i zdrowsza planeta". Do konkursu zgłoszono około 70 prac. Na ogłoszony konkurs plastyczny w ramach organizacji dni Green Week 2021 zakupiono nagrody o wartości 2.035,36 zł.

Projekty wspierające mieszkańców w wymianie przestarzałych nieefektywnych źródeł ciepła:

Realizacja projektu „Ochrona środowiska naturalnego Gminy Mszana Dolna poprzez wymianę starych pieców węglowych na nowoczesne kotły w ramach RPO działanie 4.4.3.” o numerze RPMP.04.04.03-12-0109/17 w 2021 r.

1. Dotacje celowe z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych – Dotacja do wymiany urządzeń grzewczych – 32 szt. – **285.050.,00 zł**
 2. Kontrole wykonanych inwestycji – **6.844,42 zł**
- Razem: **291.894,42 zł**

W 2021 r. złożono wniosek o przedłużenie realizacji projektu „Ochrona środowiska naturalnego Gminy Mszana Dolna poprzez wymianę starych pieców węglowych na nowoczesne kotły w ramach RPO działanie 4.4.3.” o numerze RPMP.04.04.03-12-0109/17 i otrzymano zgodę na zakończenie projektu do końca roku 2022 r. W 2021 r. wykonano 32 wymiany starych piecy węglowych na nowoczesne piece na ekogroszek i biomasę. Należy zaznaczyć, że obserwuje się rosnące zainteresowanie wymianą piecy na biomasę, to znaczy pelet lub zgazowujące drzewo.

Realizacja programu „Czyste powietrze”

Uruchomiony został punkt konsultacyjno – informacyjny obsługi Programu „Czyste Powietrze”. Punkt mieści się w siedzibie Urzędu Gminy Mszana Dolna przy ul. Spadochroniarzy 6, pokój nr 46. Został utworzony dla mieszkańców gminy zainteresowanych pozyskaniem środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na wymianę źródeł ciepła oraz poprawę efektywności energetycznej jednorodzinnych budynków mieszkalnych. W punkcie można uzyskać informacje o zasadach Programu oraz wsparcie w procesie składania wniosków o podstawowy oraz o podwyższony poziom dofinansowania w ramach Programu, uzyskiwania i rozliczania dofinansowania. Wśród mieszkańców bardzo duże zainteresowanie wzbudza możliwość uzyskania informacji na temat Programu Czyste Powietrze i możliwości skorzystania z pomocy przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie, wniosku o płatność czy przygotowania uzupełnień do wniosków. W ramach realizacji zadań

wynikających z porozumienia poniesiono koszty na zakup materiałów promocyjnych w wysokości 1.107,00 zł tj. ulotki broszury, roll-up. Poniesiono koszty wydruku i dystrybucji materiałów promocyjnych w wysokości 461,25 zł i 766,32 zł, koszty dotyczące zakupu tonera i papieru. Poniesiono również koszty na wyposażenie punktu konsultacyjno –informacyjnego, tj. na zakup rolet – koszt 600,00 zł.

Usuwanie wyrobów zawierających azbest

Działania na rzecz utylizacji wyrobów zawierających azbest

Projekt pn. „Demontaż i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Mszana Dolna”, realizowany jest ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014 – 2020, Oś Priorytetowa 5 Ochrona środowiska, Poddziałanie 5.2.2 Gospodarka odpadami. W ramach projektu wykonywane były nieodpłatnie: demontaż pokryć dachowych zawierających azbest, ich pakowanie, transport i unieszkodliwienia składowisku odpadów niebezpiecznych. Istniała również możliwość nieodpłatnego przekazania do unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest, składowanych w gospodarstwach, których nie wolno już stosować, jako pokrycia dachowe. Bezpieczne użytkowanie wyrobów zawierających azbest jest możliwe do 2032 r. pod warunkiem stwierdzenia braku widocznych uszkodzeń mogących stwarzać zagrożenie emisją azbestu do środowiska (załącznik do uchwały Nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032).

W roku 2021 zdemontowano 501,955 Mg wyrobów zawierających azbest z 95 nieruchomości oraz zebrano 47,915 Mg gruzu wyrobów zawierających azbest z 18 nieruchomości. Ogółem do dnia 30.11.2021 r. w ramach projektu unieszkodliwiono 1949,46 Mg wyrobów zawierających azbest z 495 nieruchomości, w tym:

- zdemontowano 1400 Mg wyrobów zawierających azbest ze 283 nieruchomości
- zebrano 549,46 Mg gruzu wyrobów zawierających azbest ze 212 nieruchomości

Gospodarka komunalna:

W dyspozycji Gminy Mszana Dolna znajduje się 8 lokali mieszkalnych:

- w budynku Ośrodka Zdrowia w Rabie Niżnej 4 mieszkania w tym 1 mieszkanie chronione. W roku 2021 w budynku ośrodka dokonano wymiany stolarki okiennej.
- w budynku Ośrodka Zdrowia w Kasinie Wielkiej 2 lokale mieszkalne, w tym 1 lokal socjalny; jeden lokal mieszkalny został przekształcony na użytkowy i wynajęty na potrzeby Zakładu Opieki Zdrowotnej w Kasinie Wielkiej;
- w budynku Szkoły Podstawowej w Łostówce 1 lokal mieszkalny;
- w budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Kasince Małej 1 lokal mieszkalny.

Ponadto 1 lokal mieszkalny znajduje się w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Lubomierzu i jest w dyspozycji Zarządu OSP w Lubomierzu.

Gmina Mszana Dolna dzierżawi również lokale użytkowe w budynkach szkół, ośrodków zdrowia w Rabie Niżnej, Kasince Małej, Kasinie Wielkiej oraz w budynku OSP w Lubomierzu. Najemcami lokali są Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej świadczące usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

Po ukończeniu rozbudowy budynku ośrodka zdrowia w Mszanie Górnej rozpoczął działalność Środowiskowy Dom Samopomocy, a także wrócił NZOZ MEDICUS dr Krzysztofa Kulki.

W dzierżawie lub najmie znajdują się również pomieszczenia w budynkach stanowiących własność Gminy Mszana Dolna, a to m.in.:

- pomieszczenia w budynku Szkoły Podstawowej nr 1 w Lubomierzu - centrala telefoniczna ORANGE;
- pomieszczenia w budynku Ośrodka Zdrowia w Kasinie Wielkiej – placówka Banku Spółdzielczego w Mszanie Dolnej, Punkt Aptecznej Apteki z Brzeznej;
- pomieszczenia w budynku Ośrodka Zdrowia w Rabie Niżnej – punkt apteczny Apteki APIS z Łącka;
- sklepik szkolny w budynku szkoły podstawowej nr 2 w Kasinie Wielkiej;

- Dom Spokojnej Starości w budynku byłej Szkoły Podstawowej nr 3 w Lubomierzu;
- punkt ubezpieczeń komunikacyjnych w budynku Urzędu Gminy Mszana Dolna.

W 2021 roku w związku z decyzją o likwidacji stołówek szkolnych doszło do dzierżawy na warunkach preferencyjnych lokali kuchni i jadalni prywatnym podmiotom świadczącym usługi w tym zakresie. Ponadto w drodze przetargu wynajęto pomieszczenia kuchenne w szkole podstawowej nr 1 w Kasince Małej, Kasinie Wielkiej, Mszanie Górnej, Rabie Niżnej i Olszówce.